

A NOSA TERRA

PERIÓDICO GALEGO SEMANAL

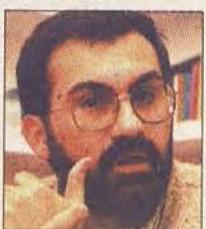
Público diúna 30

A UE abandona a frota galega na Arxentina

14

O Consello de Contas detecta graves irregularidades no Instituto da Vivenda e Solo

13

António Vázquez:
"A Xunta non escoita aos directores dos centros de ensino"

9

A carón de Blanco Torres:
lembraza dos xornalistas asasinados no 36

21

Roxelio Groba: "Nos conservatórios non se estuda a historia da música galega"

26

31 DE MARZO • 1999 • ANO XXII • IV XEIRA

FUNDADO EN 1907

Nº 876 • 200 PTA

A intervención da OTAN realizouse sen consultar os parlamentos e con varios países en contra

O bombardeo divide a opinión pública

Futbolistas iugoslavos encabezan a manifestación contra os bombardeos da OTAN en Vigo o pasado dia 28.

XAN CARBALLA

Novas voces na colección *Descubierta*.

Ana María Arellano

Menú de degustación

Un manxar literario no que a riqueza de recursos deleita sen fartar.

galaxia

Escandalosa
condena a un
labrego que se
manifestou contra
a cuota láctea

(Páx. 12)

O Cúmio de Berlin
recorta as axudas da UE a Galiza

(Páx. 6)

Munxir
as vacas
págase
co cárcere

A Manuel Blanco Rendo un xulgado de Compostela quer metelo no cárcere dous anos e sete meses. A Barrionuevo, acusado de fundar e dirixir unha banda armada desde o Ministerio do Interior, apenas lle sairon seis anos e purgou unhas cantas semanas. O acontecemento é celebrado por Diz Guedes con champán, porque o descomunal aparato represivo que puxo en marcha en Xaneiro de 1998 conseguiu esta pírrica vitória. Pero cal é o delito que cometeu Manuel Blanco? Querer producir leite para se gañar a vida.

A sentenza que veñen de denunciar os sindicatos agrarios SLG e UUAA e máis todos os partidos agás o PP, supón un precedente que acaso se resolva no imediato recurso presentado. Pero hai que denunciarlo como un paso máis no camiño represivo encetado polo goberno Aznar para acalar a oposición incómoda que denuncia os acordos contra o campo galego, dos que Berlin é a última pérola. A unanimidade coa que se pronunciou a cidadanía en Febreiro de 1998 a favor da liberdade de manifestación e expresión, semanas despois da reprimida tractorada, non serviu para que o executivo dese o brazo a torcer.

Cando os sucesos da Universidade de Barcelona a atención dos medios foi cuase total, pero a surrealista conduta que contempla a chave inglesa dun tractorista como un arma agresiva levada con premeditación merece despertar todas as alertas e conseguir un apoio unánime ao cidadá afectado. ♦

A NOSA TERRA

Empresa Xornalística Editora:
Promociones Culturales Galegas S.A.

Consello de Administración:

PRESIDENTE:
Cesáreo Sánchez Iglesias.

VICEPRESIDENTE:
Xaquín Acosta.

CONSELLEIRO DELEGADO:
Xosé Fernández Puga.

VOCAIS:
Alberto Ansede,
Xosé M. Doballo,
Antón Fernández,
Manuel Vela, Xosé Castro
Ratón, Manuel Portas e
Xan Costa.

SECRETARIO:
Xan Piñeiro.

DIRECTOR:
Alfonso Eiré López

REDACCIÓN:

Gustavo Luca de Ten,
Xan Carballa, Manuel Vela,
Horacio Vixande,
Aranxa Estévez, Carme Vidal,
Paula Castro, Paula Bergantinos.

EDICIONES ESPECIAIS:
Xosé Henrique Acuria.

DESENHO DE MAQUETA:
Xosé Taboada.

COLABORADORES:

MADRID:
Manuel Seoane.

BARCELONA:
Iria Varela.

PORTUGAL:
Gonçalo Nuno.

SANIDADE:
María Alonso.

CULTURA:
Xoán M. Estévez,
Calvo López Pazos,
Manuel Vilariño, Lupe Gómez,
Óscar Losada, Gonzalo Vilas,
Xosé M. Eiré Val,
Xosé M. de Castro Erroeta,
Xesús González Gómez, Manuel
Rivas, Borobó.

LITERATURA:
André Luca

FOTOGRAFIA:
Andrés Panaro,
Xosé Marra,
Voz Noticias.

ILUSTRACIÓN:
Xosé Lois, Pepe Carreiro,
Carlos Silvar, Gonzalo Vilas,
Suso Sanmartín.

PUBLICIDAD:
Carlos Martínez Muñoz

Xefa de Administración:
Blanca Costas

SUBSIDIOS:
Lola Fernández Puga

VENDAS:
Xosé M. Fdez. Abraldes

REDACCIÓN E ADMINISTRACIÓN:
Rua do Príncipe 22, baixo.
36200 Vigo
Apartado 1371, 36200 Vigo

EDICIÓN ELECTRÓNICA:
www.anosaterra.com

TELÉFONOS:

REDACCIÓN:
(986) 43 38 66 - 22 24 05
Fax (986) 22 31 01
Correo Electrónico:
antpcg@arrakis.es

ADMINISTRAÇÃO, SUBSIDIOS E
PUBLICIDAD:
(986) 43 38 30*

IMPRENTA:
E.C. C-3 1958

DEPÓSITO LEGAL:
C-963-1977

ISSN:
0213-3105

Non se mantén
correspondencia sobre
originals non solicitados.

Está permitida a reproducción
sempre que se citar
procedencia.

Rexeitado o plano de paz de Primakov

A OTAN defende 'os direitos humanos' dos albaneses de Kosovo, pero non a autodeterminación

♦ M. VEIGA

A confusión sobre o conflito de Iugoslávia é cada vez más manifesta. Para Eduardo Serra, ministro de Defensa, nen sequera se trata dunha guerra, senón dunha "intervención militar limitada". O goberno español tivo que soportar duras críticas por non ter levado ao parlamento a decisión de participar no conflito, como prescrebe a Constitución.

Adúbia sobre o obxectivo do bombardeo exténdese á propia Alianza Atlántica. O seu portavoz, Jamie Shea, asegurou que o único obxectivo do ataque militar é destruir a capacidade do exército sérbio e paralizar así a represión da povoación albanesa de Kosovo. "O ataque militar –dijo– non ten o obxectivo de obrigar a Milosevic a asinar os acordos de Rambouillet. Ese é un obxectivo político que será unha consecuencia engadida do éxito militar, pero o que non podemos e fixarnos como obxectivo militar a firma da paz porque non é unha consecuencia directa. Os militares poden garantir a destrucción do aparato represor sérbio, pero as consecuencias políticas diso son outra cousa".

O Martes 30, ao cerre desta edición, frustrábase a intermediación do primeiro ministro ruso, Eugenio Primakov, un veterano da diplomacia que tratara de impedir inutilmente o conflito do Golfo. Primakov trasladou á organización militar occidental a proposta de Milosevic de negociar todos os temas, incluída a independencia de Kosovo, a condición de que cesaren os bombardeos. Primakov non pasou de Berlin, onde o goberno alemán rexeitou de plano a proposta.

Unha das paradoxas do conflito consiste en que os occidentais din apoiar os direitos humanitários do povo albanés de Kosovo, pero non as suas reivindicacións independentistas. A OTAN parece bastante remisa a apoiar o dereito de autodeterminación desta rexión, quizás por medo a xerar outro precedente de nacemento dun novo Estado, cando o seu discurso noutras latitudes é precisamente o contrario.

Os bombardeos xeran tamén forte preocupación en Austria onde residen díciñas de miles de lugoslavos e en Grécia, onde existe unha comunidade macedónica. En Alemaña manifestouse, por outra parte, estes días unha forte preocupación entre as persoas de máis idade pola lembranza que a guerra en Europa suscita.

Fisura na propaganda

O que quizás o alto mando da OTAN non esperaba foi a aparición dunha fenda na súa política informativa: a criada polos deportistas iugoslavos que xogan en bon número en países da Unión Europea.

Pasa á páxina seguinte

Manifestante na concentración contra a intervención militar en Vigo o pasado dia 29.

XAN CARBALLA

Ven da páxina anterior

Alemaña, mostrando o seu patente desprezo pola liberdade de expresión, proibiu as declaracions de xogadores iugoslavos que non xirasesen sobre temas deportivos. En España, Jokanovic, xogador do Tenerife e cuxos pais se encontran nun refuxio subterraneo en Novi Sad, ofereceu a sua propia versión da información existente aquí: "O meu povo ten a sua información; en España tedes a vosa, a que suministra EEUU".

JOKANOVIC, xogador do Tenerife.

cito español e membro do Centro de Investigacións para a Paz, Alberto Piris, lembra en días passados o vello aforismo que di que a primeira vítima da guerra é a verdade.

'O meu povo ten a sua información; en España tedes a vosa, a que suministra EEUU'.

A información sobre o que está a suceder parece, en calquier caso, moi limitada. O xeneral do exér-

E á cabeza de todo o conflito encóntranse, por parte occidental: Bill Clinton, Tony Blair e Javier Solana, tres políticos de tendencia progresista ou socialdemócrata, representativos da chamada *terceira via*.

Cabe perguntarse, neste sentido, e poñendo a proba a paradoxa, se hai algo más duro que ordear bombardear un país que se encontra a miles de quilómetros de distancia do propio.♦

Goran Djorovic, xogador do Celta

'Aqui non falan das vítimas sérbias'

A guerra contra Iugoslávia coincide coa presenza no Estado español dun numeroso grupo de futbolistas que aportan un punto de vista diferente á monocorde información que do conflito chega através dos Estados Unidos. Na Galiza viven varios xogadores desta nacionalidade e un deles, Goran Djorovic, pronunciouse inequivocadamente contra a guerra e en defensa do seu país. Djorovic duvida de que a orixe deste conflito estexa na persecución da comunidade albanesa. "Non sei que pasa, por que atacan o meu país, pero seguro que non é polos albaneses, porque cincocentos mil e pico persoas desta nacionalidade que viven cincuenta anos ben, non se pode entender que un dia digan que están mal... Seguro que hai outra razón que non entendo. Hai vinte séculos que existe o noso país e temos direito a que sega existindo".

A familia do xogador de fútbol vive precisamente en Pristina, a capital de Kosovo. Ali, "non hai lus nen subministracións, é unha situación terribel", di o céltico. Porén, Djorovic non conqueriou que o Estado español dese á sua familia un visado para fuxir da guerra.

O feito de Djorovic ser kosovar e apoiar ao Governo de Iugoslávia montra unha face do conflito ben diferente, que contrasta coa idea dun Kosovo unicamente albanés. Djorovic é kosovar pero síntese iugoslavo, reclama a legitimidade de luchar contra o "terrorismo do Exército de Liberación Kosovar" e considera que "en Iugoslávia hai democracia". Ademais —engade—, en Iugoslávia durante cincuenta anos foi posible estudar e traballar e facer calquer cousa. Non pode ser que despois deste benestar que durou tanto tempo veña alguém a dizer que non lle gosta. É mentira, detrás dessa opinión está quen xa se sa-

be, que alimenta este conflito".

O xogador do Celta tampouco comparte a información que se difunde no Estado español acerca desta guerra. "Aquí chegan noticias de que só morren albaneses —explicou—, pero nunha guerra non poden morrer só os dun bando, por iso creo que é unha visión parcial, de televisión, que dan os Estados Unidos. Din que só matamos nós, pero non estou de acordo".

Djorovic tamén discutió a legitimidade democrática e internacional dos ataques. "Mandan avións contra nós falando de democracia pero eles non tienen un comportamento democrático porque nada substenta a decisión de realizar o ataque", explica.

O futbolista deseja un rápido final para o conflito bélico. "Estou preocupado e quero que isto remate dunha vez. Non é xusto atacar un país sen parar.

O que sucede con Iugoslávia é unha vergüenza mundial. Atacan a mulleres e nenos. Podían pensar que eles tamén teñen familia. Como se sentirían se atacasen aos seus fillos?", remata perguntándose.

Goran Djorovic non cre que os vitorias sexan unicamente militares. "Se envian bombas desde fora de Iugoslávia —explica—, non creo que podan só dar en obxectivos militares. Haberá bastantes mortos entre os civís, pero nos xornais daqui non sairán estas noticias. Non sei se non o saben ou non queren informar sobre iso. Ultimamente, nos conflitos dos últimos anos, estamos afeitos a esta manipulación".

Contudo, Djorovic amosouse firme nas suas conviccions acerca da legitimidade das actuacións do Governo do seu país e afirmou que "imos continuar na mesma liña porque o único que nos queda perder é a nosa vida".♦

Imperialismo e nacionalismo

As declaracions de Bill Clinton sobre os direitos humanos dos kosovares provocaron a natural rexouba de todos se non estivesen asentadas sobre unha realidade dramática. Porque: desde cando Washington se preocupa polas limpezas étnicas? Cando intentou deter (máis ben fixo o contrario) a matanza sistemática de indíxenes maia en Guatemala? Cando a OTAN ou o próprio exército dos Estados Unidos impeleu ao goberno de Tel Aviv a que cumprise as resolucións da ONU sobre Palestina (contumazmente violadas polos sionistas desde 1967) ou cando lle exixiu que abandonase a práctica de derrubar as vivendas dos cidadáns árabes represaliados? Están aí as páxinas do xenial escritor Jean Genet para que a historia lembrase sempre as matanzas de Sabra e Chatila.

A demagoxia norteamericana só encontra pábulo grácias a un control estrito dos medios de comunicación. ¿Acaso non pudemos comprobar como a intervención occidental a prol dos kurdos de Irak, tornouse abruptamente en condeña por terrorismo dos kurdos de Turquía?

Se a credibilidade democrática da OTAN é tanta como a de Hitler cando afirmaba ante Chamberlain que el desexaba a paz, horas antes de invadir os Sudetes, isto non debe ser óbice para ignorar a realidade do conflito entre os sérbios e os albaneses

de Kosovo que se ven arrastrando desde hai 18 anos.

A historia do colonialismo en África, África e tamén nos Balcáns infórmanos de que as potencias imperialistas sempre explotaron os enfrentamentos nacionais ao seu favor, instigando a polémica, excitando ás partes e utilizando a uns e a outros no seu beneficio.

A Iugoslávia de Tito foi o primeiro Estado que se desprendeu da influencia soviética para cair na viciosa dinámica dos créditos occidentais que acabaron por afogar ao país baixo a bota dunha onerosa débeda externa.

Iugoslávia presumiu durante moitos anos de ser un Estado occidental máis, baixo unhas reglas de xogo (autoxestión, federalismo con reparto paritario de cargos, etc.) de carácter socialista. O comercio iugoslavo ten como principal *partenaire* desde hai décadas aos países occidentais, de tal modo que podería dixerse que Belgrado posue en común con Bagdad, non só os bombardeos, senón un forte vínculo co capitalismo financeiro occidental.

O espectáculo televisivo das matanzas de Milosevic (as dos *ustachis* fascistas croatas ou as do ELK kosovar non as pasan por televisión) teñen a virtualidade de situarnos ante un único punto de vista posible: o da suposta maldade intrínseca do ser

humano e non ante a análise das causas e a procura dunha solución.

Se hai uns meses eran Ruanda e Burundi as que nos proporcionaban a matéria desta demonización, mesmo racista, da política ("loitais tribais, salvaxismo africano, incapacidade para entenderse como persoas civilizadas", etc.), agora son os Balcáns. A explicación étnica ou nacionalista é a única de rango social ou político que se destaca. A impunidade coa que esta falsedad se extende deriva da premeditada supresión do conceito de imperialismo desde hai máis de unha década, conceito tabú para científicos sociais, políticos e comentaristas mediáticos.

E sen embargo, como *Le Monde Diplomatique*, xornal ben informado sobre a diplomacia francesa, recoñecía hai algúns meses, en África non se enfrentaban maiormente tuftis e hutus senón duas potencias occidentais, Francia e os Estados Unidos que competían polo control da zona. Ao final deste xadrez, os xogadores celebran o final da partida e negocian en virtude do resultado, pero sobre o campo quedan tendidos os peóns, os indíxenes masacrados.

No que toca ao proceso dos Balcáns, Alemaña conseguiu o control de Europa central, pero agora deberá aceitar a presencia norteamericana na rexión.♦

A NOSA TERRA

Convocan unha concentración diaria en Vigo contra a guerra

Constituída unha Comisión Anti-OTAN, apoiada polos deportistas iugoslavos

De todas as manifestacións celebradas no Estado, foi a que se celebrou en Vigo a máis concurrida. Aproveitando a saída do partido amical de celebración do 75 aniversario do Celta, perto de 1.500 persoas percorreron o camiño que vai do campo de fútbol á Praza de América. A fronte dunha pancarta única "Paremos a agresión da OTAN", puxérone diferentes deportistas iugoslavos, entre eles Vlado Gudelj, Ratkovic (ex-xogador do Celta) e Zoran Djordovic, e alguns dos seus familiares. As consignas más berradas foron "Europa si, OTAN non", "Clinton asesino" e "Solidariedade co povo iugoslavo", que os propios deportistas lanzaban e acababan recitando en galego.

A convocatoria foi realizada por unha urgente Comisión Anti-OTAN constituída con algunos dos vímbios da mobilización do referendo de 1984, ao que se aludía como incumprido polo Estado español no chamamento público á manifestación. Acompañados de círios acesos os manifestantes souberon distinguir entre as críticas á guerra e a defensa dos direitos humanos en Kosovo, facendo fincapé na necesidade de dar paso á política fronte á violencia armada. A

Cabeceira da manifestación celebrada en Vigo encabezada por Gudelj, Ratkovic e outros deportistas iugoslavos.

XAN CARBALLA

Comisión convoca unha concentración diaria na rua do Príncipe viguesa durante o tempo que dure a guerra aberta.

Parar a intervención

CIG, ANOC, BNG e EU, teñen feito público o seu chamamento

ao fin das hostilidades e o reconeциamento das negociacións. A CIG considera que, ademais de violarse a soberanía recoñecida á ONU neste tipo de decisións, utilizase unha clamorosa dupla vara de medir, pois situacións semellantes ou son ignoradas ou sometidas a negociación contí-

nua (casos kurdo ou timorense).

Esquerda Unida considera que "a OTAN utiliza a excusa dun lexitimo desacordo nun plano de paz imposto para lanzar un rexitelible ataque contra a república federal de Iugoslavia, traendo de novo a Europa un conflito

bético de consecuencias difícilmente controlábeis".

Para o BNG cumpre frear "unha intervención militar que conculta o direito internacional e que non conta coa autorización do Consello de Seguridade de Nacións Unidas. A superación do conflito, en todo caso, deberá atreverse escrupulosamente ás regras que rexen o direito internacional". Insiste tamén a organización nacionalista na "burla política" que supón a intervención do Estado español nunha acción militar sen comparacencia do presidente Aznar ante o Parlamento.

A organización antimilitarista ANA-ANOC, pola súa banda, lembra que xa en Novembro lanzou unha campaña en defensa da autodeterminación kosovar e ademais de defender a lexitimidade dos habitantes de Kosovo a tomar as suas decisiones fronte ao goberno de Belgrado, tamén a falta total de razões que asiste á OTAN "cando non defende a autodeterminación kosovar, persigue provar o seu armamento e garantir unha orde internacional baseada na explotación de duas terceiras partes da humanidade ao modelo socio-económico capitalista.♦

EU NON SON KOSOVAR...

X. ANTÓN L. DOBAO

Volveu a chuva por Galicia, e ecoou os oubreos dos cans da guerra, sempre os mesmos cans, aqueles que a cultura da paz tiña identificados, os mesmos que nos últimos anos nos confunden con demasiada frecuencia. Qué ironía; Iugoslavia é bombardeada por occidente, aquela mesma Iugoslavia, ó cabio, que liderou o movemento de países non alineados.

Hoxe toda esa Europa construída sobre a base do déficit democrático más miserable actúa ás ordes do seu amo norteamericano para espalla-la cultura da guerra como un feito natural. Deciden representarnos con armas na man homes e mulleres que ocupan cargos para os que ningún os votou nunca. E nosotros calamos, non sei se por medo ou por vergonza; cando non, aplaudímos-la violencia más inxusta, más feroz e más inhumana.

Cando se desata o monstro da guerra, tódalas partes acaban por cometer excesos. De seguida empezaremos a ler e a escutar cómo os serbios, eses condenados a se-los perversos desta fin do milenio, cometean tódalas atrocidades imaxinables e algunha más difícil de imaxinar. Mais non sei por qué me pega a min que todo nace no centro mesmo dun imperio que procura un inimigo malvado contra o que caer para dirlles saída ós excedentes dunha industria armamentística tan feroz como poderosa. Vivimos un tempo en que algúen ve necesario encher las nosas vidas de referencias maniqueas de representación do ben e o mal. Pero eu sigo quedando coa lectura de textos dun tal Peter Handke, e con el pregúntome moitas cousas que non acharán resposta en telexornais nin en periódicos nin en emisoras de radio. Desgraciadamente, tampouco en individuos que disque teñen a capacidade de pensar por riba das condicións e dos dogmas do pensamento único tan ben estructurado nun discurso dominante que ninguén ousa poñer en dúbida. Ó final, as reflexións e as reaccións unánimes dos futbolistas iugoslavos teñen máis valor cás vísceras

incontroladas dalgún director español de cine comodamente asentado no seu *airbag* de luxo e superficialidade, ou cás dalgún presentador de porcallada marciana con disfraz de progresía para xustifica-la exhibición diaria da ruindade ética e cultural dos seus monifates.

Pero ocorre que Iugoslavia tamén é occidente; ocorre que o seu presidente accede ó seu cargo democraticamente, por decisión da maioría do seu pobo. Será que o valor do voto iugoslavo é inferior ó valor doutros votos. Será, logo, que a guerra brutal se desata contra todo un pobo. Aqueles que a apoian ou non a denuncian abertamente forman parte do aparello de complicidade e xustificación ideolóxica da destrucción de toda realidade non grata para o occidente más langerio, más sanguinario, para ese occidente europeo que cegamente segue os mandados do gran xendarme. Estes días intensificáronse tamén a guerra contra a nosa intelixencia e contra o noso pensamento. Recolleremos palabras e expresións totémizadas, pero non daremos nunca sabido o seu significado, porque a súa forma propagandística radica nun significante espoliado con decisión polos aires da comunicación. Claro que tamén se nos fixo crer que Kuwait era o paradigma da liberdade e da democracia e polo mesmo tiña que ser devolto ós seus amos escravistas. Non sabemos nunca qué significa con exactitude

iso da *limpeza étnica*, porque nunca será un termo aplicable ó xenocidio de kurdos ou de palestinos; nunca o atoparemos na historia da dependencia irlandesa. Nunca sabremos con exactitude qué caste de monstruo é Milosevic e qué estrafía especie de descrebrados son os seus votantes, os seus concidadáns, que teñen en exilio e en andar un camiño ben apartado do discurso e dos intereses occidentais.

Aceptamos cegamente que se nos fale do ultranacionalismo serbio ó tempo que se demónta calquera actuación democrática do nacionalismo vasco, ou mesmo do galego, ben caladío, por certo, diante deste dislate de violencia. E queren obrigarnos a que nos sintamos kosovares sen que teñamos coñecemento da realidade daqueles lugares nin da súa historia, nin de se hai unha nación kosovar ou unha poboación albanesa a vivir nunha comunidade iugoslava que gozou de niveis de autonomía moi amplios cos que hoxe podemos soñar nosotros, os que soñamos unha Galicia diferente e non dependente. E queren que nos sintamos kosovares mesmo

antes de que pensemos que ó mellor tamén hai serbios que viven en Kosovo e igual teñen unha visión diferente.

En todo conflito hai milleiros de matices. Non son eu dos que pensen que unha das partes ten toda a razón e a outra ningunha.

Pero algo estranho debe estar a pasar cando os mandarins da liberdade teñan tuzaramente en nos demostrar que dun lado está o mal encarnado en Milosevic e do outro o ben encarnado na guerrilla kosovar e nos seus mentores e encirradores occidentais. Hoxe ningún di que Iugoslavia estaba para asinar un acordo de paz cando non se sabe por qué (ou sábese), occidente modificou a última hora os seus termos, seguramente temeroso de que lle marchase a grande escusa para a agresión bélica. Porque a intervención estaba de ser, e estaba de ser por motivos moi diferentes dos que nos contan. Cómprate terminar criminalmente cos vestixios que poidan quedar de calquera cosa que cheire a socialismo. E nótense, cando falamos de socialismo, que non estamos pensando neses novos popes bélicos con rostro de Blair ou Solana, amables cans da guerra dignos do desprezo más absoluto daqueles que pensamos que a paz é un ben e o mercado aínda non demostrou que o fora.

Ardará Iugoslavia na destrucción, e aquí seguiremos a pensar que eles son os culpables de aborrecibles crimes que nunca podemos identificar. Non moveremos un dedo para dete-la barbarie, e así seremos cómplices da aniquilación e dunha limpeza étnico-ideolóxica difícil de substentar nunha base de razón. Morrerá Iugoslavia e quedaremos contentos, porque estará para sempre garantida a boa orde deste mundo, a inmutabilidade das ideas sobre o ben e o mal, o sacrificio de familias traballadoras enviadas ó túnel negro do paro ou do traballo en condicións infames, iso si, sempre no centro mesmo dun occidente brillante que nos abra coa súa opulencia virtual. Vémola, pero non a tocamos. Entretanto, nós continuaremos comodamente a escribir poemas de amor, novelas esvaecidas e películas de aire. Coa conciencia tranquila, porque non ousamos discuti-lo discurso dominante de todo o aparello de comunicación e propaganda de occidente.♦

DEZ APONTES SOBRE A GUERRA EN KOSOVO

CELSO X. LÓPEZ-PAZOS

A uniformidade do discurso dominante e as mensaxes lanzadas desde os Estados en guerra están limitando a posibilidade de formular unha serie de interrogantes e reflexións que poderían axudar a interpretar algúns dos aspectos presentes no conflito armado de Kosovo.

1.- Ninguen é capaz de discutir o feito de que aos Estados agresores da OTAN fálalles lexitimidade xurídica para levar a cabo un ataque contra o territorio de Iugoeslavia (Sérbia e Montenegro, xunto con Kosovo e Vojvodina) e para poñer en cuestión a facultade para facer uso da sua soberanía política (a supresión dos direitos autonómicos ao territorio de Kosovo) e a sua negativa a asinar un tratado no que se inclue, tres anos despois da sua aceitación, un referendum para decidir o destino desta rexión (a probábel separación de Iugoeslavia se se pensa que o 80% da sua povoación é albanesa). Esta falta de lexitimidade foi proclamada non só polo secretario xeral da ONU, senón por outras instancias e mesmo por algúns dos Estados que se atopan dentro da OTAN.

Por outro lado non parece admisible o emprego do criterio da "lexitimidade moral" como argumento de valor para xustificar o ataque militar. Tal argumentación semella non só un evidente sarcasmo, senón tamén unha cínica provocación vindo como ven das goxas dos que hai pouco, os Estados Unidos á cabeza, bombardeaban Irak e permitian e permiten o xenocidio kurdo e as políticas de represión que se practicaron e practican en América Latina.

2.- Tampouco parece xustificábel a forte e brutal política centralista e de marxinación que os sérbios levan a cabo en Kosovo contra a povoación de orixe albanés. Como tamén é probado que opera ali un autoproclamado Exército de Liberación, integrado por albaneses, armado, equipado e financiado segundo o deseño saído dos intereses estratégicos do imperialismo atlántico e xermano. Sobre este particular os sérbios sosteñen que os métodos deste exército (E.K.L.) respostan a modelos de combate de carácter terrorista (asesinatos de policias, atentados a organismos oficiais do goberno central e membros do exército sérbio...).

3.- En todo caso tamén parece evidente a falta de necesidade do uso das armas cando ainda quedan fórmulas diplomáticas que empregar, sempre que estas se aborden desde a racionalidade e non desde a imposición de vontades alleas á soberanía política dos Estados. Agora é Iugoslavia. Mañá?

4.- Os sucesos que están tendo lugar en Kosovo explícanse en parte polo enorme peso da maioria albanesa que foi quén de artellar un programa de reivindicacións nacionalistas (albanesas) onde está ben presente unha líña radical de anexión a Albánia, unha variante de criar unha república de Kosovo que xuntara aos albaneses iugoeslavos (non só de Kosovo, senón de Sérbia, Montenegro e Macedonia onde constituyen o 20% da povoación) e outra, minoritaria, partidaria de criar unha república federada na actual provincia. O goberno central de Belgrado non aceitou nengunha das posibilidades. Xa en vida de Tito se produciran incidentes secesionistas. Como consecuencia, Tito concedelle a Kosovo a categoría de territorio autónomo en 1974.

5.- Coa morte de Tito a artificial identidade política da formación social-histórica que chamamos Estado iugoslavo entra en coma profundo e os ancejos separatistas-independentistas das distintas repúblicas escomenzan a formularse politicamente de xeito imparábel (Croacia, Macedonia...).

Asi en Marzo de 1981 as autoridades centrais da federación iugoslava decretan o estado de emergencia e prodúcense enfrentamentos armados entre sérbios e albaneses. Belgrado acusou naqueles momentos a Tirana de "fomentar as accións separatistas e ultraesquerdistas", estando a piques de romperse as relacións diplomáticas entre os dous países en Maio dese ano.

6.- A partir da caída do muro de Berlin e como consecuencia do aumento da actividade independentista albanesa, o evidente proceso de desintegración da Iugoslavia criada por Tito e os intereses económicos do imperialismo (sobre todo alemán) na zona, conducen a unha espiral de represión contra os movementos separatistas que culmina coa supresión dos direitos autonómicos de Kosovo, decretada polo goberno iugoslavo a comenzaos dos anos noventa.

7.- Tamén parece certo que en Kosovo, como se pode comprobar consultando calquier manual de historia dos Balcans, atópase o berce da cultura e da historia do povo sérbio xa desde o século XIII. Nesta zona xeográfica, chamada en realidade Kosovo-Metohija (Kosmet) comenzaron a instalar-

se de forma sistemática, logo de 1947 e fundo do réxime de Enver Hoxa, masas de povoación albanesa de relixión musulmana que penetraron nesta rexión á procura de mellores condicións de vida.

De tal sorte que se antes de 1961 os sérbios constituían 1/4 parte da povoación, a partires deses anos pasaron a ser só 1/8 parte. Esta sustitución da povoación sérbia pola de orixe albanés foi producindo de forma constante grácia a que entre a povoación desta procedencia a tasa de natalidade era catro ou cinco veces superior a da povoación sérbia.

8.- Noutro orde de cousas convén perguntarse se é ou non rigoroso política e historicamente empregar criterios étnicos ou nacionais para falar de Kosovo? Convén ou non aceitar (sen matices) as mensaxes redactadas no Pentágono ou no Departamento de Estado norteamericano a propósito do uso (masivamente assumido polos medios de comunicación dos Estados beligerantes) do termo identitário de kosovar como conceito que o asimile a unha nación ou nacionaldade? Ou, mesmo, seguindo a argumentación, existe unha nación albano-kosovar? Pode xustificar a existencia desta variante aos que non se pronúncian (á marxe das

perspectivas pacifistas) de forma clara e automática contra a inxerencia imperialista da OTAN, Alemaña e os Estados Unidos?

9.- As condicións do ofertado a Milosevic en Rambouillet permitianlle asinar un tratado (imposición) sobre a base de concederlle a Kosovo (aos albaneses) o direito a un referendum para decidir sobre a separación ou non de Iugoslavia, tres anos despois de asinado, sen rachar para sempre con parte da memoria histórica e o pasado do povo e a nación sérbia?

10.- Que importancia para a OTAN, Alemaña e para os Estados Unidos pode ter un territorio dunha extensión tan exígua (só 1000 km² más que a provincia de Lugo) de pouco más de 1.800.000 habitantes, co desenvolvemento económico rexional máis pobre de Europa (nen minas, nen petroleo, nen industrias...)?

Terá algo que ver co proceso de desintegración dun Estado que ainda conserva non poucos restos dun deseño ideolóxico de impronta comunista? Será unha humillación máis coa que despreciar a Rússia, aliado histórico dos sérbios, chantaxeado eses días coa presencia do presidente do FMI en Moscova para asinar un empréstimo? Que significa a presencia de Primakov en Belgrado despois da visita de Candessus a Moscova? Porque o premier ruso vai informar primeiro ao chanceler alemán Schröder e non ao secretario xeral da OTAN?

Representará o ataque da OTAN a Iugoslavia unha fase nova na ofensiva, ainda non rematada, dunha guerra fria de novo cuño onde a debilidade do oponente histórico permite o uso aberto e sen freos da dialéctica das armas e os bombardeos?♦

AS CERAMICAS DO CASTRO DE SARGADELOS ESTAN FEITAS CON TERRAS GALEGAS, AS IDEAS E ACIENCIA QUE LLES PROPORCIONA O LABORATORIO DE FORMAS DE GALICIA E O SEMINARIO DE ESTUDOS CERAMICOS

ENGADINDO UN VALOR 200 VECES SUPERIOR AO DAS SUAS MATERIAS PRIMAS QUEREN SER UN EXEMPLO DO QUE SE PODE FAZER APROVEITANDO NA NOSA TERRA OS NOSOS RECURSOS

Camilo Nogueira, candidato do BNG ás proximas eleccións europeas considera que o aumento de cuota láctea é insignificante para a Galiza.

TINO VIZ / Archivo

A Xunta permanece en silencio ante unha redución que afectará gravemente a Galiza

O Cúmio de Berlin recorta os orzamentos da UE

• M. VEIGA

Os 240.000 millóns de euros (uns 40 billóns de pesetas) que a Comisión Europea tiña en principio previsto orzamentar para os próximos sete anos (2000-2006), foron reducidos finalmente a 213.000, o que supón un recorte de aproximadamente 4,5 billóns de pesetas. Os fondos estruturais e a Política Agraria Común serán os más afectados.

A postura alemana dominou finalmente no Cúmio de Berlín e José María Aznar regresou a Madrid cun recorte orzamentario mal disimulado polo seu aparato de propaganda. Camilo Nogueira, candidato do BNG ás vindeiras eleccións europeas califica o orzamento de "restritivo", pois ao recorte hai que engadir a próxima entrada na UE de seis países (República Checa, Hungria, Polonia, Eslovénia, Estonia e Chipre) cunha renda por habitante que non supera o 40% da media europea e que, en boa lóxica, necesitarían de máis diñeiro para reponer as suas economías.

Os Fondos Estruturais e a PAC (Política Agraria Común) que acaparan o 75,8% dos orzamentos totais, serán os más afectados pola redución. Pero tamén sofrirán a restrición outros sectores como o de redes enerxéticas e de comunicacíons ou o de desenvolvemento exterior.

Se o primeiro orzamento non era ambicioso, o resultado final debe ser calificado de retroceso importante. O Estado español recibiría 1,3 billóns de pesetas menos, a respeito do primeiro

orzamento elaborado. A redución para Galiza pode cifrarse en 130.000 millóns de pesetas. Pero a esta cifra habería que sumar as cantidades que actualmente xa non recibía Galiza, en virtude dun reparto discriminatorio por parte do Estado.

Un aumento de cuota insignificante

A cuota láctea viuse incrementada en todos os países do continente. O Estado español terá direito a producir 550 mil toneladas máis ao ano. Se temos en conta que Galiza produce hoxe 1.800.000 toneladas, 400.000 máis do límite permitido, é doado concluir que o aumento de cuota para todo o Estado é practicamente igual ao que xa necesitaria Galiza para legalizar toda a súa produción. A maiores, este incremento será escalonado: cero o primeiro ano, 350.000 toneladas o segundo e 200.000 o terceiro, o que obrigaría aos labregos galegos a seguir pagando a supertaxa.

O corsé produtivo impide que Galiza amplie as suas explotacións, que hoxe teñen un tercio do tamaño das europeas, e que polo tanto se prepare para a situación de libre competitividade que se iniciará a partir do 2006, ano no que se suprimirán as cuotas.

A gravidade da situación foi ignorada por Fraga e polo goberno galego que se limitou a "felicitar" a Aznar polo resultado da reunión e a ignorar os aspectos negativos para Galiza do acordado. Durante a celebración do Cúmio de Berlín o presidente da Xunta encontrábase de visita en Polonia.♦

O logotipo expresa con claridade o peso de Alemania dentro da UE. De esquerda a dereita, Prodi, presidente da Comisión Europea, o chanceler alemán Schröder e o ministro de exteriores, tamén alemán, Fischer.

Golpe á Europa de benestar

O modelo norteamericano de fusións monopolísticas, liberalización do desprido e recorte dos orzamentos públicos parece ter trunfado no seo da Comisión Europea, frenete ao modelo keynesiano de Delors, actualmente arrombado, ou ao modelo de Lafontaine, ministro de Finanzas alemán recién dimitido. Win Duisenberg, presidente do Banco Central Europeo, xa se reafirmara na postura de que Europa anda mal pola rixidez laboral, os mercados regulados

e a presión fiscal aplastante.

A Comisión Europea ven agora de escoller de presidente a un italiano, Romano Prodi, que ten como característica sobranceira a de ser persoa de confianza de Duisenberg. A etapa de implantación do euro que trae consigo a supresión dun instrumento público reequilibrador como é a alza ou depreciación das moedas en función dos intereses de cada Estado, dálle agora a un segundo período

de recorte do orzamento dos Quince. Haberá menos diñeiro público para agricultura, pesca ou estradas, menos instrumentos de cohesión e polo tanto máis dificultades para os grijóns febles na loita pola competitividade. As grandes corporacións entran de novo ao copo de poder político, baixo a divisa ideolóxica do liberalismo, en canto a Europa social que dalgún modo estivo presente até agora no deseño da unidade europea queda ainda máis relegada.♦

Apresenta unha táboa de propostas diante das eleccións municipais

A Mesa pide aos partidos que galeguicen os nomes dos candidatos

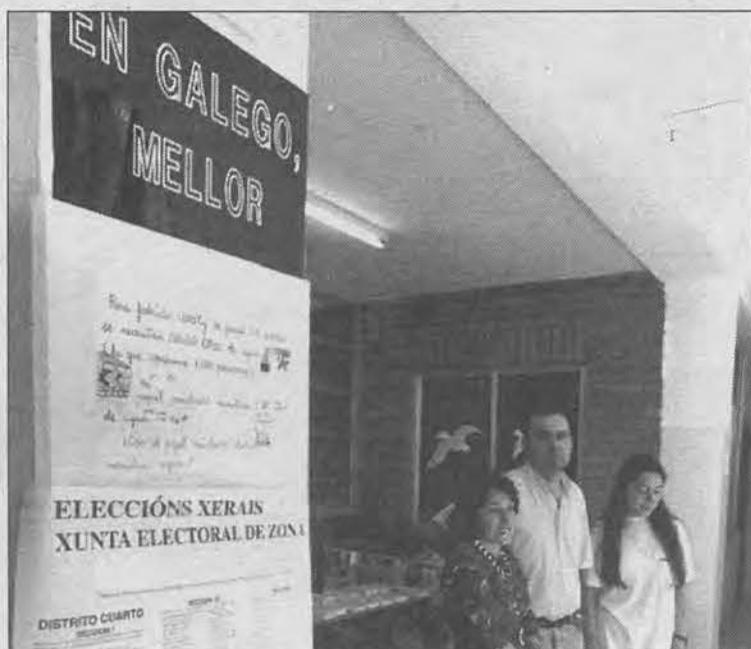
A Mesa pola Normalización Lingüística (MNL) está a desenvolver unha campaña encamiñada a que as distintas candidaturas que se apresenten ás próximas eleccións municipais recollan nos seus programas medidas para a normalización lingüística dos concellos. Ademáis de apresentar unha táboa con once propostas programáticas, os responsables da Mesa están a manter entrevistas cos candidatos para presentarles persoalmente as suas iniciativas. Demandan tamén a galeguización oficial dos nomes das persoas que integren as listas electorais e anúncian que farán un seguimento da aceitación das once medidas propostas.

A creación dunha Concellaria de Normalización Lingüística ou, no caso de non ter capacidade, un servizo con ese fin obxectivo de desenvolver un Plan Municipal de normalización é unha das demandas apresentadas, requerindo ademais que se coordinen as actividades comarcamente co fin de prestar apoio aos concellos pequenos.

Unha serie de propostas orientanse cara á normalización da propia actividade municipal, a meio da aprobación dun regulamento interno e normativas específicas que impliquen ás empresas concesionárias de servicios municipais xunto coa solicitude de uso do galego ás entidades coas que manteña relación. Tamén dirixe a atención a Mesa cara os traballadores, indicando a conveniencia de concienciarlos na necesidade de atender en galego á cidadanía e promovendo programas de formación para o persoal.

Nuns meses os homes e mulleres de Mourente terán ao seu carón un fortín cheo de aguerridos beneméritos con espíritu legionario. Polo manual da OTAN pasan a converterse en obxectivo dos mísis Tomahawk en calquier futura operación de castigo ou represalia militar. Como é sabido entre estes obxectivos atopánsen os aeroportos, instalacións antiaéreas e radares así como todo acuartelamento onde se xuntan grupos uniformados. Contamos con que se manteña a liña de defensa do direito de autodeterminación dos povos e nun prazo prudencial lle toque o turno de poñerse a liberar Galiza.

Os douscentos axentes van estar especializados en misións de orde pública ou para aclararnos dar estopa en manifestacións, cortes de tráfico e aglomeracións de cidadáns en attitude de protesta. Cos douscentos de Mourente a represión chegará antes e as forzas más frescas, con coñecemento do terreo e nocións básicas do idioma nativo. As intervencións deste grupo di-susario emárancanse ademais na celebración do Xaco-

A Mesa está a apresentar aos partidos políticos unha táboa de propostas para galeguizar os concellos. A.N.T.

A MNL detense tamén na elaboración dun Plan Municipal de Normalización que respondería a unha análise previa da situación de uso do galego, atendendo á documentación que sae das dependencias municipais e o uso oral na atención á cidadanía. Queren asimesmo que nos programas electorais se recolla a realización dunha campaña xeral de información e sensibilización "co obxectivo de destacar ante a cidadanía o compromiso e a vontade do Concello na promoción do galego, ao tempo que informar dos dados dos últimos estudos de sociolinguística e tentar formentar o uso e as actitudes positivas".

O goberno municipal deberá, segundo as propostas da Mesa, implicar a empresas, entidades e institucións no apoio á promoción

da lingua mediante a creación dun Patronato ou a sinatura de convénios, con especial adicación aos cativos e centros de ensino para os que se organizará un programa de actividades variadas.

O conxunto de medidas complétese queriendo que a presencia pública do concello sexa en galego en todos os niveis para o que se debe anunciar a revisión da rotulación urbana -xunto con vehículos e mobiliario- e a inclusión en todos os materiais dirixidos ao turismo dun apartado adiado á lingua.

O documento está a ter boa aceitación polos candidatos aos que se está a presentar ao longo do país e a Mesa anunciou que seguirá a sua inclusión nos distintos programas municipais.♦

Obxectivos prioritarios

mo rural deberían poder ter a seguridade de que nun radio suficientemente estenso van estar protexidos das accións de castigo dos avións B-52 e a VI Frota.

Moitos sénfmonos agredidos cando, según informaciones a toda páxina dun xornal compostelán, un mísl da OTAN pasou rozando unha antena de Televés colocada nun apartamento do pleno centro de Belgrado. As campañas de autoidentificación teñen os seus efectos e os produtos galegos que non nolos toquen. Vai ser tempo de empezar a cabrearse.♦

beo 99, como parte dos espectáculos producidos pola Xunta, neste caso de entrada libre e gratuita, con posibilidade para o público de participar activamente no desenvolvemento da función.

É hora de que o conselleiro Cuña interveña neste asunto. Co fin de ter en conta a ubicación deste tipo de construcciones militares para a elaboración dun novo plano de comercialización e política territorial. Os ocupantes de vivendas unifamiliares, pisos sociais, adosados e casas reconstruidas para turismo

Estudantes Independentistas denúncian presións policiais contra a sua II Asemblea

O portavoz nacional de Estudantes Independentistas, Ángelo Pineda Marinho, denunciou presións policiais para impedir que a II Asemblea Nacional deste colectivo se celebre no Instituto Xelmirez de Compostela, cando a dirección de centro inicialmente aceitara prestar unhas dependencias do mesmo para a celebración do acto, que tivo lugar os días 20 e 21 deste mes. "Xa sabíamos da intención da Delegación do Governo de erradicar a militância independentista nos centros de ensino, nomeadamente a de E.I.", di unha nota de prensa asinada polo portavoz desta organización, que manifestou a "firme vontade de seguir defendendo os intereses do estudiantado galego desde unha perspectiva independentista e socialista".♦

Campaña contra a fiscalidade do monte viciñal en man comun

A Organización Galega de Comunidades de Montes Viciñais en Man Comun, ante a aplicación dunha fiscalidade ao monte comunal igual que ás sociedades, está a desenvolver unha campaña informativa por todas as comarcas do país contra unha medida que consideran que "vai significar a desaparición de moitas comunidades de montes viciñais". A nova fiscalidade considera ao monte unha empresa e óbvia que as suas funcións ecológicas e sociales son unha forma de tributación e por iso obriga a declarar a Facenda o Imposto de Sociedades e entregar o 25% do beneficio. Por último, a Organización Galega de Comunidades de Montes fixo unha chamamento aos distintos sectores relacionados co monte e á cidadanía en xeral na busca de apoios ao entender a nova fiscalidade implica a toda a sociedade.♦

Continente renuncia á legalización en Ourense

Mália carecer de licencia para todo o centro e ter que elaborar un plano de construcción de vias que melloren a situación do tránsito, o hipermercado que Continente ten no concello de Barbazás e no de Ourense non está a levar adiante nengunha medida pola súa legalización. Continente tería que pedir unha licencia para a parte da grande superficie que está en Ourense, pero non o fixo mália que sobre este hipermercado pesa unha orde de demolición, que o concello aprazou para facilitar a petición de licencia. A renuncia de Continente podería ter que ver coa proximidade electoral. A respecto dos vias, tiveron que ser os técnicos do concello quen se puxeron a elaborar un plano de construcción ante a desidia de Continente, empresa á que correpondía realizar este plano.♦

A rebaixa das peaxes chega rebaixada

O Ministerio de Facenda anunciou unha rebaixa nas peaxes das autoestradas en todo o Estado que esta vez si vai afectar á Galiza. A rebaixa é o sete por cento e custa a nivel estatal 15.000 millones de pesetas, que serán sufragados por Facenda. Pero as diminuciones de prezos nestes vias chegan tarde e rebaixadas ao noso país, xa que no resto do Estado xa se produciron rebaixas nos tres últimos anos que chegaron, nalguns casos, até o 50% do prezo. A situación discriminatória da Galiza vendrá por razón dupla: pola carencia de autoestradas -só hai unha- e pola carestía dos prezos da peaxe. Serva como exemplo que o prezo pola peaxe en Pontevedra dobró a media estatal.♦

Xornada de folga en Foz por un servizo de urxencias permanentes

O Venres 26 de Marzo viveuse media xornada de folga xeral no concello de Foz para reclamar unha servizo permanente de urxencias médicas. O alcalde, Xosé María García Rivera, do PSOE, sinalou durante a mobilización, que congregou a máis de dous milhares de persoas polas ruas da vila e á cabeza da cal ia un grupo de tratores, que Foz é un dos sete municipios que veu incrementado o seu número de habitantes nos últimos anos e que por esta razón precisa dun Ponto de Atención Continuada (PAC). A asistencia urgente só funciona na vila de nove a tres, se se precisa pola tarde hai que transladarse a Burela. Por outra parte, o Luns 29 de Marzo, o deputado nacionalista Xosé Francisco Ferreiro calificaba de "eleitoralista" a paralización da reforma de urxencias polas diferencias entre a Xunta e as peticións que se están facendo desde múltiples concellos, non satisfeitos con que os PAC se instalen nas cabeceiras de cada área sanitaria.♦

OPINIÓN

POLA ENTREGA DO PRÉMIO 'OTERO PEDRAYO' AOS POETAS MANUEL MARÍA E UXIO NOVONEYRA

MANUEL LÓPEZ FOXO

Vai sendo hora de que o prémio "Ramón Otero Pedrayo" lle sexa concedido aos dous poetas galegos que iniciaron o rexurdimento da língua e da literatura galega a comezos dos anos cincuenta. Dalgún xeito sería tamén un recoñecemento a toda esa importante xeración, aos que xa non están entre nós (Manuel Cuña Novas, Raimundo Patiño, Avilés de Taramancos e Alexandre Cibreiro) e a todas as outras personalidades que pertençen a ese grupo: Xohana Torres, Méndez Ferrín, Benardino Graña, Salvador García Bodaño, Xosé Manuel Beiras, Xosé Luis Franco Grande, Xosé Fernández Ferreiro, Gonzalo Rodríguez Mourullo e María Xosé Queizán.

Case todos estes homes e mulleres trataron a don Ramón Otero Pedrayo, esperaron sempre admiración pola sua figura e foron a sua maior ilusión e a sua esperanza naqueles anos escuros. Este grupo xeracional adoptou, ademais, un admirábel compromiso coa lingua, coa literatura e co país, un compromiso que se plasmou nunha das aportacións más extraordinarias á cultura galega e a Galiza.

Poucos intelectuais de hoxe son tan oterianos e tan merecedores dese galardón como Xosé Manuel Beiras, pero sería moito soñar que as deputacións galegas concederan o Prémio a este profesor que se criou no colo

de don Ramón. Sen embargo, a concesión do Prémio "Otero Pedrayo" a Manuel Maríá e a Novoneyra pode ser moito máis factible, pésie ao posicionamento político destes dous poetas.

A proposta de Manuel Maríá para o "Ramón Otero Pedrayo" foi xa defendida hai alguns anos por numerosas entidades culturais do país. E penso que agora hai que retomar a iniciativa. Primeiro porque ese galardón financia-se co erário público, cos cartos de todos os cidadáns, e xa están ben de que alguns intelectuais sexan sempre marxinados dos reconocimentos que conlleven unha aportación económica. E segundo, porque a personalidade e a obra de Manuel Maríá fai deste poeta un candidato ideal ao Prémio "Otero Pedrayo". Manuel Maríá foi o primeiro escritor mozo que se revelou nos tempos da postguerra, cumpre-se precisamente agora o cin-

cuentenario dos seus primeiros versos publicados, posue unha das obras más ricas e más extensas dentro da poesía galega deste século, foi sempre un exemplo de compromiso coa lingua galega e con Galiza, tivo unha grande relación co escritor ourensán, o seu sentimento da terra ten moito que ver co panteísmo de don Ramón e mesmo Manuel Maríá goza tamén na actualidade da consideración de Patriarca das Letras Galegas.

Ainda que talvez o máis acertado e máis

xusto sería o Prémio o recibese un ano Manuel Maríá e ao seguinte UXIO Novoneyra, a verdade é que tampouco nos parecería mal que o Prémio acabase sendo compartido polos dous. Creo que lles faría unha grande ilusión coincidir, máis unha vez, co señor de Trasalba polo maio. Sería un acto de xustiza e cargado de emoción.

Desde aquí invitamos á Asociación de Escritores en Língua Galega e ao resto das entidades e institucións deste país a que formulen esta proposta perante a Deputación Provincial de Lugo, que é a institución encargada da organización da presente edición. O feito de que os dous escritores sexan lugueses de raiz e de obra é incluso unha razón máis para que o xurado tome en consideración a petición do Prémio "Otero Pedrayo" para Manuel Maríá e Novoneyra.♦

**Invitamos á
Asociación de Escritores
en Língua Galega e ao
resto das entidades e
institucións deste país
a que formulen esta
proposta perante a
Deputación Provincial
de Lugo"**

novos valores

CANALINO

Recollida de obras:
Museo de Pontevedra
Edif. Sarmiento
Do 7 ó 23 de Abril

DEPUTACIÓN DE PONTEVEDRA

Para máis información solicitar as bases no Departamento de Cultura da Deputación de Pontevedra. Tfno.: 986 804 100

Que razóns levaron aos directores de centros a organizarse nunha asemblea hai dous anos?

Empezamos a xuntarnos porque Educación decidiu reducir o número de persoas que formaban parte dos equipos directivos. Ao tempo nos centros empezábanse a padecer os primeiros problemas derivados da implantación da LOXSE, sen que, por outra banda, existisen canles de comunicación establecidas coa Consellería. Despois dunha xreira de reunións elaboramos un *documento base* no que recollímos as reivindicacións fundamentais. Tamén nomeamos unha coordinadora de dez persoas seguindo o sistema de representación de Xuntas Provinciais de directores e de Comisión Permanente que existiu no Governo Tripartito. O ano pasado a Consellería volveu constituir oficialmente as Xuntas Provinciais e apresentámos o *documento base* en cada unha delas pero nunca se chegou a discutir. Nestes organismos a Administración limitase a recibir peticións e a dicir que se van estudar. Tampouco se criou un foro a nivel galego. Cuestións planteadas desde o primeiro dia como a necesidade de que as equipas directivas estexan formadas por cinco membros non foron atendidas. Coñecemos cal é a situación dos centros e queremos que se busquen solucións que revaloricen o ensino público.

Como se chega a situación que leva a dimitir a 23 dos 29 directores de Ourense?

A progresiva redución de presupostos para gastos de funcionamento é a pinga que colma o vaso. Esta cuestión vaise tratar nunha asemblea xeral en Abril na que imos decidir o que facemos o resto. Desde logo medidas como as de Ourense están abertas. Vai para tres anos que elaboramos o documento e ainda non topamos resposta da Consellería. Unha medida deste tipo hai que pensala moito, pero a posibilidade de que se produzca unha dimisión colectiva vai estar enriba da mesa.

Audiron en varias ocasións ao Valedor do Pobo.

No ano 1997 démoslle unha cópia das nosas demandas. Tivemos outras duas reunións e el mantívons informados das respostas da Administración, que escurre o bulto e di que os problemas non existen. Estamos planteando cuestións de obrigo de cumprimento e algun representante da Consellería de Educación debería sentarse a escoltar e dar solucións. Xustifican o problema de Ourense polo desconocemento por parte das equipas directivas dos criterios de reparto dos presupostos. É un dos exemplos que pon de manifesto que o diálogo non existe. Eles mesmos o reconcen indirectamente ao facer declaracionais deste tipo. Incluso o Valedor fixo un chamamento por escrito á Administración para que valorase a conveniencia de manter nos contactos con nós.

Son suficientes os cartos destinados ao ensino público?

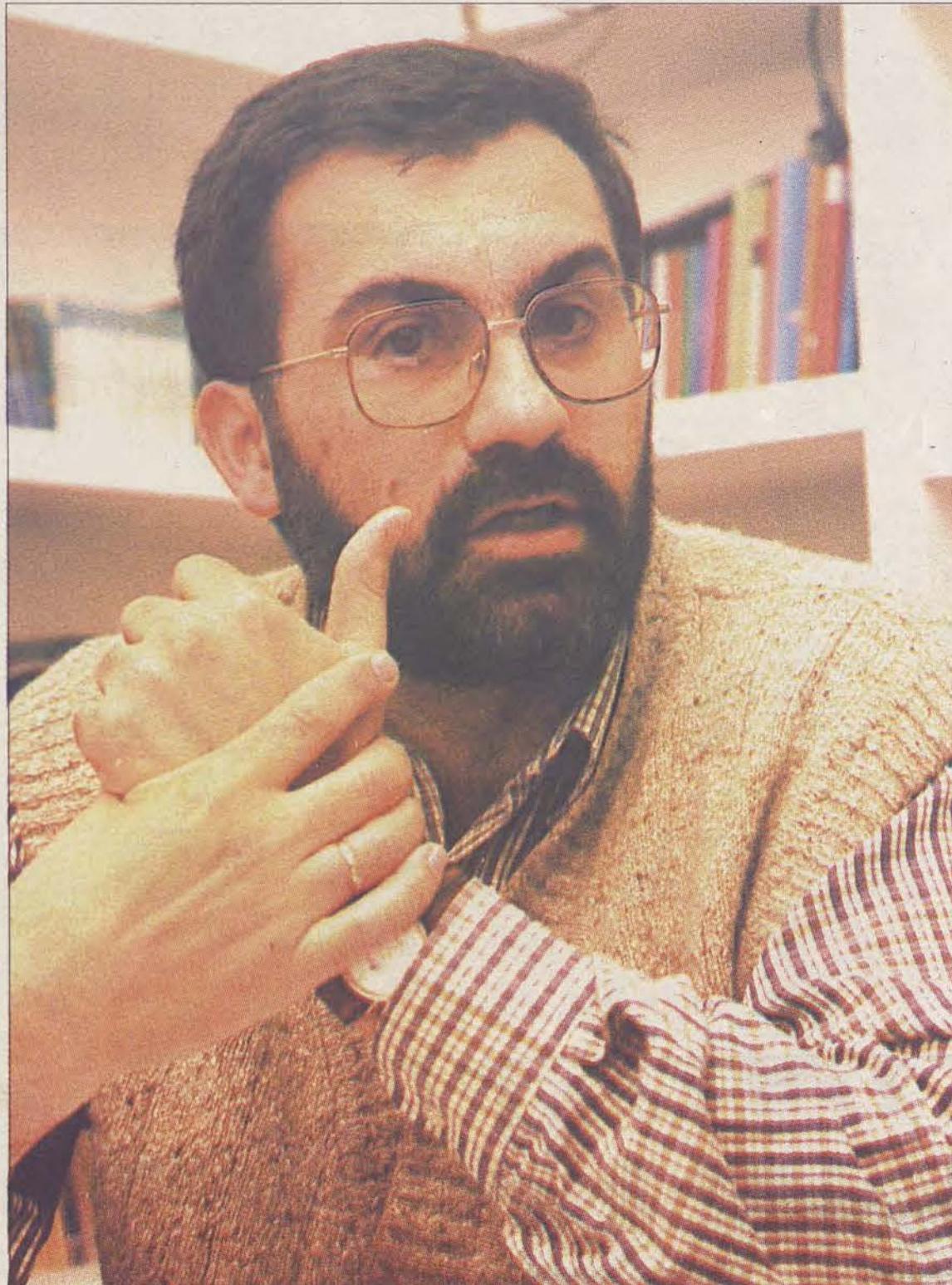
O fundamental é que cando se aplicou a LOXSE decíase que era necesario facer investimentos, pero as obras ou non se fixeron ou se fixeron tarde e daquela maneira. A isto súmase-

António Vázquez

'A actitude da Xunta pode provocar a dimisión colectiva das direccións dos centros de ensino'

• PAULA BERGANTIÑOS

A FALTA DE CARTOS PARA O FUNCIONAMENTO DOS CENTROS DE ENSINO PROVOCOU QUE OS DIRECTORES DE OURENSE APRESENTASEREN UNHA RENÚNCIA MASIVA DO SEU CARGO. PARA ANTÓNIO VÁZQUEZ, UN DOS REPRESENTANTES DA ASEMBLEA DE DIRECTORES EN PONTEVEDRA, O PROBLEMA FUNDAMENTAL É QUE A CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN NON QUER DIALOGAR. OS DIRECTORES NON DESBOTAN A POSIBILIDADE DE APRESENTAR UNHA DIMISIÓN COLECTIVA NO RESTO DO PAÍS.

X. CARBALLO

agora o problema que plantean desde Ourense, e dicir, que fan falta más cartos para gastos de funcionamento. De momento, os centros que como consecuencia da aplicación da LOXSE reciben cartos do fondo social europeu destinados a ensinanzas en proceso de implantación, poden funcionar con certa tranquilidade. Pero este apoio económico comunitario remata este ano e nese momento evi- denciarase, con moita más cla-

ridade, cal é a situación real. Refírome a que se hai seis anos, por exemplo, un instituto recibía para gastos de funcionamento 16 millóns da Consellería, agora recibe 11, aos que se suma a axuda da UE. Que vai pasar cando a aportación comunitaria desapareza e teñamos que manter o centro con menos millóns dos que percibiamos hai seis anos? Tamén hai que perguntarse en que inviste a Consellería eses recor-

tes, porque para a RAM –obras de reforma, ampliación e mellora– estes cartos non foron.

Cal é a sua proposta para atallar os problemas derivados da implantación da reforma educativa?

Propoñemos que se faga un estudo das necesidades que existen, que se terían que evaluar através das unidades técnicas provinciais e cubrir progresiva-

mente através dun plano de financiamento plurianual. Neste momento os Consellos Escolares non saben se van ter solución para as deficiencias dos seus centros, por exemplo. A Consellería está facendo o mínimo indispensábel e a salto de mata. O que non se pode é aprobar unha lei como a LOXSE e logo non pór os medios económicos para aplicala en condicións.

Que consecuencias ten a redución das equipas directivas a catro persoas?

A LOXSE supón unha estancia do alunado durante máis tempo no Instituto e polo tanto non é de recibo que se suprima un membro para cubrir con garantías nos centros necesidades organizativas e didáctico pedagógicas. A nosa xornada docente é igual que a de calquer profesor, 25 horas semanais. A diferenza é que nós impartimos menos aulas e cubrimos máis horas complementarias. Así, ao perder un cargo directivo, perdemos aproximadamente catorce horas de adicación as tarefas ás que ten que dar cobertura a equipa. Por outra banda receber cartos do fondo social europeu supón un sistema de xustificación de diñeiro moi meticuloso e trimestral. Ao suprimir un cargo directivo todo o traballo recaía na figura do secretario. A Consellería ia criar a figura do administrador funcional, unha persoa allexa a comunidade educativa que se ia encargar de funcións administrativas, organizativas e de xefe de persoal, pero non o fixo. A Lei Pertierra establece un mínimo de catro cargos, pero iso non impide incluir un quinto, ben de xeito xeneralizado ou ben en centros con problemáticas específicas. A Administración ten unha autonomía que debe e que pode aplicar. De feito nos Centros Públicos Integrados, debido a dificuldade que supón a integración nun mesmo centro os ciclos de Primaria e Secundaria, permite que haxa dous xefes de estudio.

Séntense discriminados a respecto do ensino privado?

Si, pero non queremos entrar nunha loita público privado. Agora ben, os poderes públicos teñen a obriga de, cando menos, praticar a discriminación positiva co ensino público. Pero non só a respecto daqueles aspectos que son competencia da Consellería de Educación, senón de organismos como os concellos e as deputacións, por exemplo. Nunha cidade como Vigo, por exemplo, dando unha paseo á entrada ou a saída das clases e doado ver que os accesos aos colégios privados están en moitas mellores condicións que os dos públicos. Hai institutos como os do Meixoeiro nos que sair do recinto escolar supón un risco para alunado. Hai outros non públicos nos que existe, pola contra, rede de semáforos e unha boa sinalización. Non hai más que ver a prensa para darse conta de que organizacións empresariais do ensino privado si son recibidas pola Consellería.

O último escrito que o Valedor envío ao Governo é moi revelador. Mantén que a sua preocuación fundamental é que se poida chegar a unha situación na cal o direito a educación non estexa garantido.♦

ENSINO

A CIG denuncia o deterioro dos centros nos que teñen que escolarizarse os rapaces menores de seis anos

Escolas con ratos, auga non potábel e escaleiras sen pasamáns

• P. BERGANTIÑOS

Os nenos menores de seis anos seguen a ser escolarizados en edificios e escolas rurais con aulas sen calefacción, sen auga potábel, sen teléfono, sen pátio cuberto, con humidade en paredes e teitos e con aseos fóra do recinto escolar. Son algunas das deficiencias recollidas nun estudo que elaborou a CIG e que evidencia que os centros de Educación Infantil continúan nunhas condicións imprópias para impartir a docencia.

Para realizar o informe, a central sindical contou coa participación de 755 centros de educación infantil, dos 1242 existentes na Galiza (61%). "As respostas poñen de manifesto as grandes carências dos centros e confirman as precárias condicións laborais nas que o profesorado ten que desenvolver o seu traballo. Mentre o ensino privado no mesmo nivel percibe perto de 2.500 millóns", sinala desde a CIG Anxo Louzao. No curso pasado foron escolarizados 12.210 rapaces de 3 anos, 15.423 de 4 e 15.862 de 5, en suma, 43.495.

A maioria das escolas do rural son vellas e están sen arranxar. Son edificios deteriorados que moitas veces nem sequer se pintan por dentro nem por fóra. Tamén as hai sen fosa séptica e con servizos fóra do recinto escolar. Case todas teñen humidade, no chan e nos teitos e en moitos casos, prodúcense filtracións de auga e de aire polas fiestras e portas. Moitos dos solos son de gres e no inverno convéntense nunha "pista de patinaxe". A central sindical denuncia que moitos centros carecen de auga quente e potábel e que hai 19 escolas que tampoco teñen calefacción. Cando disponen dela, no 48% dos casos é insuficiente e no 44% inaxeitada e inapropiada para un centro de ensino. O 40% das escolas unitárias non teñen pátio cuberto, o 17% non disponen de áreas de xogo e os espacios e instalación son insuficientes no 51%. O 48% tampoco teñen teléfono e na maioría das que o teñen, pésie a ser competencia da Consellaria, foi o concello quen llo suministrou.

Desde o sindicato engaden que hai edificios con ratos, escaleiras perigosas, sen pasamáns, con columnas con aristas vivas e aulas nun segundo andar. "Moitos dos pátios non se vallan, apesar de que algúns deles están perto da via pública –comentan. Non se limpian, non se sega a herba, encárcanse can do chove e ademais de non estar equipados, o seu mobiliario é perigoso e pouco axeitado. Case todas as escolas unitárias carecen de saída de emergencia, non están dotadas de extintores e non teñen botiquín homologado. En numerosos casos a instalación eléctrica é inadecuada, con enchufes e tubos fluorescentes sen protectores, iluminación insuficiente e instalacións perigosas".

En actas de inspección da Consellaria de Sanidade aparecen recollidas as deficiencias dos centros.

A.N.T.

Á falta de aulas e de pátios para realizar actividades, súmase segundo a CIG a "absoluta carência de material audiovisual e de reprografía e a raquíntica dotación bibliotecaria. A partida económica que perciben da Consellaria é tan insignificante que non chega para os gastos necesarios nem para repor material". Moitos centros tamén carecen de espazos con corcho, alfombra ou moqueta e non están dotados de zonas para multiusos e para psicomotricidade. Asimesmo, hai unida-

des que escolarizan a alumnos de distintos niveis e con necesidades educativas especiais, sen que o profesorado conte con apoio algun.

"Con estas carências –explican representantes do sindicato– non sorprende que haxa mestres que compren un teléfono móvil, ao non facilitarilo a Consellaria, pais que cerren o pátio, arranxen a escola ou leven estufas da casa". A propia Administración reconoce a situación. En actas de inspección da

Consellaria de Sanidade aparecen recollidas as deficiencias dos centros. Á vista dos resultados, a CIG envíou o informe ao Valedor do Povo e ten solicitado entrevistas cos diferentes grupos políticos para que emprendan iniciativas co obxecto de forzar á Xunta a elaborar un plano de actuación urgente. Ao tempo recolleu 2908 sinaturas coas reivindicacións do profesorado. De non atenderse as demandas, a central sindical non desbota a convocatoria de mobilizacións.♦

AGRO

ÁLVARO BALLESTEROS / Voz Notícias

Mnifestación a favor da produción de leite. Perto de 2.000 labregos se manifestaron en Compostela nunha convocatoria do Sindicato Labrego Galego, a primeira realizada após os acordos de Berlin, cujos resultados foron criticados por Lídia Senra. Denunciaron a rebaixa de prezos (seis pesetas por litro nesta primavera) e demandaron a creación dunha Interprofesional do sector para regular a compra-venda.♦

Recuperar as escolas rurais

A CIG exige que a Consellaria de Educación negocie un plano de educación infantil que asuma a atención educativa para o conxunto da etapa infantil –de 0 a 6 anos– tanto no medio rural como urbano. Este plano tería que garantir unha oferta suficiente de prazas escolares na rede pública, con escolarización gratuita para todas as idades e obligatoria desde os tres anos.

Entre outras medidas, proponen que se conserven e recuperen as escolas rurais –mantendoas abertas cun mínimo de cinco nenos– e que se reestruture a rede de centros para que os rapaces permanezan escolarizados no seu entorno. A CIG defende que se supriman as subvencións á privada e que se garanta no ensino público o servizo de transporte e comedor e as dotacións de material e infraestruturas necesarias. Para o profesorado defenden que teñan os mesmos direitos e as mesmas condicións de traballo que o resto dos ensinantes, cun Plano de Formación e cun horario lectivo que non supere as 18 horas lectivas. Engaden que un único docente non teña que atender a máis de 15 nenos, que se oferten prazas de profesorado especialista en aprendizaxe á lingüaxe, educación infantil e musical e de persoal auxiliar sempre que haxa escolarizados nenos de 3 anos.

A LOXSE establece que a Educación Infantil terá carácter voluntario e comprenderá dous ciclos, o primeiro de 0 a 3 e o segundo de 3 a 6. Coa sua promulgación exténdese a posibilidade de escolarizar aos nenos apartir dos 3 anos pero segundo a CIG non se emprenderon os cambios necesarios para que isto se producira nunhas condicións adecuadas, cargando sobre as costas do profesorado as consecuencias de falta de medios e infraestruturas. "Ao non ser obligatorio e gratuito o ensino neste nivel –engaden– hai nenos que non poden entrar nos centros públicos ou que non teñen direito a usar os servizos complementarios de comedor e transporte. Isto provoca que nalguns casos sexan os propios pais os que teñan que facer un sobreesforzo".♦

COMARCAS

Fraga tíralle das orellas a Torres Colomer

O PP mantén a sua tirapuxa interna arredor do candidato á Deputación da Coruña

• X.C.

O coñecemento de irregularidades nas contas do Concello de Ribeira, localizadas no informe recién apresentado ao Parlamento de Galiza polo presidente do Consello de Contas, Carlos Otero Diaz, rompeu a aparente unanimidade arredor da candidatura do alcalde de Torres Colomer para presidir a Deputación da Coruña.

A resposta do alcalde de Ribeira, ex-diretor xeral de Pesca da Xunta, foi insinuar que as filtracións aos medios de comunicación proviñan das fileiras do seu próprio partido, sinalando deste xeito co dedo a un Augusto César Lendoiro que exercía de anfitrión do Governo de Xunta, retirado na meditación anual de Cuaresma no Pazo de Mariñán.

A resposta do presidente do PP, Manuel Fraga, foi unha fulminante advertencia que obligou a Torres Colomer a acudir ao despacho de Raxoi para ser reconvenido, baixo a cobertura de visita xa prevista, e anunciar que todo proviña dunha confusión intresada.

Fraga parece apoiar implicitamente a Lendoiro fronte a Torres Colomer. A. PANARO

Pero o xesto de Fraga tamén foi explícito en Mariñán, facendo posar co goberno en pleno ao aparentemente caído en desgracia Lendoiro, que recuperou as suas posibilidades, ao declarar-

se aberto o proceso de designación de candidatos.

A escaramuza da Deputación forma parte do mesmo proceso que mantén en tensión ao Partido Popular en toda Galiza co horizonte das municipais. Un Romay Beccaria que foi humillado, xunto con Raxoi, no triunfal congreso de Xuño pasado, decidiu desta volta xogar forte e imponer, apesar da distancia madrileña, o poder da sua presidencia provincial. Revívese así unha tensión que parecía superada, sabedor o ministro de Sanidade que para o futuro do equilibrio de poderes dentro do aprido, é básico manter unha estrutura provincial controlada.

Os episodios dentro da dereita non finalizan aquí, e ao ronel de candidaturas independentes en vítimas da sua renovación de listas (Castro en Ponteareas e agora Capón en Tui) ou sacrificio de alcaldes en ejercicio (Manuel Pérez en Vigo é o más significado) sumase a sospeita de utilización interesada dos fondos da Xunta para campañas preelectorais, como a reajizada sobre Dositeo Rodríguez, que non dá xerado expectativas suficientes. A guinda pona o espectáculo bufo do alcalde popular de Os Blancos, deixando o concello en mans dunha xestora a dous meses das municipais.♦

Tumultuosa demisión do goberno dos Blancos

O goberno municipal do concello ourensán dos Blancos presentou a sua demisión en bloco co seu alcalde á cabeza, Xosé António Rodríguez Ferreiro (PP), despois deste último agredir a unha funcionaria. A carreira política de Ferreiro conclúe tras oito anos na alcaldía realizando unha xestión polémica e personalista que o levou a enfrentarse até co presidente da Deputación de Ourense, Xosé Luís Baltar, noutro tempo o seu principal mentor.♦

Léri número dous na candidatura de Soto

O concelleiro vigués António Nieto Figueroa Léri anunciou que se daba de baixa no PSOE para integrarse como número dous na candidatura do ex alcalde socialista da cidade Manoel Soto, que agora concorre á frente de Progresistas Vigueses. Por outra banda, na lista do PP só repiten dous concelleiros e na do PSOE outros dous. Sen embargo, na do BNG os catro edis desta forza volven a encabezar, pola mesma orde, a lista eleitoral.♦

UNIVERSIDADE DE VIGO

CONVOCATORIA DE PREMIOS 1999

Poesía, Relato Curto, Teatro e Traducción

A Universidade de Vigo, co patrocinio da Dirección Xeral de Política Lingüística da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia, convoca os Premios 1999 de Poesía, Relato Curto, Teatro e Traducción, de acordo coas seguintes bases:

■ 1^a.— Poderán participar todos los alumnos da Universidade de Vigo coa condición de que os orixinais estean escritos en lingua galega de acordo co decreto 173/82, do 17 de novembro e co previsto na disposición adicional da Lei 3/1983 do 15 de xullo.

■ 2^a.— Establécese un primeiro premio de 125.000 ptas. e dous accésits de 30.000 ptas. (cantidades ás que se lle aplicarán as retencións legalmente establecidas) para cada una das modalidades: Poesía, Relato Curto, Teatro e Traducción, outorgados ó mellor traballo orixinal de cada xénero a xuizo do Xurado. Todos eles poderán ser declarados desertos se os orixinais non alcanzan un mínimo de calidade.

■ 3^a.— O tema será libre en todos los casos e a extensión para cada modalidade será:

Poesía, mínimo 100 versos, máximo 150. Relato curto, mínimo de 8 folios, máximo de 12. Teatro, mínimo 2 actos, máximo 4 actos e 20 folios. Traducción, o orixinal será un texto literario (poema, relato curto, peza teatral) en calquera idioma, con mínimo de 8 páginas, máximo de 20 e debe achegarse o texto traducido.

Os orixinais haberán de ser inéditos e non premiados noutro certame no momento do fallo.

■ 4^a.— Os traballos presentaranse por cuadriplicado e mecanografiados a doble espacio, así mesmo incluirase un sobre pechado onde figurará o lema elegido polo autor e os seus datos persoais (este sobre será abierto polo xurado únicamente no caso de ser premiado).

A entrega dos traballos farase baixo lema no Rexistro Xeral da Universidade situado no Rectorado ou nos Rexistros dos Campus de Vigo, Pontevedra e Ourense.

O prazo de admisión péchase ás 14:00 horas do 16 de abril de 1999.

■ 5^a.— Os traballos premiados serán propiedade

dos autores respectivos, agás a primeira edición que publicará a Universidade de Vigo (exceptúanse desta publicación os traballos de traducción). En posteriores ediciones, se as houbera, deberá constar a súa condición de Premio Universidade de Vigo.

■ 6^a.— O xurado presidido polo Rector ou persoa en quien delegue, estará integrado por persoas de recoñecida solvencia nos eidos da crítica literaria, da creación poética e teatral e más da traducción. A decisión será inapelable e a entrega dos premios terá lugar no acto institucional da Universidade de Vigo con motivo do Día das Letras Galegas que terá lugar no mes de maio de 1999.

■ 7^a.— Os orixinais non premiados non serán devoltos ós autores nin se manterá correspondencia sobre eles. Serán destruídos ós dez días seguintes á resolución da convocatoria.

■ 8^a.— A interpretación destas bases corresponderá exclusivamente ó Xurado. O feito de presentar as súas obras supón a conformidade dos concorrentes con estas bases.

Unanimidade de sindicatos e partidos contra o fallo xudicial

Un manifestante contra a cuota láctea condeado a dous anos e sete meses de cárcere por portar unha chave inglesa

♦ PAULA CASTRO

O xulgado do penal número dous de Compostela ven de facer público o fallo contra Manuel Blanco Rendo. O labrego foi sentenciado a un ano de privación de liberdade e multa de seis meses, por un "delicto contra as liberdades públicas" e a un ano e sete meses de cárcere por outro de "atentado". As organizacións sindicais labregas e de clase, SLG, UUAA, CIG, CCOO e UGT e as organizacións políticas BNG, PSdG-PSOE e EdG xa manifestaron a sua oposición á sentenza.

"Quero deixar claro que non fun armado a nengun sitio. Saí da casa co meu tractor para asistir a unha manifestación para defender o meu pan e o meu posto de traballo. Fun a moitas manifestacións antes e nunca pasou o dese dia. Nós sempre fomos pacíficos e nunca nos metimos en nengun follón. Ese dia cadrou a máis sorte de que me tocó a min, pero eles comenzaron a dar porrazos e nun momento de nervios pasou o que pasou". Así lembra Manuel Blanco Rendo o acontecido durante a tratorada do 20 de Xaneiro de 1998. Como resultado da sua participación naquel acto de protesta contra da supertaxa, a sua liberdade depende agora do recurso apresentado contra a pena de cárcere que lle acaba de ser imposta.

Celia Balboa, avogada encarregada da defensa sinala que, con todos os respeitos que lle merece esta resolución xudicial, "nen é axustada a direito nin resposta ao realmente acontecido". Unha das razóns argúidas pola representante legal de Blanco Rendo é que para procesar ao labrego, aplicousele o artigo 513, relativo aos direitos fundamentais e ás liberdades públicas.

O xuíz entende que Blanco Rendo, por ter nas suas mans unha chave inglesa do tractor, acodiu armado á manifestación o que convierte a sua actividade en ilícita. Este delicto está penado coa privación de liberdade por un período que oscila entre 1 e 3 anos de cárcere. Celia Balboa especifica que esta é a primeira vez que se condea a alguén na Galiza en base a este artigo do Código Penal e un dos escasísimos casos que se dan no estado español.

A avogada asegura que, "en nenhum momento se pode sostener que polo simple feito de que unha persoa acuda a unha manifestación en defensa dos seus intereses vai armada, porque ir armado implica levar armas co propósito de cometer un delicto".

As organizacións sindicais agrárias enfrónтанse, nestes momen-

Manuel Blanco Rendo.

A. PANARO

tos, a máis de 600 expedientes sancionadores, todos eles recurridos ante o xulgado do contencioso-administrativo, através dos que se lles están imponiendo aos gadeiros multas de 150.000 pesetas por supostas "alteracións da orde pública". Acússase aos manifestantes de ter atravesado os tractores na calzada interrompendo o paso.

Sen embargo, Balboa lembra que os propios axentes denunciantes reconheceron expresamente, no decurso do xuízo oral de Blanco Rendo, que tiñan ordes de deter aos tractoristas para identificálos e que, polo tanto, foron eles os que os detiveron impedíndolos continuar coa sua marcha. A avogada da defensa xa presentou o correspondente recurso de apelación perante a Audiencia Provincial e espérase que a sentenza modifique o fallo.

Direitos fundamentais

As organizacións sindicais agrárias, SLG e UUAA, xunto coas organizacións sindicais de clase, CIG, CCOO e UGT e as forzas políticas da oposición, BNG, PSdG-PSOE e EdG veñen de pór en marcha unha campaña en defensa dos direitos fundamentais, pola retirada de todas as sancions e a libre absolución dos labregos procesados ou ex-

pedientados con motivo das mobilizacións de tractores do 20 de Xaneiro e do 6 e 7 de Marzo do ano 1998.

Segundo Lidia Senra, secretaria xeral do SLG, tanto esta sentenza como o resto das sancions e expedientes abertos contra os gadeiros, enmárcase nunha campaña organizada polo goberno galego para "criminalizar as mobilizacións dos labregos". A representante do SLG entende que o fallo é "totalmente inxusto" porque favorece exclusivamente "os intereses do presidente da Xunta", que en todo momento tratou de amosar a tratorada como "ilegal", instando ás autoridades competentes a "impedila", semanas antes da sua celebración, malia estar convocada e anunciada en tempo e forma atendendo á legalidade vixente.

Do mesmo xeito, Roberto García, secretario xeral de UUAA, asegura que esta sentenza hai que inserirla dentro de "todo o proceso de represión contra as mobilizacións do sector agrario". Para o representante de UUAA o elevadísimo número de expedientes sancionadores e mesmo o caso de Blanco Rendo fan pensar que durante a tratorada tivo lugar unha "auténtica batalla campal" o que "non se corresponde coa realidade". ♦

Matanzas en Kosovo

MANUEL CAO

Os que somos do país e gardamos na memoria histórica os acontecimentos da Guerra Civil española contados polos nossos proxenitores sabemos sen necesidade de más estudos nin análises o que está pasando nos Balcán. Bástanos ter ollos para decatarnos de que esas masas de vellos, mulleres e nenos desfarrapados son os que teñen a razón. Tamén sabemos que iso non é unha "manipulación informativa" dos medios de comunicación occidentais pois como dicia o anuncio "o algodón non engaña" e nengunha persoa ou grupo de persoas fuxe das súas terras e casas con esas carñas de pena, angústia e terror frío nas miradas. E temos que pensar que nas imaxes das TVs e xornais –para iso expulsaron aos periodistas– non saen os que foron ou están sendo pasados a coitelo sacrificados como porcos ou cazaños como coellos. Pero iso existe e, sen ir máis lonxe, pasou en Galicia e España despois de 1936.

Pois ben, non hai razonamento político ou argumentación filosófica que poída compartirse dende unha posición non xa democrática senón humanista para apoiar tal tipo de crimes. Podemos explicar os comportamentos xenocidas como se pode entender a locura e aos sicópatas para tratar de curarlos ou combatilos. Sabemos que o home é malo para o home por experiencias propias e alleas, mais nesta altura do desenvolvimento humano e tecnológico que a sociedade europea occidental non sexa capaz de erradicar e eliminar comportamentos xenocidas como o de Milosevic e os sucesivos carniceiros que o apoian e lle fan o traballo suxo é tristemente lamentábel. Non é por nada, pero cando un vai ser degollado como un aníno sempre espera a un xigante que o salve das mans asasinás sendo secundario e sen importancia que o xigante sexa bon ou malo ou que tamén cometiera asasinatos noutras épocas e lugares. Os gallegos sabemos o importante que son as amizades nos casos extremos. O povo albanés de Kosovo veze que está na pobreza absoluta e só merece piedade, misericordia e apoio. Ademais, o exemplo sérbio pode cundir se, por desidia ou imperfección da comunidade internacional, se lle permite a Milosevic acabar cos kosovares.

E é aquí onde un queda abraiado cando algúns se adican a criticar a intervención da OTAN e non adican nen palabra ao xenocidio más terrorífico do povo kosovar como non adicaron case nengunha crítica ás "limpezas étnicas" de Bósnia e Croacia. Debo dizer que para mi quedan retratados e só dicer ao povo galego que "con amigos como estes non precisamos inimigos". Con teorías estrambóticas sobre do IV Reich ou os intereses do imperialismo mantéñense impasible e tranquilos diante das matanzas sistemáticas programadas por Milosevic ao ser "asuntos internos". Senón defenden á ONU para facilitar o aniquilamiento apoiado por Rússia. Ver a IU do ganchete de futbolistas sérbios como Mijatovic, escutar aos medios españoles que en grande medida están con Milosevic e criticar con más ou menos dureza á OTAN ten máis lóxica pois pensan, non sen razón, nun futuro apoio a EEUU e a OTAN aos "nefastos separatismos" existentes en España. A algúns gustaríalles ter as máns libres para repetir as "fazañas bélicas" doutras épocas. Para desgracia deles parece que estamos noutros tempos. ♦

Refuxiados kosovares.

'Un queda abraiado cando algúns critican a intervención da OTAN e non adican nen palabra ao xenocidio do povo kosovar'

Transferéncias de crédito sen xustificar, contratacóns sen publicidade ou falla de documentación

As irregularidades contábeis detectadas polo Consello de Contas invabilizan o Instituto de Vivenda e Solo

• PAULA CASTRO

O informe de fiscalización do ano 1995, presentado o pasado Venres 26 de Marzo polo Consello de Contas no Parlamento, pone de manifiesto numerosas irregularidades nas contas apresentadas pola Xunta de Galiza. O Consello sinala o retraso e mesmo a falla de documentación para poder audituar determinadas operacións ou a xestión dos organismos públicos, pero sobre todo, destaca a escasa transparencia coa que se realizan as contratacóns e as concesións de subvencións. O informe está ateigado de comentarios do tipo "non contén a documentación esixida", "xustificación ambígua" ou publicado "fóra de prazo".

As "incidencias" recollidas no informe refírense tanto ás contas xerais como a distintas actividades realizadas polas diferentes consellarias. Estas irregularidades abranguen tanto a organismos públicos como o Instituto Galego de Vivenda e Solo (IGVS) ou ao Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE), como ás numerosas fundacións criadas e sustentadas con fondos públicos pero con xestión privada, como San Rosen ou Semana Verde.

Di textualmente o informe que "corresponde ao IGVS a realización da política do solo e vivenda da Xunta de Galiza, a fin de garantir os dereitos constitucionais a unha vivenda digna e adecuada, especialmente para os sectores con menos capacidade económica, e a unha utilización do solo de acordo co interese xeral, erradicando a especulación e actuando como elemento de regulación do mercado inmobiliario e de mellora de calidade ambiental".

Sen embargo, logo de ter analisado a sua contabilidade conclúese que se realizaron actividades que non se corresponden coas suas funcións, que se favoreceu a determinadas empresas e que mesmo se concederon subvencións sen nengun tipo de control. Chégase a sinalar que o retraso nos pagos a realizar tanto ás empresas constructoras como aos beneficiarios das distintas subvencións concedidas "fan inviábel a propia actividade e a consecución dos fins para os cais se constituíu o Instituto".

Construcción de vivendas

No concurso que regula a adquisición de vivendas en fase de proxecto ou construcción en distintas localidades de Galiza, "non se exige ás empresas adjudicatarias o requisito da clasificación que garanta a capacidade técnica necesaria, medios materiais e profisionais", para fazer fronte á ejecución de obras de certo volume. Diste xeito, na vez de evitarse a

Carlos Otero Diaz, a the right, handing over his annual report to the president of the Parliament.

A. PANARO

especulación favorécese xa que ao non existir este requisito posibilitase a participación de empresa privadas cun obxecto social diferente ao da promoción inmobiliaria ou construcción de vivendas. De feito, estas sociedades, unha vez feita a concesión teñen logo que ceder o contrato a unha empresa constructora.

Como exemplo sinálase a concesión, en Decembro do 93, dos dereitos de construcción de 256 vivendas en Ourense á empresa Augas de Sousas, S.A., adicada á explotación de augas mineiro medicinais. Para poder executar a obra, esta empresa cede posteriormente os seus dereitos á constructora Dragados e Construccions S.A. co que se favorece, segundo o Consello "a intervención no mercado inmobiliario da construcción de vi-

vendas de protección oficial, con fins meramente atípicos, de todo tipo de empresas, ainda que non sexa este o tráfico mercantil no que habitualmente se moven".

Parques empresariais

A viabilidade dos parques empresariais, presentados como punta de lanza para a industrialización do país polo executivo de Manuel Fraga, tamén é cuestionada polo Consello. Dos dados aportados polo próprio IGVS, tirase que o Instituto non dispón sequer dun inventario que recolla os parques empresariais existentes, nem dos rematados nem dos que están en fase de construcción.

No ano 1995 vénense, por un total de 606 millóns de pesetas o de Xestur, en Lugo, o Cam-

piño, en Pontevedra, o Melide, na Coruña e o Lalín, en Pontevedra. Sen embargo, a maior parte das parcelas non se conseguem vender, segundo o Consello "debido fundamentalmente á falla de criterios funcionais na situación dos polígonos".

Pero ademais, o IGVS concede subvencións tanto a particulares como a empresas, teoricamente para reabilitar vivendas rurais ou para facilitar o acceso á vivenda. Estas subvencións realizanse através dos delegados provinciais da COTOP, pero tras do seu estudo, o Consello sublinha que as concesións realizanse "sen que se submetan os actos tanto de aprobación provisional como definitiva da concesión das mesmas ao control de fiscalización do gasto".

Irregularidades nas concesións de subvencións e nos procesos de contratación do IGAPe

Nen sequer o organismo criado para impulsar o desenvolvimento competitivo do sistema produtivo galego, o IGAPe, se mantén á marxe deste funcionamento irregular. O seu sistema de control interno, presenta carencias que, na maior parte dos casos "son contrárias ás disposiciones legais". O Consello sublinha a existencia dunha "duplicidade administrativa", entre

este instituto e "outros Entes e Órganos da administración da Xunta para prestar as mesmas funcións".

Tamén se sinala que os procesos de selección de persoal, "non garanten a obxectividade e igualdade de oportunidades" chegándose a afirmar que existe, nesta entidade "persoa de alta dirección" con funcións

non encadrables dentro das propias destas relacións laborais. Un elevado número de contratos adxudicanse directamente sen respeitarse os principios de "publicidade e concorréncia" e determinadas convocatorias de axudas "non conteñen criterios obxectivos de selección dos beneficiarios e en outras non existe publicidade previa".

Propoñen o desenvolvemento das comarcas mineiras

Cunha proposta non de lei, o BNG no Congreso ven de solicitar soluciones de futuro para as centrais térmicas de Meirama e As Pontes. Francisco Rodríguez formula a necesidade de mellorar as conexions con estas centrais, outorgando a consideración de urxentes a todos os proxectos contidos no Plano de Actuacións para a mellora das comunicaciones con estas empresas. Solicitan os nacionalistas posíbeis soluciones de futuro para Meirama e As Pontes "unha vez se esgoten os recursos de lignito pardo". Rodríguez tamén se interesou por saber os proxectos e axudas do Instituto da Minería para Galiza.♦

Denúncian o despido dun delegado sindical de Zurich Seguros

Concentracións diárias e distribución de notas informativas son algunas das medidas que a CIG ven convocando nos últimos quince días para protestar contra o expediente con anuncio de despido do delegado sindical de Zurich Seguros na Coruña. O expediente xustificase porque o delegado rachou con documentación de traballo vixente. Desde a central nacionalista expícase que "un representante da empresa chegada de Barcelona ordeou ao noso delegado unha limpeza de documentación atrasada e este na sua inxenuidade procedeu a facelo, sen darse conta de que se tratava dunha trampa preparada de antemán por Zurich". O despido viría dado pola oposición deste delegado ao recorte de persoal e ao convénio asinado en solitario pola empresa e CCOO.♦

Compromiso para solucionar os errores nos historiales laborais de Endesa

Desde a Tesourería da Seguridade Social xa se puxeron en contacto co deputado nacionalista Francisco Rodríguez para corregir os errores detectados nos historiales laborais de Endesa. As deficiencias, denunciadas polos nacionalistas no Congreso, referíanse ás cotizaciones, xa que no caso dalgún traballador faltaban doce dos trinta anos cotizados ou non coincidían durante vintecinco meses o historial e a nómina. Tamén se percibiron deficiencias no caso de traballadores que aprecian de baixa laboral cando en realidade figuraban como preceptores do subsidio de desemprego con direito á cotización por xubilación.♦

O acordo, vulnerado polo goberno de Buenos Aires, caduca en Maio

A UE abandona á frota galega na Arxentina

♦ P. BERGANTINOS

No 1994 un acordo suscrito entre a UE e a República Arxentina regulou a presencia da frota galega en augas arxentinas através da creación de sociedades mixtas. Durante estes cinco anos o documento foi conculado de xeito unilateral polo país austral sen que as institucións comunitárias artellaran medidas de protección para os barcos galegos. Unha situación que foi denunciada polo BNG no Parlamento e no Congreso e que se pode agravar polo anuncio arxentino de peche do caladoiro ás portas de que o mes de Maio remate tamén o acordo.

A desprotección que sofre a tripulación galega nas augas arxentinas provocou que o pasado mes de Febreiro, os armadores de Vigo –agrupados na Asociación de Empresas Comunitárias en Sociedades Mixtas– denunciaran xudicialmente ás institucións comunitárias por deixación de funcións e indefensión da frota.

A UE non tomou medidas fronte aos incumplimentos por parte de Arxentina do acordo que, a partir de 1994, posibilitou a constitución de sociedades mixtas e que un importante número de barcos conxeladores galegos puidesen realizar a sua actividade extractiva naquelas augas.

Ás portas de que o acordo caduque no mes de Maio, o BNG apresentou unha iniciativa no Parlamento para que a Xunta demande do Goberno central unha posición activa perante a UE para que se prorrogue provisionalmente. O fin último sería a sinatura dun novo documento que non merme a capacidade extractiva nin discriminase ás empresas galego-arxentinas.

O BNG fala de situación de indefensión evidente, porque na-

mentras Arxentina conculta de xeito unilateral boa parte das condicións establecidas, a UE non exerce a sua capacidade de presión política para facer valer os direitos dos barcos galegos.

Sinalan que a Arxentina distribuiu cupos de capturas e estableceu vedas temporais e por zonas claramente discriminatórias. A redución da cota de merluza para este ano no 50%, é un dos exemplos mencionados. Ao tempo os mariñeiros galegos teñen que facer fronte a unha nova lexislación, en vigor desde o 1 de Xaneiro de 1999, que permite que o 75% dos tripulantes sexan arxentinos. "Entretanto non se homologan as novas titulacións náutico pesqueiras e dificúltanse os trámites burocráticos para o visado dos galegos, perceptivo para traballaren en augas arxentinas", explica o deputado Bieito Lobeira. No mesmo sentido o deputado do BNG no Congreso Guillermo Vázquez, ven de dirixir unha pergunta ao Goberno central. ♦

Arxentina distribuiu cupos de capturas e estableceu vedas temporais e por zonas que discriminan aos galegos.

A.N.T.

Piden que se negocie con Noruega máis cota de bacallau

Para por freo a redución da frota bacallaeira, o BNG ven de apresentar unha proposición no Parlamento na que exixe que a Xunta negocie perante a UE e o Goberno español o aumento de cota de bacallau. Propoñen que nos acordos EFTA con Noruega se inclua un apartado pesqueiro que garanta a operatividade durante todo o ano dos barcos galegos nas divisións I e II do Consello Internacional para a Exploración do Mar (ICES).

Os deputados Bieito Lobeira e Francisco Trigo, autores da proposta, denúncian que nos últimos vinte anos desapareceron 60 barcos bacalladeiros e uns 2000 postos de traballo directos

e que a frota que ainda existe –nove parellas con 450 traballadores aproximadamente– só pode traballar durante períodos inferiores aos seis meses por ano. "En diversos caladoiros a escasez de bacallau é moi preocupante. Contodo, e mália a nefasta fama da nosa frota, –explican– o colapso biolóxico non ten a sua orixe principal na acción de sobrepesca, e moito menos na actuación de buques galegos. Son fundamentalmente razóns meio ambientais as que levaron a que a zona Labrador e Norte do grande banco, a Sul do grande Banco e a 3M, teñan na actualidade unha biomasa e o nivel de recrutamento baixo mí nimos". Neste sentido critican

que Noruega e a Federación Rusa se veñan atribuindo a capacidade para a fixación de Topes Autorizados de Capturas.

Propoñen como alternativas de pesca, "susceptíbeis de explotación se se exerce a presión política necesaria", as divisións I e II do ICES, ao norte de Noruega e Illas Svalbard, nas que o stock de bacallau ártico, en límites biolóxicos seguros, é moi importante. Tamén apontan a posibilidade de diversificar a explotación pesqueira da frota galega nesas augas, para que se poidan capturar especies como o fletán e a gallineta.

Por outra banda esta formación

tamén quer que o PP aclare no Parlamento se a Xunta ten emprendido xestións en defensa da mellora das condicións laboriais dos mariñeiros galegos embarcados nesta frota bacallaeira. Hai seis meses a Cámara galega aprobou por unanimidade que a Xunta de Galiza se dirixise ao Goberno español para que estudiase a situación destes traballadores e concedera axudas económicas nos meses de paro. Sen embargo os mariñeiros galegos continúan na mesma situación de incertidume, ocupados menos de seis meses ao ano, sen ningún tipo de cobertura, axuda ou protección social durante o tempo non traballado. ♦

RAMÓN MACEIRAS

A guerra, mal negocio para Europa

Os que cortan o bacallao en Europa meteronse na guerra contra Sérbia na pior das conjunturas económicas. Tras unha semana de bombardeos, as principais bolsas europeas mostran retroceso ou estancamiento, o euro caiu á cotización máis baixa desde Xaneiro, cun retroceso de case 10%. Os investidores volven ao dólar, tradicional moeda refuxio en tempos de tormenta. E para más irri, a Comisión Europea acaba de publicar as previsões de primaveira, nas que se reconoce xá abertamente que a economía de Alemaña, França e Italia está estancada. Só França podería chegar aos dous puntos de crecemento iste ano. Alemaña, con sorte, chegaria ao 1,5%. En igual situación está Italia. No resto dos 15 hai distintos momentos do ciclo económico, pero todos mostran tamén síntomas claros de que a economía se ralentiza.

Os mercados ventan que a OTAN meteu-se nun calexon sen saída en Iugoslávia.

logro dos obxectivos políticos da OTAN (a escisión de Kosovo e a caída de Milosevic) só podería concretarse hoxe coa invasión terrestre a Kosovo, a risco de extender a guerra por toda a zona e poñer a Moscú nun serio dilema. En moitas cancillerías europeas busca-se hoxe unha saída máis ou menos digna. A OTAN espera un xesto de Milosevic para volver á mesa de negociación. Ese é o encargo que ten Primakov, cheo de empuxe logo de que o FMI lle prometese un bo fardel de dólares para aliviar a crise da economía rusa. Toma e dame. Regra básica da xeopolítica.

Esta aventura bélica paralisa a extensión

ao leste da Unión Europea, como se acaba de demostrar no Cúmio de Berlín, e abre verdadeiros paradoxos no tratamento comunitario ao problema dos nacionalismos europeus.

A moral de combate en Estados Unidos tampoco é moi alta. Desde o comezo dos bombardeos sobre Iugoslávia a popularidade de Clinton baixou do 63% a 57%. Nen os discursos radio-televisados de Clinton nen a machacona cantilena da CNN logran

que o povo estadounidense apoie maioritariamente esta nova aventura bélica. Os comentaristas ianquis están preocupados pola posibilidade do desplegue de tropas terrestres en Kosovo e a falla dunha estratexia de

saida ao conflito. Os dous candidatos para as próximas presidenciais (Al Gore e George Bush, fillo) responden cun sinxelo "no comments" cando lles perguntran sobre o ataque da OTAN. Moitos congresistas falan xa da inutilidade dos bombardeos. Algun apontou que "Estados Unidos está a piques de comezar a III Guerra Mundial" (Ted Stevens, senador por Alaska).

Os analistas xeopolíticos dos think tank están lonxe de poñerse deacordo. Un deles dixo algo óbvio (Ted Galen, de CATO Institute): "Poderían Rússia e Bielorúsia citar algun dia Kosovo como precedente para atacar Ucrania polo maltrato aos rusofalantes de Crimea? Poderían mañán China e Pakistán invadir India pola represión desta última contra os secesionistas de Kashmir?"

En resumo, a OTAN, con Estados Unidos á cabeza, abriu a Caixa de Pandora. ♦

A intervención produciuse sen mediar provocación e foi silenciada

Máis de vinte feridos nunha carga policial despois do Celta-Olímpico de Marsella

♦ H. VIXANDE

O partido de fútbol entre o Celta de Vigo e o Olímpico de Marsella, celebrado o pasado 16 de Marzo en Vigo, non só se saldou coa clasificación da equipa francesa, tamén trouxo consigo unha dura intervención policial contra os siareiros galegos que significou a hospitalización ou a atención en urxencias de máis de vinte deles. Mália haber un número elevado de feridos, só se produciron duas detencións. Precisamente un destes últimos foi dos que máis contusionados resultou.

Outro dos feridos de maior gravedade foi Pablo Montero Lima, sócio do Celta desde hai dez anos, pero que non forma parte de nengunha peña en particular. Pablo botou más de unha semana no centro médico Povisa de Vigo cun cadro que presentaba numerosas magulladuras polos mocazos das porras da policía.

"Cheguei a Balaidos cedo porque non retirara o meu abono. Había moita policía e xa falabamos de que se ia montar unha boa -conta-; logo do partido, despois de que alguém tirase algo, cargou a policía, sen mediar provocación. Eu estaba no limiar do bar Luar, tropecei e caí fora. Entón notei os primeiros mocazos, safeime como puiden e entrei no bar pensando acubillarme ali, pero dentro había seis ou sete policías. Pegáronlle ao dono, a min e a vários clientes e eu ao fin conquerir agacharme para que non mallaran en miñ".

A consecuencia da intervención policial Pablo Montero rematou por ingresar en urxencias e despois nunha planta do centro médico Povisa, onde permaneceu internado máis de unha semana. Que se saiba, outras vintedous persoas houberon de ser atendidas en urxencias e un número indeterminado resultaron contusionadas. Entre os feridos atopánsen moihas persoas que non forman parte de peñas e outras que nem sequer tiñan relación co partido de fútbol. Se cadra, o exemplo máis relevante dase na persoa dun policía municipal xubilado que xogaba unha partida de cartas cando a policía entrou no bar no que se atopaba. O policía retirado tratou en van de identificarse como guardia municipal mentres lle caían mocazos das forzas da orde pública.

Pablo Montero é un amigo seu que tamén resultou ferido van a apresentar unha denuncia no xulgado. O mesmo van facer un grupo de vinteunha persoas que recibieron atención en urxencias no centro médico Povisa. O portavoz deste colectivo, que non foi dos máis danados pero ao que houberon de aplicar puntos de sutura, denunciou que a policía en Balaidos

Pablo Montero Lima pasou máis de unha semana nun hospital vigués por unha malleira da policía.

Diálogo contra as agresións ás mulleres

O Sábado 27 de Marzo foi o dia escollido polas integrantes da Plataforma de Resposta Contra as Agresións ás Mulleres para darse a coñecer e dialogar con outras mulleres sobre o problema dos maos tratos. Na mañá do Sábado, na praza de Abastos de Compostela, levouse a cabo reparto de propaganda dunha campaña contra as agresións. O pasado 8 de Marzo presentábase publicamente diante dos xulgados de Fontiñas esta plataforma, composta por organizacións feministas e secretarias da muller de sindicatos e partidos políticos. ♦

Entrégase o desertor coruñés Joseph Ghanime

Tras case cinco meses en busca e captura, o insubmiso Joseph Ghanime López protagonizou un acto de entrega as autoridades militares o Sábado 27 de Marzo. Ghanime López desertou do cuartel de Atocha, diante do cal se realizou o acto, o pasado mes de Novembro. Para o MOC, que apoiaba esta entrega, trátase de "denunciar publicamente a represión á que están sendo submetidos os insubmisos nos cuarteis". Os membros do MOC sinalan que por un lado estase a difundir que "o problema dos insubmisos xa está arranxado" e, por outra, a realidade é que hai cinco insumisos presos na prisión militar de Alcalá de Henares e sete esperando o ingreso. ♦

Mobilizaciones dos alumnos de Industriais contra a Lei de Ordeación da Edificación

Os alumnos de Enxeñería Industrial e Peritos están a levar a cabo unha serie de mobilizaciones contra o proxecto de Lei de Ordeación da Edificación. O dia 23 de Marzo, os estudantes saian ás ruas de Vigo coincidindo con numerosas manifestacións en todo o Estado.

O proxecto atribue competéncias aos arquitectos na sinatura de proxectos que até agora competían exclusivamente aos enxeñeiros industriais. Os futuros enxeñeiros consideran que se lle está a outorgar una monopólio a un sector profesional concreto e coartando as saídas laborais a outros. Os arquitectos poderían asinar todo tipo de proxectos e non só os referidos á construcións destinadas a humanos. Os CAEF, organización maioritaria no campus vigués, apoian as mobilizaciones. ♦

Xulgado por protestar contra o McDonalds en Compostela

Alberte, un mozo de Compostela, tivo que acudir ao xulgado o pasado 23 de Marzo pola mafianxa que ten abierto contra el un xuízo de faltas baixo a acusación de insultar e ameazar a dous policías locais de Compostela. Por esta razón solicitan dez días de arresto domiciliario. Os feitos da denuncia refrense ao 16 de Outubro de 1998, cando várias persoas, entre elas membros do Ateneu Libertario de Compostela, concentrábanse diante das portas do McDonalds, recién abierto en Área Central, a superficie comercial do bairro de Fontiñas. Desde o Ateneu negáse que existisen ameazas. "Non houbo insultos e ameazas, senón acoso policial por parte da dotación da policía nacional, que apareceu ali, por parte dos gardas de seguridade de Área Central, que acudiron a prestar os seus servizos e por parte dos solícitos policías municipais do alcalde Bugallo".

"Quen, no seu san xúfio, atrevérase a ameazar e insultar á policía cando está rodeada por ela? Se no alcalde Bugallo fica algo de dignidade, debería retirar a denuncia dos seus subordinados e a percibilos de que non se debe interrumpir unha concentración cidadá pacífica nem coaccionar pola via da xustiza aos que de moi mala gaña, temos que lles pagar o salario, inmerecido tanto no caso de Bugallo como no dos dous policías municipais", engaden.

Para arroupar a Alberte no xuízo, celebrouse nos locais do Ateneu Libertario unha charla sobre "a verdade de McDonalds", na que se trattaron aspectos como os alimentos que usa a multinacional ou a sua política de emprego. Ademais, dous días despois da apertura do xuízo de faltas, celebraron un xantar vegano, é dicir, baseado en vexetais sen recurrir nen a ovos nin ao leite. ♦

Demandan servizos e infraestruturas no rural para mellorar as suas condicións de vida

As labregas europeas reclaman direitos laborais sexan ou non titulares das explotacións

• P.C.

As labregas europeas enfréntanse aos mesmos problemas que as mulleres que viven en zonas urbanas, pero no seu caso estes agrávanse pola falta de infraestruturas e servizos que caracterizan ao medio rural. Ademais, mália realizar un traballo idéntico ao labrego, ao non ser, na maior parte dos casos, titulares das explotacións, teñen más dificultades para acceder á Seguridade Social ou contar cunha cobertura social que lles garanta unha pensión. Acabar o recoñecimento como traballadoras de pleno direito foi unha das demandas realizadas no seminario europeo *As labregas ante a Axenda 2000* organizado polo Sindicato Labrego Galego, SLG.

Ainda que as demandas das labregas europeas son semellantes, os diferentes graos de desenvolvemento económico dos países da UE e os distintos modelos de cobertura social introducen importantes diferencias entre unhas e outras.

En Áustria a idade de escolarización é aos 6 anos. Até entón, os rapaces máis novos teñen que ir ás garderías, pero só contan con instalacións destas características as aldeas máis grandes. Os autobuses escolares pasan polas distintas zonas e recollen aos meniños para que poidan estar coidados mentres as suas nais están traballando. Por supuesto, tanto en Áustria, como en Bélxica, França, Portugal ou Galiza, o coidado e educación dos fillos é responsabilidade das mulleres.

Pola contra, Janine Lafontaine, da organización agraria belga FI-

As mulleres son as primeiras en deixar de cotizar á Seguridade Social cando hai crise no agro.

A.N.T.

MARC, explica que a idade de escolarización infantil adiantase aos dous anos e medio en Bélxica. Para poder transladar aos rapaces aos centros escolares hai un sistema de transporte que permite paliar os problemas derivados da dispersión da povoación propia do medio rural. Ademais, para os nenos estar vixidos, persoas maiores que viven da sua pensión encarréganse do seu coidado, co que as labregas con fillos desfrutan dunha maior autonomía para traballar. Lafontaine destaca a importancia de recuperar a solidariedade entre a xente das distintas aldeas, para poder organizarse e solventar os problemas que van xurdindo.

Algo semellante ocorre na França, onde a idade de escolariza-

ción tamén é moi cedo e onde disponen dos servizos de transporte axeitados. Ainda así, nas zonas con menos povoación, Marié Helene Chancelier, representante da Confederation Paysanne, explica que son os pais os que se organizan para abrir garderías e artellar o funcionamento das distintas comunidades.

Comparando esta situación coa que viven as mulleres labregas portuguesas e galegas poderíase afirmar que se trata de mundos diferentes. Rosa María Alves, representante da organización campesina CNA, de Portugal, explica que os nenos non están escolarizados até os seis anos, teñen que ir "sozinhos á escola" e só contan con garderías nas aldeas más próximas ás vilas, polo

que son moitas as mulleres que se ven obrigadas a levar consigo aos rapaces cando van traballar na leira. Unha vez máis, como ocorre no caso de Galiza, é a solidariedade inter-xeracional a que axuda a solventar estes problemas, ficando os meniños coas sogras ou as nais.

No que coinciden as labregas dos distintos países que participaron no seminario é na grande responsabilidade que recaí sobre as mulleres. A xornada de traballo no agro hai que lle engadir os labores domésticos, o que dificulta, cando non impide, a sua participación en asociacións ou mesmo nas organizacións agrarias. Dar o primeiro paso e sair do círculo familiar no que desenvolven toda a súa vida é o

máis difícil. En xeral, desde as distintas organizacións conclúese que o principal problema é que as labregas asuman o valor que ten o seu traballo e que, na vez de resignarse se organícen para buscar solucións.

Recoñecimento legal

De fondo está o problema de que as labregas non son consideradas, na maior parte dos casos, como traballadoras de pleno direito. Por iso, demandan dos distintos estados que se eliminan todo tipo de eivas administrativas que impidan o seu acceso á Seguridade Social e que se faga un cálculo das cotizacions en función da renda realmente disponíbel nas explotacións. Ademais, exixen que os poderes públicos garantan unha cobertura social en igualdade de condicións e que se dote de todo tipo de servizos sociais e infraestruturas ao medio rural.

As suas perspectivas non son moi optimistas, xa que consideran que as propostas da reforma da PAC devaluarán o traballo e a renda agraria, afondando na discriminación xa existente a nivel económico, de direitos e de cobertura. De feito, as mulleres son as primeiras en deixar de cotizar á Seguridade Social e en non incorporarse como titulares ás explotacións, sendo maioritariamente os homes os titulares, polo que gozan de maiores direitos.

Ao tempo, entenden que as propostas de recorte dos fondos públicos incluídos na Axenda 2000 para a agricultura afondará a xa deficiente dotación de servizos e infraestruturas do medio rural, en detrimento da súa calidade de vida. ♦

O MOUCHO, O GATO E O RAPOSO, OS TRES DE PAROLA

REUNIÓN DE ANIMAIS NAS CARBALLAS DO FERREIRO

ALFONSO EIRÉ

Tres pares de luceirinas ao final da Llanada de Garabelos. Ali mesmo, na curva das Carballas do Ferreiro. Tres pares de foquínos na noite tépeda que se arrulinca xa para o seguinte dia. Luces cortas, luces longas, luces cortas... do meu automóbil. Apaguelas, as luces e, aqueles tres pares, alumianban con máis forza. Sesenta, cincuenta, cuarenta... vuoume achegando á curva. Unha das luceirinas desaparece, acendo as luces do meu auto e vexo un rabo grande que vai detras dun corpo delgado cara a gávia do outro lado. É o raposo. Sen dúbida un raposo vello polo seu rabo grande, a sua cor xa tirando a castaña escura e o seu andar pousado.

No lado direito permanece un gato. Grande, amarelo e branco. Fica sentado no seu traseiro. O rabo encollido cara unha das suas patas traseiras. Semella un deses gatos que, no tempo dos Seiscents, poñían na parte de atrás dos coches. Os seus ollos non deixaban de ollarme, pesqueridores.

Un pouco máis arriba, nun piño pequenacho, moi sentado nunha polingra, agarrado a un guizo, estaba un moucho. Todo un señor moucho, mestre de animais, con ar profesional que abaixou a cabeza para enxergarnos mellor. Tiña ollar de surriso e faciana de xolda.

Que facian os tres, a aquelas horas? Que debatian e que acordaron? Porque, de certo, aquela era unha reunión de animais do bosque. Que iso só existe nos contos? Iso cavilaba eu até o 12 de Marzo de 1999. Aquela era unha xuntanza séria. Non sei se estaban sós, se os demais se escabuliran ao vermos ou se ainda non chegaran. Cen metros despois vimos un esquío. Non sei se ia ou víña. Un pouco máis alá un sapo. Tiven que dar un volantazo para non espachurralo. E, facendo mente, até me lembro que, perto da horta do Corral, víña un ourizocacho con toda a sua pachorra. Seguro que aqueles tres eran a comisión executiva preparando a reunión e que os outros ainda non chegaran. Seguro.

■ AS RAZÓN. Razóns sóbranlle para reunirse cavilei xa na cama sen poder dormir, dándolle voltas a aquela xuntanza: porque, haber, había, ou non? Senón que fan xuntos tres animais tan dispares e doux negándose ademais a fuxir ante a nosa presenza arrepiante? Dase a circunstancia de que os bosques autóctonos están a desaparecer en toda a redonda a díncias. Mantivérone nos dez anos que leva en trámites a concentración parcelaria, pero agora as pas son imparábeis, arrasan con todo, precedidas de serróns chimpins.

Chegou a hora de que cada quien se faga cargo das suas parcelas. E non é que a xente tire contra as árbores. Só é que as couzas están mal repartidas. Aos que lle tocan as carballeiras ou as chousas necesitan facer prados, porque se dedican ás vacas. Os emigrados e pensionistas, os que non traballan xa as terras, gostarian de quedar coas árbores para ter a leña asegurada para a vellez: habendo leña non hai inverno. Así que, os

que lles interesan as árbores, teñen que desprenderse delas e os que lles cumpre a pradera vense na obriga de cortalas.

Non sería millor que aquela comisión executiva de animais fixera as partillás?

—Non matines máis, —díxome o Manoliño ao dia seguinte—, con ser mas as tronchas, pior é ainda que moitas desas parcelas, dentro de dez anos, están de novo cheas de árbores. Aquí xa non queda quen traballe. Os castiñeiro seguen a dar castañas, os carballeiros belotas, os piñeiro piñóns... O ar e os animais xa se encargarán de sementalos. Eu non o vou ver xa, pero ti ollarás como, dentro de vinte anos, vai haber moitas máis árbores que agora, e toxos, e xestas, por desgracia. O que non vai haber é lume aceso nas casas dos lugares. Esa é a grande traxédia. Entramos na modernidade cando o mundo noso se acaba. Quedarán os animais para contala? ♦

Garzón ordena á Garda Civil devolver o incautado nas sedes de HB ETA declara nunha entrevista a sua disposición imediata a negociar

♦ X.C.

No mesmo dia que se coñecía a postura de ETA de manter a tregua e negociar sobre a base do direito de autodeterminación, Baltasar Garzón emitía un durísimo dictame que desautorizaba á xuiz Teresa Palacios por ter ordenado rexistar sen argumentos sólidos duas sedes de HB.

A entrada da Guardia Civil, custodiando a funcionarios xudiciais, en dous locais de HB supuxo hai un mes noticia de primeira páxina. O mesmo dia que se producía Arnaldo Otegi e outros dirixentes nacionalistas considerábanlo unha provocación máis para devolver o conflito basco á fase anterior ao 16 de Setembro, data que ETA declarou unha tregua indefinida. A determinación dos abertzales de continuar pola via política, pasase o que pasase, frustrou a leitura política dese embate.

Pero menos dun mes despois un desapercibido auto de Baltasar Garzón deixa en entredito a actuación xudicial, a máis grave contra un partido político legalizado cometida desde 1977. Garzón resolve así un recurso de Íñigo Iruin e insta á 513 Comandancia da Garda Civil de Donostia a devolver toda a documentación incautada e os ordenadores precin-

Membros de ETA durante a entrevista emitida pola televisión basca o 29 de Marzo.

tados. Segundo Garzón as declaraciones do presunto colaborador de ETA Mikel Egibar non gardaban relación cos inmóveis investigados. O magistrado chega a enmendarlla por completo a plana á sua colega cando lle lembra que se equivocou até na cita da insolución policial que solicitou o rexistro. Daquela Teresa Palacios falou de petición do Servicio Central de Policia Xudicial, cando en realidad fora a 513 Comandancia da Garda Civil.

Por outra banda, e á espera dun novo comunicado de ETA antes do Aberri Eguna, a organización armada pronunciouse publica-

mente nunha entrevista co canal autonómico ETB. Dous encapuchados aseguraron que a única condición para declarar o fin da que denominan "fase militar do conflito" é chegar ao reconocimiento do derecho de autodeterminación "en todo o territorio de Euskal Herria", o que é unha leitura do chamado "ámbito basco de decisión" asinado en Lizarra. Insisten en que "podemos negociar desde mañá mesmo, sen problemas, para ver como superar a fase militar do conflito e como nos deixan aos bascos, entre nós, con toda a pluralidade e mediante o diálogo, construir a Euskal Herria que queremos". ♦

XOSÉ M. MEXUTO

É único, mais non é pensamento

Los formales y el frío, cantaba Benedetti, agora todo ten a ver coas formas, do fondo dos problemas xa non se fala, dase por descontado, segundo a xaría financeira que inxa tamén a fraseología dos políticos. No poema do escritor uruguai, abeiradas as formas, os requintes deshumanizadores, ao cabo os formais, unha parella fria, torna por trai-zar-se gozosamente e por mudar o fondo: desbotadas as inhibiciones, os xélicos culturalistas rematan por botar mao dos instintos, por afastar-se do frío, e quecer-se na pira das paixóns. Pero a poesía non atopa acubillo no que está a acontecer agora no proscénio do Estado. Se hai oposición, ten-se que notar, roisman os ideólogos do magoado bipartidismo estatalista. E como se vai notar, se todo son matices de nada dada apreciación para o espectador medio. Non hai problema: recorramos aos modos, ás maneiras, á educación, ás formas.

Velázquez está a socialdemocracia española a meio camiño entre a solidariedade cun dos seus campións invencíveis —Javier Solana agachado tras o parapeito invísible do finalmente dexergado F-117— e a necesidade táctica de non aparecer supeditada ao cada dia más cesarista Aznar, o presidente tamén frio e xélico, pero nada culturanista, de imposible desinhibición, a non ser que sexa perante unha pantallina de ordenador, as guerras virtuais non te salen con sangue, unha morte é unha traxédia, cinco mil unha estatística.

Daí que desta volta apontasen os dardos cara o adiamento de Aznar da súa comparecencia perante sede parlamentar, eles tan cúmplices no seu agachamento, na súa culpable colaboración da eclipse perpétua na que mora a cámara de representación da soberanía do povo español, tan indivisível, muíto máis do que un átomo.

E compareceu Aznar, tan formal e tan frio e tan pouco culturalista, e non dixo nada que non di-

xesen antes os apoloxetas da UE e da OTAN, acrósticos sen dúvida xa a estas alturas de imposible distinción. Compareceu ao cabo, mas foi como si non comparecese. Todo ben no país das marabillas, a salvo de todo mal no mellor dos mundos posibles. Aliados acríticos, abonda con que Clinton amose os fucilios na CNN para nós xa estamos perfectamente representados, que vas engadir, se ademais careces do engado do presidente de Estados Unidos, a única nación indispensable do planeta (segundo as suas propias palabras, un chisco mesiánicas, non vaímos além na cualificación, conteñamo-nos).

Peche de filas no esencial os partidos que suman 296 escanos dunha Cámara de 350.

Pensamento único? Semella un rótulo excesivo: o pensamento implica capacidade de análise, contraste, manexo de diferentes opcións teóricas, desbotamento de equívocos, escucha concreta do que só sucede unha vez nun lugar determinado e rara vez se volta a dar nos mesmos termos. Único é, mais non pensamento.

Será falso e excesivamente frio fechar isto sen abrir unha xanela á esperanza. Si hai outro discurso. O expresado por unha corrente política que ainda pensa por si propia, sen ter que lle botar unha ollada antes de nada á páxina web do Pentágono.

Esa corrente política que a propaganda española teima en cualificar de provinciana, reaccionaria, premoderna, anti-europea.

¡Será que agora ser moderna consiste en abstenerse de todo pensamento e limitar-se a ficar estantemente seguen a cair as bombas sobre Belgrado, tal e como fai Solana, o aceno frio e melancólico, doente e torturado como o príncipe Hamlet, o rei real do socialdemócrata González! ♦

VANTAXES EN TRENT GE ¡NON AS PERDAS!

BONO 10
10 Viales calquera data
Validez: 3 meses
30% desconto aproximado

BONO ANUAL e CATRIMENSAL
Unha viaxe de Ida e Volta Semanal
50% de desconto aproximado
Validez: Curso Escolar

BONO MENSAL
Viales ilimitadas
65% desconto aproximado

CARNET XOVE
Todos os días
20% de desconto

Ofertas válidas para Tren Rexional Diésel (TRD), Costa de Galicia (CG) e Rexional (R). O TRD ten reserva de praza obligatoria.

PREZOS	BONO 10	BONO MENSAL	BONO CATRIMENSAL	BONO ANUAL
Santiago-Vigo	5.750	16.700	12.800	26.700
Santiago-Pontevedra	3.825	10.750	8.500	17.800
Santiago-Vilagarcía	2.500	7.150	5.600	11.800
Santiago-A Coruña	3.825	10.750	8.500	17.800
Santiago-Ourense E.	6.850	19.600	15.000	31.500
Santiago-Monforte	10.100	26.800	22.600	47.400
Santiago-Carballiño	5.250	15.200	11.700	24.400
A Coruña-Vilagarcía	6.325	18.200	14.000	29.300
A Coruña-Pontevedra	8.150	22.500	18.100	37.900
A Coruña-Vigo	9.200	24.200	20.300	42.700
A Coruña-Lugo	6.325	18.200	14.000	29.300
A Coruña-Monforte	10.100	26.800	22.600	47.400
A Coruña-Ferrol	3.825	10.750	8.500	17.800

HORARIO LIÑA VIGO-SANTIAGO-A CORUÑA

	VIGO	PONTEV.	VILAGARCIA	SANTIAGO	A CORUÑA
Rexional ⁽¹⁾	—	—	—	06,25	07,50
Rexional	06,00	06,29	07,00	07,45	09,00
TRD ⁽²⁾	06,55	07,18	07,43	08,15	09,16
Costa Galicia	07,40	08,09	08,39	09,16	10,35
Rexional ⁽³⁾	08,08	08,45	09,19	10,07	—
TRD ⁽²⁾	08,55	09,17	09,43	10,16	11,13
Costa Galicia	09,40	10,10	10,39	11,16	12,35
TRD	10,55	11,17	11,43	12,15	13,15
Costa Galicia	11,40	12,09	12,39	13,16	14,35
TRD ⁽²⁾	12,55	13,17	13,43	14,15	15,13
Rexional ⁽⁴⁾	—	—	—	14,46	16,10
Costa Galicia	13,40	14,09	14,38	15,16	16,35
TRD	14,55	15,17	15,43	16,15	17,13
Costa Galicia	15,40	16,09	16,38	17,16	18,35
TRD	16,55	17,17	17,43	18,15	19,14
Costa Galicia	17,40	18,09	18,37	19,16	20,30
TRD	18,55	19,17	19,43	20,15	21,17
Costa Galicia	19,20	19,49	20,23	21,09	22,13
Rexional	20,00	20,32	21,05	21,51	23,12
TRD	21,10	21,33	22,00	22,31	23,27
Rexional ⁽⁵⁾	21,32	22,10	22,52	23,29	—

HORARIO LIÑA A CORUÑA-SANTIAGO-VIGO

	A CORUÑA	SANTIAGO	VILAGARCIA	PONTEV.	VIGO
Rexional ⁽¹⁾	—	06,20	06,58	07,38	08,21
TRD ⁽²⁾	06,20	07,12	07,42	08,07	08,38
Rexional	06,30	07,44	08,31	09,10	09,52
Costa Galicia	07,30	08,38	09,18	09,51	10,23
TRD ⁽²⁾	08,20	09,15	09,45	10,10	10,38
Costa Galicia	09,30	10,39	11,17	11,50	12,20
TRD	10,20	11,14	11,44	12,10	12,36
Costa Galicia	11,30	12,39	13,17	13,51	14,21
TRD ⁽²⁾	12,20	13,14	13,44	14,10	14,36
Rexional ⁽⁴⁾	—	13,35	14,14	14,45	15,16
Costa Galicia	13,30	14,39	15,17	15,51	16,17
TRD	14,20	15,14	15,44	16,10	16,36
Rexional ⁽⁵⁾	—	15,35	16,14	16,45	17,15
Costa Galicia	15,30	16,39	17,16	17,51	18,26
TRD	16,20	17,14	17,44	18,10	18,36
Rexional ⁽⁴⁾	—	17,35	18,13	18,46	19,17
Costa Galicia	17,30	18,39	19,16	19,51	20,25
TRD	18,20	19,14	19,44	20,11	20,35
Costa Galicia	18,36	19,43	20,25	20,53	21,23
TRD	19,45	20,39	21,09	21,35	22,01
Rexional ⁽⁶⁾	19,50	21,06	21,57	22,35	23,10
Rexional	20,10	21,49	22,29	22,58	23,28
Rexional ⁽⁷⁾	22,25	23,28	—	—	—

(1) Non circula domingos, consultar festivos.

(2) Non circula sábados e domingos, consultar festivos.

(3) Circula os luns do curso escolar.

(4) Circula os venres do curso escolar, consultar excepcións.

(5)

Bolivia participara no documentado *Plano Condor* de coordinación represiva

O presidente Banzer quer borrar as pegadas da sua amizade con Pinochet

• ÁFRICA LÓPEZ

Xa a detención de Pinochet en Londres hai 5 meses provoca certos arrengos no goberno de Hugo Bánzer, ex-ditador en Bolivia entre os anos 71 e 78, e agora presidente eleito democraticamente desde o 97. A raíz desta detención, diferentes medios críticos co goberno comenzaron a sacar a relucir as relacións entre ambos ditadores durante os anos 70, e especialmente a sua conexión debido ao Plano Cónedor (polo que varias ditaduras sudamericanas se comprometeron neses anos a entregar mutuamente os exiliados que fuxiran a algun dos seus países a fin de que poideran ser condeados).

A primeira reacción de Bánzer foi negar a sua relación con dito plano; pero, ao pouco, e ante as iradas respostas e documentos dos que se lembran vividamente eses tempos non tan lonxanos, limitouse a procurar botar a máxima terra posible sobre o asunto.

Os membros do seu partido no goberno colaboraron con el a tal

efecto... Cando hai unhas semanas na revista boliviana *Informe R* (publicada pola ONG *Cedain*) publicou unha reportaxe sobre este tema, cunhas fotos de Bánzer e Pinochet xuntos que non se viran con anterioridade, áinda que sen dous novos respeito aos xa publicados por outros medios, o ministro de goberno, Guido Náyar, fixo o intento de secuestrar a publicación alegando que atentaba contra a dignidade do "presidente de todos os bolivianos" (e, ademais, detivo ilegalmente ao director do *Cedain*, R.O. Suárez).

Non obstante, diversas persoas e medios rebeláronse contra esta indismulada censura por parte dun goberno que quer aparentar unha imaxe democrática que faga esquecer o pasado ditatorial. Neste sentido, o sindicato maioritario, a COB –Confederación Obrera Boliviana– denunciou o feito ante o xuíz Garzón para que teña coñecemento do que está a acontecer en Bolivia, e o diputado Juan del Granado anunciou o seu desejo de emprender un xuízo de responsabilidades por violación das garantías constitucionais. ♦

Pinochet e Bánzer saúdanse, nos anos setenta, durante unha visita do ditador chileno a Bolivia. A publicación destas fotografías desvelan a íntima relación entre os dous ditadores que, por indicación dos Estados Unidos, coordinaron as súas políticas para seguir á oposición democrática.

Paraguai convulsiónase co herdo de Stroessner

Cando o o pasado 23 de Marzo era asasinado o vicepresidente do Paraguai, Luis Argáñez, comenza en Paraguai unha interminábel semana de crise que remata co cambio de presidente e o asilo político do ex-xeneral golpista Lino Oviedo en Buenos Aires. O novo presidente, que antes estaba ao frente do Senado e o Congreso, é Luis Ángel González Macchi, membro da mesma corrente que o vicepresidente morto.

A mobilización popular que chegou ao seu punto álxido co tiroteo dunha multitud concentrada nos arredores das cámaras lexislativas, devolve paradoxicamente o poder a unha casta fortemente vencellada ao ex-ditador Stroessner, exiliado no Brasil que non admite a Oviedo.

A carga pesada de 35 anos de corrupción absoluta do Estado impide agromar unha clase política sen ataduras co vello réxime, pero a nova política continental exixe manter a formalidade democrática, e ainda que dous países de Mercosur asilan a Oviedo e Stroessner, a ameaza de expulsión do país da organización económica contigo as veleidades golpistas do exército paraguaio. ♦

UNIVERSIDADE DE VIGO

CONVOCATORIA DE PREMIOS 1999

Premio de Investigación

O Día das Letras Galegas de 1999 está adicado ó grande intelectual e político D. Roberto Blanco Torres, por este motivo a Universidade de Vigo, co patrocinio da Dirección Xeral de Política Lingüística da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia, convoca o Premio de Investigación que versará exclusivamente sobre "Roberto Blanco Torres e o seu tempo" de acordo coas seguintes bases:

■ 1^a.— Poderán participar tódalas persoas que o desexen coa condición de que os orixinais estean escritos en lingua galega de acordo co decreto 173/82, do 17 de novembro e co previsto na disposición adicional da Lei 3/1983 do 15 de xullo.

■ 2^a.— Establécese un primeiro premio de 200.000 ptas. e un segundo de 100.000 ptas. (cantidades ás que se lle aplicarán as retencións legalmente establecidas). A extensión mínima debe ser de 20 folios tamaño A-4 e máxima de 75 folios. Os

premios poderán ser declarados desertos se a xuízo do xurado os orixinais non alcanzan un mínimo de calidade.

Os orixinais haberán de ser inéditos e non premiados noutro certame no momento do fallo.

■ 3^a.— Os traballos presentaranse por cuadriplicado e mecanografados a dobre espazo, así mesmo incluirase un sobre pechado onde figurará o lema elixido polo autor e os seus datos persoais (este sobre será aberto polo xurado únicamente no caso de ser premiado). A entrega dos traballos farase baixo lema no Rexistro Xeral da Universidade situado no Rectorado ou nos Rexistros dos Campus de Vigo, Pontevedra e Ourense.

O prazo de admisión péchase ás 14:00 horas do 16 de abril de 1999.

■ 4^a.— Os traballos premiados serán propiedade dos autores respectivos, agás a

primeira edición que publicará a Universidade de Vigo. En posteriores edicións, se as houbera, deberá constar a súa condición de Premio Universidade de Vigo.

■ 5^a.— O xurado presidido polo Rector ou persoa en quien delegue, estará integrado por persoas de recoñecida solvencia. A decisión será inapelable e a entrega dos premios terá lugar no acto institucional da Universidade de Vigo con motivo do Día das Letras Galegas que terá lugar no mes de maio de 1999.

■ 6^a.— Os orixinais non premiados non serán devoltos ós autores nin se manterá correspondencia sobre eles. Serán destruidos ós dez días seguintes á resolución da convocatoria.

■ 7^a.— A interpretación destas bases corresponderá exclusivamente ó Xurado. O feito de presentar as súas obras supón a conformidade dos concorrentes con estas bases.

A ALDEA GLOBAL

31 DE MARZO DE 1999

A NOSA TERRA

19

Nº 876 - ANO XXII

A CIG e os bombardeos

Ante a gravidade da escalada militar na Iugoslávia, polos bombardeos da OTAN, a CIG quer manifestar o seguinte:

a) Coidamos que todo povo ten derecho a autodeterminarse, que non se pode admitir a represión de nengunha identidade nacional (sexa maioritaria ou minoritaria nun territorio), e que as Nacións Unidas deben garantir estes dereitos. Neste sentido denunciamos a represión que desde Sérbia se exerce sobre o povo Kosovar, así como o dereito destes a independizarse ou unirse a Albánia, segundo o decidan soberanamente.

b) Pero resulta inadmisible que mentras nuns casos se actua con todos os medios coercitivos para forzar situacions e garantir autonomías, noutras, como en Kurdistán (con millóns de desprazados e miles de mortos, pola actuación do exército Turco), se volten os ollos cara outra parte, e mesmo se forneza ao exército de armamento e formación técnica. Hai duas varas de medir que dependen de intereses económicos e militares, e non dos dereitos universais que se din defender.

c) A ONU sae deslexitimada deste proceso ao ser incapaz de imponer respeito ás grandes potencias (Estados Unidos, especialmente) sobre os acordos internacionais, que obrigan a tomar calquer decisión deste tipo no Consello de Seguridade, algo que non se fixo. Súmase esta actitude comprensiva ou pasiva da ONU, coa que mantén no caso das resoluciones sobre Palestina, incumpridas sistematicamente por Israel, por exemplo. O que fai dubidar sobre que sirve aos intereses de todas as nacións, e non dunhas poucas.

d) A OTAN que naceu cunha finalidade defensiva (seica para defenderse da URSS), foise reconvertendo no xendarme de Estados Unidos e os seus aliados europeus no vello continente. Pero, como un organismo militar ó marxe de calquer control popular, e por tanto antideomocrático. Qué posibilidade tivo o Parlamento Europeo, ou o do Estado español, para debater a intervención militar?

e) A actuación do Governo español, ademais de irresponsábel, dase á marxe de calquer tipo de decisión previa dos organismos democráticos, como o Parlamento, máxime cando se trata dun acto de guerra no que interveñen aviões españoles. amosa unha postura prepotente do executivo, e despectativa da soberania popular.

Hai que deter os bombardeos masivos, buscar outro tipo de saídas, menos traumáticas e que contén co máximo consenso internacional.

CLÁUDIO LOPEZ GARRIDO

A guerra dos Balcáns

Para bombardear Iugoslávia nom foi preciso um mandato nem a parodia dos inspectores espías, como aconteceu com Iraq, e a matanza de Racak, umha das coartadas da intervençom militar, é tam falsa como o cormorám petroleado da guerra do Golfo. A justificación a posteriori, por parte de Cofi Anam, da legitimidade da agresom da OTAN convertiu a ONU na sua primeira vítima.

Para Richard Holbrook, a tragédia dos Balcans, que constitui o maior fracaso colectivo de Ocidente em matéria de segurança, pudo ter sido evitada. Os que temem a proliferação de micro-Estados, lamentam a demolición da solução federal de Tito; mas, de ser válida, tería pervivido, se bem demostrou que, além da Historia, dos mitos e dos ódios ancestrais podiam existir alternativas de coexisténcia.

Após as experiências secessionistas anteriores, nomeadamente a de Bósnia, parece ter-se optado por resolver o conflito, agudizando-o. Quantos menos sérbios e kosovares quedem, melhor. Aos benefícios da reconstrucción sumarám-se os da passarela da industria armamentística. A próxima temporada vam estar de moda os bombardeamentos longos e ajustados numa linha mui clásica em tono branco *tomahawk* e gris fuselagem. Os desenadores mais vanguardistas abandonan o verde oliva mimetizado e apostam polos novos tecidos metálicos e as transparéncias quase invisíveis.

Um dos aspectos mais desacogentes desta tragedia é o papel da televisom. Segundo alguns analistas, foi um elemento decisivo na estensom do virus do ódio interétnico em Iugoslávia. Noel Malcolm chega a afirmar que "era como se toda a televisom americana estivesse controlada polo Ku-Klux-Klan". A comparação com o trato que os meios de comunicación espanhóis están a dispensar aos nacionalismos periféricos é inevitável.♦

namá, cando se bombardearon bairros pobres, para anos despois descubrir que houvera miles de mortos.

g) Por outra banda esta escalada militar, nunha zona moi sensible, con grandes problemas pendentes, pode ser só o limiar de conflictos más graves. Como esquecer, por exemplo, que os

sérbios (que, repetimos, actuan brutalmente en Kosovo) non poden menos que sentirse aillados e discriminados, cando non se fai ren polos centos de miles de desprazados forzados de Kraina, ocupada militarmente e colonizada por Croacia.

Hai que deter os bombardeos masivos, buscar outro tipo de saídas, menos traumáticas e que contén co máximo consenso internacional, e ante todo, que sexan as mesmas en calquie lugar e Estado. Kosovo ten dereito a decidir o seu destino, os sérbios a voltar a Kraina, pero tamén os Kurdos a exercer a autodeterminación.♦

CONFEDERACIÓN
INTERSINDICAL GALEGA

Sobre a conferéncia en Madrid do professor de galego da UNED

Tendo participado na reivindicação levada a cabo polo desaparecido Grupo Adiante de Madrid, da inclusom do estudo do Galego-Português na licenciatura de Filología Hispánica da UNED, como língua optativa ao lado do Catalán e do Basco, reivindicação imediatamente assumida polo BNG e logo felizmente conseguida mercé do trabalho dos seus deputados no Congresso, foi com grande interesse que assistim a passada terça-feira 16 de marzo ás jornadas sobre línguas e literaturas basca, català e galega, organizadas conjuntamente pola UNED e a Universidade Complutense de Madrid, sem imaginar que acabaría saindo da conferéncia sobre o Galego coa indignación que sentim.

Cheguei á conferéncia com uns

"Tinamos un problema e xa está solucionado
J. M. Aznar

Fálase de clientelismo. Non existe. O que hai é "postos de libre designación".

Absurdo que se cree unha selección galega de fútbol. Mellor representados por España, como agora na Eurocopa. Hai que medirse con Alemaña, Francia, Rússia, **grandes** estados. Claro que no cuarto grupo do mencionado torneo está Andorra e no quinto Luxemburgo. No sexto San Marino. No grupo sete Liechtenstein, no octavo Malta e no noveno as Illas Feroe. Hai outras equipas algo más grandes: Moldavia (grupo 3), Islândia (grupo 4), amén de Estonia, Bósnia ou Gales.

Dicionário
político. Terrorismo:
Acción violenta,

CANTINA
MEXICANA

RUA MARTIN CODAX
VIGO

con vítimas, realizada por alguém que non ten aviões para bombardear.

Margaret Thatcher felicitou a Pinochet: "Estámoslle moi agradecidos porque vostede restableceu a democracia en Chile, puxo en vixéncia unha nova Constitución democrática, convocou eleccións libres, respeitou a vontade popular e deixou o poder". Pergunta: Se Pinochet fixo todo iso, quen foi o que deu o golpe de Estado?

Na lagoa de Antela quixeron construir un aeródromo militar. Desbotada a idea pensaron nunha pradeiria, atendida por colonos. O caso era encher todo aquel mar limego. Ao final botaron patacas. Hoxe hai na chaira areeiras sacando terra e de novo abrolla a auga. Traballo inútil de facer e desfacer. Renacerá a lagoa?

Profecía: Algun dia os ourensáns de todo o mundo retornarán á sua terra e nomearán á cidade **capital** de Galiza. Medrarán nela os cafés e as librarias e de toda Europa chegarán peregrinos a mercar roupa de Roberto Verino. (E Lugo será a capital do Norte, a nosa Irlanda, terra de tellados grises e prados verdes).♦

minutos de demora, de modo que já tinha começado. Versava sobre normativización e normalización do Galego. O professor Rodríguez Alonso falava da normativización oficialista.

A conferência foi um verdadeiro exercício de desprestígio do Galego perante uns alunos que provavelmente já nom contariam com umha grande motivação para ter-se decatado pola nova língua galega por elaboración (da "Xunta") como optativa, refugando o Catalám e o Basco.

Foi realmente indignante comprovar como un professor de Galego, que ocupa umha vaga cuja existencia é devida ao trabalho político reivindicativo do BNG, nom só punha a caldo os "bloqueiros", assi nomeando-os para desconfiar dumha boa parte do seu auditório que desconhecia o significado da palabra, mas também conseguia desprestigar a língua da que vive afirmando ser praticamente impossível escrever na Galiza em Galego-Portugués, por nom contarmos sequer com umha gramática e um dicionario válidos e fiables, pondo a ênfase na "total indefensom", ante a que nos encontramos os galego-falantes.

Non seria raro que os seus alumnos se passem nos próximos anos ao Catalám ou ao Basco, pois de terem acreditado nele levariam umha visom absolutamente negativa da situación actual do Galego.

Mesmo chegou a afirmar Rodríguez Alonso que ele teria preferido ser professor de Espanhol, mas que pola sua peripécia persoal e profesional tinha acabado nessa cadeira, que lamentavelmente utilizava para desprestígio do Galego. Pois para além de tratar de desacreditar toda a organización lingüística galega, independentemente da sua opción normativa, e inclusive vários filólogos concretos como Henrique Monteagudo ou Antón Santamarina, que criticava porque, sendo ele, o que estava a dizer non se sabería na Galiza, que senon nom o diría, afirmou también que ele nom era filólogo,

que somente vivia da filología.

Este vividor da filología decidiu nom falar sobre a normalización, um dos aspectos da conferencia que anunciaría o seu título, porque segundo manifestou nom tinha tempo suficiente, de modo que nom lhe dedicou nem sequer um minuto.

Referiu-se várias veces á necessidade de repartir melhor os cargos lingüísticos e os dinheiros públicos destinados ao Galego, com umha insistencia repugnante tendo presente que ademas de ele estar a viver do idioma cuja imagem difamava, nessa ocasión estava a reservar para si os fondos destinados a essas jornadas polas universidades organizadoras, ao pôr-se a si mesmo como conferencista.

FE DE ERROS

O endereço electrónico da "Iniciativa pola Música Tradicional Galega" é tino-gon@mx3.redestb.es.(A.N. T. 875).♦

Finalizado o acto, alguns dos assistentes departiam comentando a indignación que lhes causara a conferencia e a conclusom a que chegaram: que esse home considerava estar ganhando pouco á conta do Galego, conclusom a que devemos acrecentar a da sua evidente falta de amor à nosa língua.

Resulta lamentável comprovar como, fruto do trabalho pola normalización e dignificación do Galego-Portugués da Galizam acaban ocupando cargos de professor persoas como este Manuel Rodríguez Alonso.

Ainda que imagino que o caso deste individuo constitui umha excepción entre os professores de Galego, prefiro mesmo assim aproveitar estas páginas para denunciá-lo, pois é penoso e indignante comprovar que a solución que uns procurámos para evitar a discriminación de que era objecto o Galego-Portugués na UNED tenha dado como resultado, polo menos em Madrid, umha situación ainda pior, por quanto sería preferible que a nosa língua continuasse silenciada a que esteja, como agora,

degradada por um professor que desprestigia e denigra a sua imagen em vez de motivar os seus alumnos e a gente interessada no seu aprendizado.♦

Finalmente, creio que este caso ilustra as possibilidades para a degradación e substitución do Galego-Portugués da Galiza que para o espanholismo abre o isolacionismo, e a ligación existente entre ambos.♦

MANUEL GARCIA
(MADRID)

Prémios e recoñecementos interesados

Moitos prémios e recoñecementos persoais e profesionais honxenda, son desgraciadamente, mercados polo poder do diñeiro e así podemos ouvir, ler ou ver como moitas asociacións, entidades ou méios de comunicación reconhecen a labour profesionalalgúns persoeiros que teñen unha posición social e empresarial reconecida é certamente por enriba da maioría. Iso sen dúbida conleva a posibilidade de obter axudas económicas, subvencións e diñeiro gratuito para tapar alguma que outra "quebra contábel" das asociacións ou entidades profesionais ou recreativas sen ánimo de lucro. Logo todo iso hai que "agradecelo" dalgúnha maneira pagando o favor a traveso da homenaxe ou o recoñecemento público.

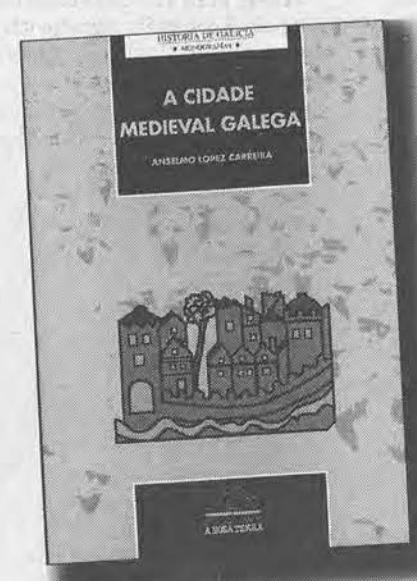
Desgraciadamente algunas destas persoas son moi coñecidas pola xente do povo é algúns deles ofertan cantidade de emprego nas súas empresas, a maioría ponteiras nos seus sectores de actividade.

Naméntrate o persoal por conta allea que presta servizo nas mesmas están en situación precaria e "terceiro-mundista", moitas veces amparadas polo sindicato de turno que non se limita máis que a escoller a xente afín a patronal para ter garantido un importante nivel de afiliación e que poidan sair logo nos medios de comunicación alegrándose da consecución dun bólido convénio colectivo, que mellora, teóricamente, as condicións de traballo e favorece a contratación indefinida. Toda unha serie de patrañas coas que non comulgán os empregados, pero que saben ven o que hai que facer: calar, pois logo poden estar fora da empresa, xa que no noso país o despido é libre, pese o que se diga de maneira interesada.

Todo iso hai que "agradecelo" dalgúnha maneira pagando o favor a traveso da homenaxe.

Un amigo meu que traballa nun medio de comunicación recoñecido di que desde logo a maioría dos prémios e homenaxes son amáños dos "caciques" para facer ver á xente que don fulano de tal non é tan perverso como dí a xente da rúa. Qué razón ten. Ou nón?♦

XOSÉ MANUEL PENA
(RIVEIRA)

Novidade

A CIDADE MEDIEVAL

ANSELMO LOPEZ CARREIRA

Colección Historia de Galicia, Monografías.

Pese a ter sido globalmente e de forma abusiva reputada a sociedade medieval de agraria e señorial, o certo é que a partir do século XII o fenómeno urbano adquire rapidamente carta de natureza e eríxese nun dos seus elementos característicos, fundamental e mesmo protagonista desde os puntos de vista económico, social e político.

A represión do 36 cebouse nos xornalistas de ideas e estilo más avanzados

Con Blanco Torres foron asesinados outros moitos profesionais

♦ X.E.A. / C.V.

Unha mancha de publicacións están a botar lus sobre a figura de Blanco Torres, o xornalista asasinado no 36 ao que este ano se lle adicará o Dia das Letras Galegas. O levantamento militar esnaquizou un xornalismo forzado no compromiso republicano e, xunto a Blanco Torres, o fascismo botou abaixo as plumas que máis se prodigaran na prensa renovadora daqueles anos, combativa co caciquismo e afín ao galeguismo, ao socialismo e a loitas obreiras e agrarias. Por iso cómpre que neste ano a sua figura tire de nomes como os de Vítor Casas, Manuel Lustres Rivas, Xacinto Santiago, Johán Carballeira, Xoán Xesús González, Xaime Quintanilla, Henrique Heráclio Botana ou Xosé Villaverde.

Os seus nomes se emparentan nas diversas cabeceiras da época e mostran unha obra verquida en páxinas de xornais que explican ben a sua morte a mans dos fascistas. Nas coleccións de *La República* e *La Zarpa* a pluma de Xacinto Santiago agroma coa de Blanco Torres. Xan Tallón ven de publicar un libro sobre a figura do xornalista (Colección As Barcas), viciño coma el de Vilardelvós. "Con 26 anos era director de *La Zarpa* e xa antes fora redactor de *La República*, postos nos que é sucedido por Blanco Torres. O seu xornalismo era comprometido, respondía a unha ideoloxía radicalsocialista e asina artigos de grande agresividade contra o caciquismo e os personaxes que dominaban o Ourense daquela época, saltando mesmo a censura de comezos dos anos trinta" conta Tallón. En Vilardelvós un de cada dous veciños mercou o libro sobre Xacinto Santiago, en resposta ao esquecemento no que a sua figura se mantivo nestas seis décadas. Xan Tallón narra o seu dramático fin: "Despois de pasar un mes na prisión de Ourense, transládano á de Celanova e na noite do 1 de Novembro metéron nun camión para ser asasinado. Xacinto Santiago morre dun ataque de corazón nese cambio pero mesmo así pégalle tiros para que a orde dada fose cumplida".

Renovación xornalística

Nome de referencia, ainda ausente na historia e na Facultade de Xornalismo, é tamén o de Johán Carballeira, de quen Xosé Manuel Millán Otero está a preparar unha edición da súa obra xornalística. "É unha das plumas más modernas dos anos trinta, os seus traballo teñen unha linguaxe moi novidosa, unha grande preocupación por temas de actualidade e mesmo polo cultivo de novos xéneros xornalísticos como a reportaxe e a entrevista" comenta Mi-

Lustres Rivas nunha fotografía de Ksado e Johán Carballeira nun debuxo do seu amigo Arturo Souto (1930).

llán a respecto do aspecto formal da profisión. En tanto temas, no xornalismo de Carballeira agroma unha "grande preocupación social, en especial polos temas do mar e da terra, influindo tamén pola sua forte vinculación coa Misión Biolóxica. É tamén, xunto con Vilar Ponte, o que máis se comprometeu na defensa do Estatuto na prensa diaria" engade, destacando que a sua é unha obra inacabada polo seu trágico asesinato cando só contaba con 34 anos. Neste Maio de Blanco Torres inaugurarase no peirao de Bueu, vila na que foi alcalde na República, un monumento en memoria de Johán Carballeira, obra do escultor Manolo Paz.

O director e administrador de A Nosa Terra, Vítor Casas, foi outro dos que sofría a depuración fascista. Nado co século na Coruña xa no 1920 formaba parte do consello das Irmandades da

Xacinto Santiago e dona.

Fala, participando da corrente máis progresista do galeguismo adaptando posturas nidiamente esquerdistas que foron decisivas á hora de que o Partido Galeguista se integrara na Frente Popular. Os seus escritos, estudiados por Alberto Romasanta, encheron as páginas de ANT. Desde o 19 de Xullo defendeu, xunto a Alexandre Bóveda e os líderes obreiros de Pontevedra, a orde republicana e, logo do trunfo dos golpistas, foi detido e sofriu un consello de guerra no que foi condenado a morte e fusilado xunto outros persoas republicanos na parroquia de Campañón en Novembro de 1936.

Vinculado de maneira especial á biografía de Blanco Torres está o nome de Manuel Lustres Rivas, sinatura que aparece detrás de innumerábeis loitas agrarias e políticas plasmadas nos xornais nos que colaborou e dirixiu. Da sua man ven a etapa máis progresista do diario vilagarciano *Galicia Nueva*, onde tamén escribiu Blanco Torres. A sua proximidade con Basilio Álvarez levouno a divulgar as campañas agrarias desde as páxinas de *La Concordia* e *El Faro de Vigo*. Logo dunha pequena estadia en América, volta a Galiza e retorna ao "Faro", onde traballaba cando a garnición viguesa se suma ao alzamento e logo dunha etapa detido na illa de San Simón o seu cadáver aparece en Novembro do 1936, na Concheira, lugar situado entre Redondela e Vigo.

Fusilado foi tamén o polifacético Xoán Xesús González, escritor, con obra poética, prosa e teatro, xornalista, crítico de arte e avogado, un dos protagonistas do

intent de renovar o socialismo desde unha postura nacionalista, creando na República diversos partidos que tiveron unha trajectória errática como o Partido Laborista Gallego, Unión Socialista Galega e Vanguardia de Izquierda Republicana. González, natural de Cuntis, dirixiu o xornal compostelán *El País Gallego* e foi correspondente de *El Pueblo Gallego*, *La Zarpa* e *El Faro de Vigo*. A cintiense Asociación Cultural O Meigaloo está a recuperar a figura deste xornalista que foi fusilado xunto outros dirixentes agrarios e sindicalistas compostelanos logo de defender coas armas a legalidade republicana.

Moitos dirixentes políticos e sindicais mostraban tamén a sua faceta de xornalistas na prensa das suas organizacións. É o caso de Henrique Heráclio Botana, dirixente histórico do socialismo galego, director de *Solidaridad* e *La Nueva Prensa* e asasinado en Vigo ou de Xosé Villaverde, que con 21 anos dirixía sindicatos obreiros para se converter despois no líder máis significativo do anarcosindicalismo galego, movemento no que promoveu a aparición das más importantes cabeceiras xornalísticas. Director desde 1928 do periódico *Despertad!* e más tarde do voceiro da CRG *Solidaridad Obrera*, Xosé Villaverde apareceu morto na praia coruñesa de Sabón o 25 de Setembro de 1936. A súa biografía refléxase no libro *Sindicalistas e Rebeldes* (A Nosa Terra), que, xunto coas referencias antes citadas, son dos poucos traballo da memoria dun xornalismo-combativo e renovador que está ainda espallado nas páxinas das hemerotecas. ♦

Galinglish

RAMIRO FONTE

• Cantos galegos haberá en Londres? ¿Pode que trinta e cinco mil leiros? quizais sexan áinda máis. Os galegos foron chegando aquí nos setenta e comezos dos setenta. As políticas económicas do tardofranquismo debuxaron nas súas vidas o camiño da emigración. Os galegos seguiron a chegar nestes noventa crepusculares, nos que a capital do Imperio Británico loita por conquistar un lugar que non sexa periférico entre as novas metrópoles do Imperio Anglosaxón, que debe representar nos nosos días o que a Península Itálica foi no tempo dos romanos, e que agora deben estar situadas alén mar.

• Os galegos chegaron a Portobello sen saber unha palabra de inglés. A inmensa mayoría procedían da Galicia litoral, a máis aberta, a máis aventureira, se cadra a máis disposta a arriscarse nun mundo descoñecido. Veciños dos negros antillanos, que semellan padecer unha enfermidade crónica desa saudade das illas, veciños dos portugueses, nas sociedades multiculturais dase moi to menos do que poida parecer a idea da mestizaxe, e os galegos viven cos galegos coma os antillanos viven cos antillanos ou os portugueses cos portugueses.

• Quantas lingua se falarán en Londres? Quantas lingua coexisten co inglés que é o latín dos nosos tempos? Nunca chegarei a saber é que o galego é unha das lingua que un pode falar en Londres, que un cando calexea en lugares como Pimlico ou Victoria (un rapaz que vive naquela zona dixome que eles din que aquilo é a quinta provincia galega) pode escutar a dous señores que falan galego, detidos na beira da rúa.

• Un vén aquí coa vaga esperanza de aprender a escribir versos sobre o plano das rúas de Londres ou querendo ler de primeira man o que sempre tivemos que ler de segunda e terceira man (o centro dos Impérios sempre nos caía lonxe) e o que atopa é o máis fermoso tesouro das palabras de sempre, as palabras do corazón e dos afectos, que conseguion sobrevivir por moitos latín que se lles poñan por encima.

• É fermoso este galego salferido de palabras inglesas. Un, que tantas veces ten padecido a tiranía dos sociolingüistas, esos taxidermistas das palabras, mergulláse, con satisfacción, nesa lingua inédita e, sen embargo, familiar e próxima na que se di: "Fixenche un apuntamento para o médico"; "déixolle as bills enriba da mesa"; "temos que buscar unha mita para aparcar" ou "o teu amigo é moi soft". Cando un quere falar en pé de igualdade cos galegos de Londres e escutar iso que os sociolingüistas denominan un bo galego, debe aprender a utilizarlas por ese tipo de razons que teñen tanto que ver coa coherencia como co corazón. A expresión de memoria dise en inglés, e tamén debería ser en galinglish, de corazón. ♦

■ A Aula Castelao promove un amplio debate sobre a Autodeterminación

Máis de vinte ponentes participarán na XVI Semana Gallega de Filosofía que se celebrará en Pontevedra do dia 5 ao 9 de Abril, constituindo o máis amplio debate dos celebrados arredor da autodeterminación. Cun programa plural e interdisciplinario, respondendo ás necesidades de tratar o tema desde múltiples facetas, o congreso organizado pola Aula Castelao adicará as sesións de mañán á teoría política nas que intervirán a antropóloga Dolores Juliano, que abordará os modelos de identidade desde a perspectiva da cri-

se do fin de milénio, mentres o filósofo José María Ripalda que analisará o Martes a historia e o presente da autodeterminación desde a Filosofía. A escritora Mª Xosé Queizán tratará o problema nacional galego desde o feminino, o intelectual Michael Lowy desenvolverá as relacións entre socialismo e autodeterminación, e o filósofo Pierre Charriton falará o venres dos direitos humanos colectivos. As tardes adicaranse á análise desde Galiza cos economistas Edelmiro López Iglesias e Joaquim Fernández Leiceaga e

os profesores Xacobe Bastida, Xavier Vilhar Trilho e Manuel Delgado, amais unha mesa redonda na que participarán Jaime Rodríguez-Arana, Francisco Rodríguez, Ramón Baltar e Xosé Luis Méndez Ferrín. Ademais da presencia do Prémio Nobel de Literatura, José Saramago, que dará o Mércore unha conferencia, nas noites pecharán as diversas sesións a especialista no mundo árabe Gema Martín Muñoz, o analista político Carlos Taibo, a escritora Eva Forest e o filósofo Javier Sádaba. ♦

■ Patricia de Lorenzo e Fernando Dacosta, actores premiados cos Maria Casares

O papel protagonista na obra *Rastros*, de Roberto Vidal Bolaño, valeulle á actriz Patricia de Lorenzo o prémio *Maria Casares* á mellor interpretación feminina na gala que se celebrou na Coruña o Sábado 27 de Marzo. A actriz interpreta en *Rastros* a unha muller que invoca sobre o escenario o seu pasado a través de tres homes cos que nalgún momento mantivo unha forte relación. Por outra parte, Fernando Dacosta foi escollido o mellor actor protagonista por *Tics* da compañía Sarabela Teatro. Esta mesma montaxe acadou outros galardóns como a mellor vestuario, maquillaxe e escenografía. *Qui pro quo*, de Ollomol Tranvia, foi o espectáculo gañador desta edición dos prémios *Maria Casares*. Evaristo Calvo, director da montaxe, tamén veu

recompensado o seu labor, así como Nuria Sanz, na categoría de actriz secundaria. Outros galardóns foron os concedidos a Vidal Bolaño polo texto orixinal de *Rastros*, e a Celso Parada, pola sua tradución de *O Lazarillo de Tormes*. ♦

■ Bob Dylan en concerto en Compostela

O Multiusos do Sar, en Compostela, será o escenario, que acolla a actuación de Bob Dylan o vindeiro 9 de Abril. Activo desde os primeiros 60, o cantautor rexurde de novo nos noventa con temas como *Time out of mind*, que o converten en disco de ouro no 97 e cos recentemente publicados albums *The best of Bob Dylan* e *Bob Dylan 1966*. O Multiusos do Sar, cun aforo para oito mil persoas, acollerá a un Dylan que tanto lle canta ao Papa, recibe o galardón *Kennedy Center Honors* ou aparece na xira *Brigades to Babylon* dos Rolling Stones para cantar con Mick Jagger, *Like a rolling stone*. O concerto contará cun artista convidado. O prezo das entradas é de 3.500 pesetas anticipada e 4.000 en billeteira. ♦

■ Prémios da crítica española para Manuel Rivas e Iolanda Castaño

Manuel Rivas, no apartado de narrativa, e Iolanda Castaño, no de poesía, foron merecedores dos prémios que anualmente concede a Asociación Española de Críticos Literarios. *O lapis do carpinteiro*, no caso de Rivas, e *Vivimos no ciclo das erofanias*, da poeta da Coruña, son os libros galardoados. En canto á literatura escrita en catalán, os gañadores foron o mallorquin Miguel Bauçà, con *O Cambio*, e Carles Torner, con *Vivir despox*, poesía ao redor da guerra de Iugoslavia.

Os bascos Pako Aristi, con *As horas do orfebre*, en prosa, e Ricardo Arregi, polos versos de *Kartografia*, tamén mereceron os prémios da crítica. En castelán, foron o poeta José Hierro, con *Cuaderno en Nueva York*, e Isaac Montero, coa novela *Ladrón de Lunas*, os gañadores. Os premios non teñen dotación económica. ♦

■ Capitáns de Abril, unha superproducción sobre a Revolución dos Cravos

A actriz María de Medeiros decide agora reconverte en produtora e directora para o filme *Capitáns de Abril*, a partir dunha idea na que leva traballando dez anos. A película, conta cun orzamento de oito centos millóns de pesetas, e narra vintecatros horas da Revolución dos Cravos, co protagonismo do capitán Fernando José Salgueiro Maia. Interpretado na fita polo italiano Stefano Accorsi, o capitán chega a Lisboa o 25 de Abril de 1974, ao mando de 240 homes, e, durante doce horas, loita para conseguir derrocar ao Governo de Marcelo Caetano, herdeiro do ditador Salazar. Un oficial, que ao final traiza á revolución, interpretado polo portugués Joaquim de Almeida, e unha xornalista, ainda sen adxudicar a ningunha actriz, son os outros dous protagonistas de *Capitáns de Abril*. ♦

Maria de Medeiros dirixe a película que ten un orzamento de 800 millóns de pesetas.

■ O duo Migallas denuncia o voto aos seus espectáculos

O espectáculo infantil *Canta connosco*, do duo *migallas*, foi representado o Martes 30 de Marzo no Teatro Principal de Pontevedra, tras máis de cen funcións polas escolas galegas e non poder ser representado na Feira do Teatro, recentemente organizada polo Igaem. O duo formado por María Campos e Carlos Yus rexeita as razóns da comisión do Igaem para non incluir o espectáculo. Á Feira do Teatro acuden os programadores culturais dos concellos, que escollen os espectáculos, o cal dificulta, segundo os *Migallas* a difusión da súa peza polos circuitos oficiais, xa que até agora só seis concellos puideron contratar o seu espectáculo. María Campos e Carlos Yus reseñan que tanto *Canta connosco* como *O cantante e as mulleres*, os dous espectáculos da parella, son obxecto de censura "debido aos seus contidos críticos sobre diferentes aspectos da realidade cultural, lingüística e social de Galicia". ♦

■ No Instituto da Língua tamén apoian a Ferrín para o Nobel

Situar a literatura galega nunha dirección de vanguarda, sen renunciar ao mellor da tradición fai merecedor a Méndez Ferrín dun recoñecemento como o Nobel, segundo o Instituto da Língua Galega (ILG) que ven de remitir ao Comité sueco a súa adhesión á candidatura do escritor de Celanova. Tamén destacan desde o ILG, dependente da universidade compostelá, a relación de Méndez Ferrín con esta institución, "permanente" desde que se doutorou a comezos dos anos setenta. ♦

■ Convocan o primeiro certame literario "Terra de lobos"

A asociación Cova da Serpe, de Friol, convoca o Certame Literario *Terra de lobos*, para o cal os participantes teñen que escribir un relato sobre a posibel lenda ou historia da Pena Freire, situada perto de Friol e Guntín. A extensión do relato ten que ter un mínimo de tres folios e un máximo de oito e establecéncense duas categorías, menores e maiores de quince anos. O prazo de admisión remata o 15 de Abril. ♦

■ Uxia Pedreira apresenta a música galega na Franza

Uxia Pedreira, cantante de Chouteira e una das voces más recoñecidas da música galega, estará entre o 2 e o 14 de Abril nun encontro musical que se celebra en Burdeos, na França, amosando o seu traballo como docente de canto tradicional. Pedreira presenta ali o programa elaborado para a aprendizaxe do canto, afondando na técnica vocal, educación da voz e análise musical dos cincioneiros. ♦

■ A paralización do Museo do Mar de Vigo, no Parlamento

A construcción do Museo do Mar continua paralizada e, por esta razón, Olalia Fernández, do BNG, dirixiu no Parlamento unha pregunta para saber cando está prevista a posta en funcionamento. Segundo o conselleiro de Cultura Xesús Pérez Varela, as obras poderían ser asumidas pola Xunta e o concello de Vigo a cargo dunha subvención concedida pola UE de 1.800 millóns de pesetas. Desde o comezo das obras, estas foron paralizadas con diferentes compromisos para o seu remate. ♦

Leituras

A novela como Bulldozer

Título: As grandes carballeiras.
Autor: Xesús Manuel Valcárcel.
Editorial: Galaxia. Vigo, 1998, 476 p.

"Antes de pecharme no cuarto, arrecadei para os dexergar aquí os diferentes manuscritos, porque eu son a que conta esta historia. Conseguín os cadernos da tía Azucena; as anotacións de Gonzalo, o seu amigo revolucionario; os diarios da avoa Leonor; os informes elaborados por Victoria Novoa, que investigou o meu falso secuestro antes de abandonalo todo para dedicarse á danza. A esta documentación engadfn as confidencias de Diego Saavedra e os meus propios recordos e experiencias. // Tocante á biografía de Carlos Barros, reconstruída a partir de pescudas e anotacións esparexidas, pódese dicir que conforma unha crónica da insatisfacción", Xesús Manuel Valcárcel, *As grandes carballeiras*, p. 474-475. A cita é longa, mais acho necesaria para o que vai vir despois. Por outra banda, pode o leitor desta novela longa comezar por aquí e desa maneira quizá se aforre algun que outro despriste na identificación da voz narrativa e, talvez, dalgún personaxe.

As grandes carballeiras, como se ve, se cremos a voz narrativa principal, é un amoreamento –un pouco desordenado, mália a escrita linear, ainda que poida parecer o contrario– de diversas voces narrativas dirixida por unha única, que seria a que di o acima transcrito, Carol. Con todo, iso, ao ca-

Xesús Manuel Valcárcel.

bo, non ten importancia... o que as diversas voces narrativas sexan dirixidas por unha só. O que ten importancia nesta longa, de mais, novela, é que a voz narrativa principal dirixe as outras voces para conformar un resultado dado, completamente insatisfactorio.

A novela peca de muitas cousas. Confusión espazo-temporal, non só verbo do exterior, senón, o que é más grave, dentro da propia novela: en que época se desenvolve a acción, en que lugar, en que momento –da novela– falla tal ou cal personaxe? Confu-

sión lingüística tamén, quer dizer, os personaxes nunha novela deben ser identificados a meio da sua linguaxe. Aquí, por exemplo, Carlos Barros e Diego Saavedra teñen os mesmos rexistros lingüísticos. Se o leitor identifica un o outro personaxe é debido á acción. Por outra parte, non falta a confusión accional. Quer dizer, o leitor entrará nunha novela que, teoricamente, promete unha trama determinada, a investigación dun grupo de amigos nun tempo determinado (a ditadura franquista, suponse, porque esta novela, como tantas da nosa litera-

As mellores páxinas desta volumétrica obra son aquelas nas que brilla o humor, que iso si que o manexa ben Xesús

Manuel Valcárcel.

tura, hai que dar por supostos demasiados elementos espazo-temporais —"Si. Pagareiche –dixo ela–. Quero saber que pasou cos antigos compañoiros. É un traballo de antropoloxía actual. Pero quero saber, tamén, quén me traizou; máis exactamente, quén nos traizou a todos, porque aquela tarde que me detiveron no garaxe de don Ezequiel...", p.26) e acaba cunha sucesión de personaxes e histórias –algunhas de tipos semi-policial que non se sabe ben que fan aquí–, que entran, saen e, a maioría, desaparecen sen que saibamos que foi deles, introducidos *ad majorem gloriam* do que, ao final, resulta ser a novela: a crónica dunha familia: a da narradora, a de Carol. Ou son liquidados en duas liñas.

Mais, talvez, o reseñador quixo ler outra novela que non a que leu. A novela que prometian as primeiras páxinas (a que promete a cita transcrita da p.26), onde o autor parece querer acentuar o sórdido da condición humana –o personaxe de Carlos Barros, de Azucena– e se resolve nuns personaxes semi-humorísticos e unhas accións moi do gosto das páxinas das revistas dedicadas aos mundos das finanzas. Si, talvez o reseñador quixo ler unha novela que prometian as primeiras páxinas, nas que o autor, do-

(Pasa á páxina seguinte)

conta de libros

A desafortunada historia de Martín

A recortada é a primeira novela que An Alfaya publica dirixida, para un público xuvenil –está editada na colección "Fóra de xogo" de Xerais. Desta vez, a autora gañadora do Merlin 97 con *Sireno, Sireno!*, conta a historia desafortunada de Martín, involucrado en dous homicidios involuntarios. Desde mozo, o seu destino semella vincellado a unha recortada e á fuxida da xustiza. Na novela, Alfaya dota a esta vida tráxica dunha historia de amor. ♦

A viaxe galega de Josep Pla

Do encontro e das conversas con Alvaro Cunqueiro e Gonzalo Torrente Ballester en Vigo, dá conta este Viaxe por Galicia de Josep Pla, editado por Galaxia e, na súa orixe, incluído nun volume más amplio do autor titulado *Dirección Lisboa*. Estas páxinas describen a traxección entre Ribadeo e Tui, parándose o escritor catalán, falecido en 1981, no descubrimento da falda, da escrita, da paisaxe, do xeito de vida. A tradución é de Leandro García Bugarín e as ilustracións de Teresa Cámara. ♦

Biografía intelectual de Manuel Murguia

Quixo Henrique Rabanal, no 75 aniversario do pasamento de Manuel Murguia, cumprido o pasado ano, resgatar o seu traballo como teórico do nacionalismo, xornalista, crítico de arte e literatura e historiador. Co traballo, que titula *Manuel Murguia*, gañou a última edición do premio de ensayo *Carvalho Calero*, que concede o concello de Ferrol. O xuri considerouno un traballo imprescindible para achegarse á figura de Murguia. Editado en Laiovenento. ♦

Sobre o nacemento da guerrilla colombiana

Para explicar a orixe da loita guerrillera en Colombia, Luis Alberto Matta Aldana, estudante de Direito e Ciencias Políticas, representante de Unión Patriótica e vincellado a movementos pacifistas, escolle testemuña de Jaime Guaraca no libro *Colombia y las FARC-EP. Crónicas de la lucha guerrillera*. O comandante foi até inicios dos anos noventa o segundo ao mando do secretariado das Forzas Armadas Revolucionarias de Colombia (FARC). O autor concibe o traballo como unha aportación á recuperación da memoria das loitas populares. Publicao Txalaparta. ♦

LETRAS GALEGAS

ROBERTO BLANCO TORRES

Xornadas de alerta e agonía

Neste libro colectivo, preparado por Juan L. Blanco Valdés, Xosé Manuel Núñez Seixas, Ramón Nicolás Rodríguez e Marcos Valcarcel, ofrécese catro asequibles análises que pretenden actualizar e situar no seu xusto lugar a dimensión creativa e humana de Roberto Blanco Torres e mais o tempo que lle tocou vivir.

XERAIS

Leituras

(Ven da páxina anterior)

tado de grande capacidade lingüística, dono dos seus recursos estilísticos que ás veces complica con fins expresivos de enfoques panorámicos ou detallísticos, parece querer ir por uns camiños pouco transitados pola narrativa galega, e acabou lendo a que fixo o autor, unha novela que intenta ser unha obra de demolición, produto do desengano e da revolta sen norte, obra que quere debelar as aspiracións confusas dunha serie de homes e mulleres, restarles seguridades e compromisos, mais que, infelizmente (infelizmente desde o punto de vista literario, desde o ideolóxico quizás nos alegramos), non o conseguе; e as mellorras páxinas desta volumétrica obra son aquelas nas que brilla o humor, que iso si que o manexa ben Xesús Manuel Valcárcel. Quizás, pensa o reseñador, a novela queda en superficial porque o autor quixo dar o retrato de duas xeneracións que unidas por un mesmo fio son un fracaso. O problema, sempre dubitativo o reseñador, talvez sexa que esas duas xeneracións (e máis unha anterior, mais esta menos) están instaladas, polo autor, fóra da historia. Se a historia se introduce, seria outra novela. Se a historia fixera acto de presenza, veríamos que esas duas xeneracións son diferentes: unha, a de Carlos Barros acorralada polo vacío ontológico que produciu a quebra dos propios valores. Outra, a de Carol, fruto do nihilismo producido polo vacío ontológico da anterior xeración.

Mais, alto af. Quizás o reseñador está na novela ideal. *As grandes Carballeiras* é unha novela diferente da pensada polo reseñador, é a novela feita por Xesús Manuel Valcárcel, certamente. O reseñador hegeliano, pensou que a novela era a interacción activa, que equivocado andaba. A novela é de Xesús Manuel Valcárcel, non do reseñador, mais o reseñador acha que é unha novela fallida por iso, pola falta de sentido ontológico dos personaxes, pola pouca Historia –ou contra-Historia– así con maiúsculas, introducida na obra. Debido á falta destes dous elementos, a novela, mui ben escrita, que se le cunha facilidade asombrosa, converteuse, queirase ou non, nun producto humorístico que lembra as obras de Tom Sharpe. Xesús Manuel Valcárcel ainda nos debe a novela que alvíscanos capaz de facer (e da que aparecen atisbos nas suas anteriores entregas, nunca completamente conseguidas, nunca falladas do todo –curiosamente, a sua obra narrativa de maior unidade, e para quem isto asina a mellor conseguida, continua a ser a primeira: *Contos nocturnos*), pois domina os recursos técnicos e estilísticos da novela, o que debe facer, achamos, é fuxir de certos psicoloxismos que non alcanzan a describer os momentos de dúbida, cansanzo e derrota dos seus personaxes, e do incontrolado recurso ao humor, que converten algúns capítulos (a parodia de *Arredor de si*) en exercicios gráuticos ainda que sexan brillantes.

A novela non é un bulldozer, e

As grandes carballeiras ten algo de bulldozer: o personaxe de Victoria Novoa, detective-danzarina, as conversións e reconversións de Carlos Barros, o mesmo personaxe de Carol, a personalidade de Diego Saavedra, a aletoriedade dos apuntes de Gonzalo, mesmo os diarios da avoa Leonor, o único intento serio en toda a novela de introducir a Historia, etc. Si, Valcárcel débenos esa novela que se alvisca mesmo na presente pois neste cocido un pouco indixesto que é *As grandes carballeiras* agóchase unha verdadeira novela, unha historia, personaxes que só demandan existir, liberados de corsés, de ligaduras, de locuaciadade.

En fin, a presente novela parece o produto dunha narrativa –que algúns quixeron chamar postmoderna, mais só no plano ideolóxico, non formal, de construcción de obra literaria– que tenta despreocuparse dos valores éticos e estéticos tidos por bos até antónite. Quer dizer, unha narrativa que, curiosamente esta a descartar os valores defendidos pola modernidade. Unha modernidade narrativa que pasou a defender valores “positivos”, porque acha que os valores da modernidade foron propostos para encubrir unha revolta periclitada, que serviron a esa mesma revolta para os seus fins de defensa e seguridad; uns valores que esa narrativa denuncia como mentirosos-pois, segundo ela, nega a “beleza” da vida. Esa defensa de valores positivos conduce a unha serie de narradores, e esta novela de Valcárcel é paradigma, a expresar unha literatura “transcendente” (léanse os párrafos finais) a contrapelo –quer dizer, ¡que belo e viver!–, unha literatura que foxe do indagar, sobre o fin último do/as homes/mulleres. Unha literatura que, contra o que dicía a vella canción sudamericana, nen sendo de aquí nen de alá, nen tendo idade, parece ser que ten porvir, muito porvir. ♦

X.G.G.

Reunión de voces bascas

Título: Basque Music. The Sampler!**Grupo:** Varios.**Edita:** Elkarlanean.

Como anteriormente fixera en monográficos cos sons da trikitixa e tamén cos cantautores, a casa discográfica Elkarlanean publica un CD no que recolle unha selección de folk contemporáneo desde Euskadi representando os cantantes e grupos máis senlleiros do país. Neste volume, xúntanse Benito Lertxundi, Amaia Zubiria e Ima-

Artista pop ou de como se pinta por dereito

Autor: Doroteo Arnalz.**Obra:** Pintura 1958-1998.**Lugar:** Cooperativa Arvore, Porto.

É un lugar comun ao referirse á vida e á obra de Doroteo Arnalz, como a dun home honesto no persoal, coerente no seu compromiso progresista ao falar do político e polifacético no campo da creación artística. Aquí ábrese nun complexo abano de accións que se entrecruzan: Grava, pinta ou monte esculturas, é “mestre” nunha facultade de Belas Artes ou Director da Calcografía Nacional, ademais de promover circuitos de exposicións sobre arte de carácter histórico e organizar encontros de artistas que traballan sobre novas tecnoloxías. Esta multiplicidade de esforzos adxectivos están basicamente orientados a afirmar a principal deste artista, que non é outra que a dun pintor pop, un dos xeneradores da Nouvelle Figuration da chamada Escola de París.

Agora imos á orixe. No primeiro decénio deste século a pintura occidental quedou dividida en duas grandes correntes irreconciliábelas, a dos tráxicos, cuxo patriarca é Paul Cézanne, expresión da razón fria, as cores moderadas, o equilibrio e a orde; por outro lado a dos hedónicos, para quen Henri Matisse creou o seu alfabeto e gramática, onde todo é paixón e a cor excesiva desbordase en formas orgánicas, a vibración vital é a clave do discurso plástico. É dicer, Henri Matisse foi o

conta de discos

nol, sen faltar a veterania do grupo Oskorri. Ainda que sen ser velllos, pero tamén experimentados, Joseba Taipa e Kepa Junkera, cuxo disco Bilbao OO: OO ven de superar as mellores expectativas de vendas e que xa foi apresentado na Galiza, aportan as suas melodías con trikitixa. O disco non prescinde para un coñecemento do folk basco de Iker Goenaga, Leon Bilbao e Ibon Koteron e os grupos Kazabarria, Ganbar e Zaldibobo. Especialmente dirixido ás persoas que non coñecen a música popular basca que, como recoñecen da discográfica, fóra das fronteiras de Euskadi, son a inmensa maioría. ♦

Música con atitude

Título: Music with attitude.**Grupo:** Varios.**Edita:** Rock Sound.

O fantástico disco é as proximas actuacións no Estado de Jon Spencer más o programa do “Espárrago Rock”, o festival que se celebra o 2 e o 3 de Abril en Xerez, danlle pé á revista

Arte

Pollicipes, 1992. Pintura sobre madeira composta tallada, 50x50cm.

pai da arte pop e nos anos 60 as boas condicións materiais das sociedades occidentais permitiron que fora patrón moi extenso. Os abstractos de toda paxa seguian a Cézanne.

Por eses anos Teo vivía no País de Matisse, tratando de descargarse o fardo do “Solanismo” e a sua España Negra. Comeza a surxir na súa obra unha esquematización de figuras recortadas que se resolvén con cores timidamente alegres e busca xa con decisión planos próximos do obxecto ou tipo que lle interesa “Ven a Noite”, 1961.

Tras recaer nunha etapa expresionista, de figuras e paisaxes más ben sórdidos, volve resurdir con forza a vía gozosa que o leva a principios dos anos 70 a un plantexamento inequivocablemente pop. “Ventá, cubo, froi-

tos e testo”, 1974. Os obxectos cotiáns convértese en protagonistas da cena para ser tratados como formas sinxelas que rechean con cores casi planas, anque non básicas. En fin, unha obra trasbordante de contención e rabiosamente contemporánea como irmandada coa vella e honesta tradición da arte antiga. “Con esa gracia que nace do simple, da forza que se deriva do esquematismo e o rigor que xurde do dominio das ideas claras”. Segundo sentenciu o lúcido Manuel Vicent cando se produciu esta obra.

Despois hai unha longa época de silencio que segue a esta explosión creativa.

Teo volve os ollos a Oriente e ocupase nas técnicas de sanación do corpo e da alma. Bótanselle enriba os críticos 40 anos e ao retorno a España, a pintura dille pouco.

Unha vez establecido na Coruña, o silencio morre, volve a sorprenderse coa importancia dos pequenos seres e as cousas pequenas. A súa serie sobre as orquídeas quedará para sempre na miña memoria e polo menos tan memorável é o traballo sobre insólitos percebes, “Pollicipes”. 1992. Neste momento prodúcese un dos máis fructíferos cruces de accións, tan frecuentes na labor creativa de Teo, cedendo á técnica de xilógrafo-gravador un espazo plegado de calidades á concreción posterior do pintor. ♦

FERNANDO FERRO

Rock Sound para editar un CD co efectivo título de Música con atitude. Espera un minuto é o corte que se inclue de Jon Spencer Blues Explosion, unha cara B do single *Falando sobre blues*, do seu último o traballo, *Acme*, o mesmo que vai apresentar os días 15 e 16 de Abril en Madrid e Barcelona respectivamente. O compilatorio de Rock Sound recolle a alguns dos grupos independentes que participan no “Espárrago”: Pioline, as asturianas de Undershakers, Hechos contra el decoro, en racha desde a pelcula Barrio, Eskorzo, recentemente por Galiza, e os excepcionais Manta Ray, de Xixón, dun tema gravado en directo en Amsterdam. O CD sae barato, 750 pesetas, porque ven coa revista. ♦

Xosé Vázquez Cereixo

‘Con Fole, Pimentel e Ánxel Xohán aprendin o gusto polo moderno’

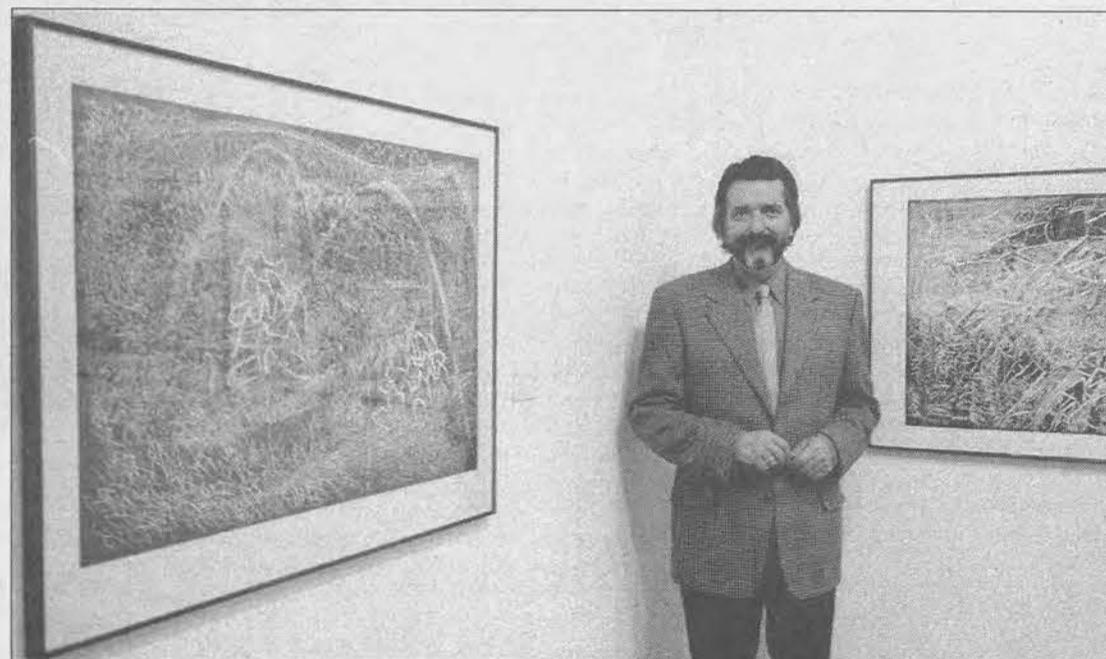
Gábase da sua independencia e iso permítelle ser crítico co mercado da arte. Xulga que os artistas se poden criar e destruir, e son os grandes marchantes os que contan con ese don. “Hai galerias importantes como a *Malborough* que poden facer dun artista meio ou mesmo de pouca calidade un produto moi cotizado e tamén poden soltalo cando está arriba e chegar a destruilo. Existen exemplos moi claros como son o caso de Jorge Castillo ou o que está a acontecer con *Barceló* ou *Sicilia*”. O artista ao comezo, frega as mans ao ver o primeiro balance de ganancias que lle aporta a sua vinculación á galeria. Mira despois o beneficio que está a sacar o intermediario e decide romper o compromiso e moverse por si próprio. De repente, ao dicer de Vázquez Cereixo “non vai a feiras, non expón, non vende... o nome da galeria era garantía de investimento, sen elá o artista a pesar de ter acadado prestíxio- deixá de interesar”.

Xosé Vázquez Cereixo defende que a sua obra está á marxe dos intereses comerciais que moven os circuitos da arte. Mantivo por iso a sua liña pictórica en tempos nos que as instalacións ocupaban os centros de arte e continua adicándose á obra gráfica á maneira dos vellos artistas, mesmo recoñecendo a dificultade que existe na sua comercialización. “Deuse unha relegación da pintura en aras do que se chamou vanguarda. Semella coma se todos os artistas tivesen que ser vanguardistas, inventar algo e iso impide que haxa, por exemplo, un discípulo de Velázquez. Na pintura hai que chegar a que uns estilos se vaian mesturando con outros, sen exclusións guiadas polas modas. O abandono da pintura deriva tamén de que, para o minimalismo, por exemplo, non facía falta saber pintar. Na arte conceptual ninguén é quen de dizer se está ben ou mal porque é unha arte que hai que ver con libro de instruccions. Para pintar, gravar ou escrever fai falta ter oficio” explica Vázquez Cereixo ampliando o seu lema que se resumiría en “se a arte non di nada é que non vale”.

O artista lugués tense adicado con empeño ao gravado, técnica ás veces minusvalorada na obra dos grandes artistas. Vázquez Cereixo defende a calidade estética e as posibilidades de expresión da obra gráfica e entende que o artista ten que continuar o proceso de comezo á fin “meter as mans na masa e coñecer o oficio para tirarlle maior rendibilidade á idea” comenta, aludindo a unha mancha de pintores que editan obra gráfica e “non viro unha plancha diante na vida”. As técnicas de gravado empantan tamén ás artes plásticas coa edición e agora, a Xosé Vázquez

LUÍS PIMENTEL, ÁNXEL FOLE OU ÁNXEL XOHÁN SON ALGUNS DOS NOMES QUE POVOAN A SUA PRIMEIRA MOCIDADE EN LUGO. NELES ATOPOU O “GUSTO POLO MODERNO” NO QUE CONTINUA DESDE AQUELA. O PINTOR E GRABADOR XOSÉ VÁZQUEZ CEREIXO ESTÁ A EXPOÑER A SUA ÚLTIMA OBRA NA CASA DA PARRA, EN COMPOSTELA.

♦ C. VIDAL

A. PANARO

Cereixo ándalle na cabeza a idea de poñerlle imaxe a un libro de contos de Oscar Wilde, na liña do realizado con Juan Manuel Bonet sobre a cidade de Praga.

Fuxida cara o Norte

A cidade checa pegaba ben coas imaxes de tebras que Vázquez Cereixo retrata. “Sempre fuxo ao Norte, a Suecia, Finlández, Dinamarca ou Rússia. Comecei a visitar Praga cando era comunista, era unha cidade moi romántica e mesmo decadente, chea de andámios que formaban parte do paisaxe. Era unha fascinación. Non soporto Andalucía, as casas brancas e o sol tremendo, aborrécesme. Gosto da sensación de inverno e da falta de luz. Tiña iso cando estaba na Galiza e tamén está nos países do Leste” comenta o pintor, evocando sempre a sua inicial etapa en Lugo.

Anxel Xohán foi o seu primeiro profesor de pintura, co que colaborou cando rapaz nun Lugo no que convivia co seu tío Luis Pimentel, co escritor Ánxel Fole ou con Pilar Tabernero, con quen se atreveu co baile clásico. “Deles aprendin o gusto polo moderno, por non ser provinciano, por se complir a vida para expresarse, para dices o que un quere. Nese ambiente desenvolviun a sensibilidade, en lugar de ir ao futbol co meu pai quedaba tocando o piano coa miña nai e funme deformando cara esa banda artística” lembra daqueles primeiros anos.

Anxel Fole escribiu arredor dunha carpeta de gravados no que se mostraba un Vázquez Cereixo atormentado, tebre-

so mesmo, que levou aos críticos a falar do neosurrealismo da sua obra. “Non acredito nos neo e surrealismo hai en toda parte porque son cadros do son, do inconsciente, non son figuras de cousas reais senón que nacen da criación. A liberdade

dos artistas vai más alá do encorsetamento de escolas, o surrealismo conflue coa figuración, co expresionismo ou a abstracción” afirma, dando unha volta coa vista aos cadros que componen a mostra da Casa da Parra.

Conforman a última obra dun artista que topou coa dificuldade de se adicar profesionalmente á pintura. “Enganchado na arte”, marchou para Madrid a estudar arquitectura despois de ter cursado un ano de Medicina en Santiago, unha carreira académica que remataria co título de aparellador na man. “Pintar non era un oficio de proveito, os meus pais non querían que me adicase á arte, apenas se vendian cadros. Quedaron tranquilos cando me fixen aparellador, profisión que nunca exercín” comenta, nunha traxectoria ao uso de tantos pintores do seu tempo. Xosé Vázquez Cereixo é ademais un grande contador, engaiola escenificando episodios da súa vida, en especial, os vinculados á súa longa relación coa pintora Maruxa Mallo á volta do seu exilio. De Mallo lembra as longas tardes peggado ao teléfono, escoitando ás eternas parrafadas da artista con quen Cereixo organizou unha carpeta de gravados en comemoración da Revista de Occidente. Vázquez Cereixo acompañou á pintora nos seus últimos anos en Madrid e presenciou moitas das anécdotas que comporían a biografía máis pública de Maruxa Mallo. “Quinda de todas as festas”, lembra Vázquez Cereixo, “era unha muller dunha grande soledade”. ♦

A TRABE DE OURO

PUBLICACIÓN GALEGA DE PENSAMENTO CRÍTICO

36

TOMO IV./ANO IX./1998
Outubro • Novembro • Decembro

OS BRANCOS DO POSTMODERNISMO
Francisco Sampedro

O PODER DOS ACTORES:
O RENACEMENTO DA HISTORIA POLÍTICA
Xosé Ramón Quintana Garrido

PLANIFICACIÓN CULTURAL E RESISTENCIA
NA CREACIÓN E SUPERVIVENCIA DE
ENTIDADES SOCIAIS
Itamar Even-Zohar

CONSELLO A TEMPO
E OUTROS POEMAS
Ilse Aichinger

sotelo blanco

Vostede abandonou a dirección de orquestras, hai algun trans-fundo nesta decisión?

Deixei a orquestra porque me xubilei en 1995, pero antes, no 90, deixara a banda da Coruña e só me dediquei á Orquestra de Cámara Municipal, a primeira profesional de Galiza, que fundei eu mesmo en 1982. Cando se crea a Orquestra Sinfónica de Galiza quedo como compositor asociado, manténdome á marxe da dirección, centrado únicamente en compoñer. De feito, o último concerto que din foi en 1997. Levaba desde 1947 e xa estaba un pouco farto, o que pasa é que non se pode viver da composición.

Dalgún xeito parece un compositor maldito?

É certo que teño varias obras por estrear pero, contodo, non me considero un maldito porque reciben premios e encargos. De todos xeitos, non se pode dicer que a liberdade de expresión musical exista realmente aquí, porque non hai forma de estrear. Non creo que sexa un problema burocrático. Un burócrata é un instrumento da política, é un problema político.

Quer dizer que non só lle afecta a vostede?

Galiza é un país que se descoñece a si mesmo e no que se favorece aos de fóra en prexuízo dos de dentro. Agora temos duas orquestras sinfónicas, unha delas mediaña e a outra completa, pero non hai unha política que fomente a criatividade da música galega, que entendo que é a quen fan os compositores galegos, sen distinción de estilos. O que sucede é que non hai un proxecto musical serio. Temos o Instituto Galego das Artes Escénicas e Musicais, IGAEM, a TVG... pero non se edita nem se grava e se se fai é con intencionalidade de xustificar un galeguismo que non significa nada, porque en realidade hai unha política antigaleguista neste campo. Por exemplo, debería haber unha dirección ou subdirección xeral da música, non xuntalo todo no IGAEM.

Como correxiría esta situación?

Hai que potenciar a criatividade musical, facilitando a interpretación e promoción. Isto quer dizer editar e gravar. Non defendeo un nacionalismo hermético, senón un equilibrio entre importación e exportación. En realidade somos un país colonizado, na actividade cultural das entidades públicas e privadas favorécese a promoción da cultura foránea. Veñen orquestras de fóra, con programas do seu país de orixe e non se lles exixen obras galegas. Parellamente, os directores programan de forma autoritaria, a diferenza do que ocorre en lugares como Londres, onde hai comisións formadas por directores, intérpretes e compositores que someten as programacións a opinións contrastadas. Por outra banda, nos conservatórios non se estuda a historia da música galega nem se interpretan composicións galegas.

Pero algunas gravacións fanse.

Hai unha política que eu chamo de inxustiza da igualdade: editase

Roxélio Groba, compositor

'A música clásica galega está ausente do programa do Xacobeo 99'

• H. VIXANDE

NADO EN 1930 EN PONTEAREAS, ROXÉLIO GROBA REPRESENTA A CONTINUIDADE DA ESTIRPE MUSICAL QUE FUNDOU REVERIANO SOUTULLO. CONSIDERADO O MELLOR COMPOSITOR GALEGO VIVO, NESTA ENTREVISTA GROBA AMÓSASE CRÍTICO COA POLÍTICA MUSICAL QUE DESENVOLVE A XUNTA E RECLAMA UN MAIOR COMPROMISO COS AUTORES E INTERPRETES DO PAÍS.

A.N.T.

ou grávase calquer cousa, sen criterios de valoración. Non sei se é con intencionalidade ou por ignorancia. Por outra banda hai un centralismo solapado. Non favorecer a nosa criatividade significa beneficiar a outros. Por exemplo, en Madrid os seus compositores teñen un índice de interpretación maior grazas a que na Galiza escollense as suas obras. É necesaria unha política de competición coa cultura foránea. Galiza nunca tivo autogoberno e iso nótase. A música sinfónica nunca exixiu, non houbo mecenazgo e só no século XIX houbo algúns editoras non moi relevantes. Todo iso provoca que non haxa capacidade para auto valorarnos, cando admitimos todo o estranho sen sometelo a xúz.

Haberá excepcións.

Onde se vai ben é na Coruña, pero é unha orquestra municipal. É curioso, a Orquestra Sinfónica da Coruña ten unha política de gravacións, pero o IGAEM non aproveita estas posibilidades e esa política desinteresada e galeguista, que programa obras daqui. Pero na Coruña teñen que defender o interese municipal e desde Santiago o interese xeral.

Suxire a intervención da Xunta, pero non cre que se cadría non sempre se debería botar man da administración?

Os cupos están moi arraigados en todo o mundo, aquí non, pagamos programas estrafños. Habería que facer un esforzo coa nosa composición e interpretación.

ción, e como non hai empresas que se encarguen deste mecenazgo ten que ser o Estado, que é a Xunta, quen pule por iso, como se fixo en Norte-américa. Alemania contou cunha nobleza que protexeu a arte e así están, pero nós, para que a nosa cultura florezca, temos que botar man dos poderes públicos mentres que a nosa sociedade non acada esa capacidade de valoración e consumo que nos permite prescindir en parte do Estado. Coidado, hai un risco cando a cultura depende do Estado, porque tamén po-

de haber exclusións dos que non son da corda política do goberno de turno. Tamén é necesario que haxa persoas idóneas e valentes.

E hai compositores, músicos en xeral?

Nunca houbo na Galiza tantos compositores como agora. Cando volví de Suíza en 1967 aquí ningún compuñía música clásica. Agora temos moitos compositores, ainda que non sei se no futuro serán bons músicos, no sentido do valor estético da mu-

sica clásica. Tampouco houbo antas tantos e tan ben organizados conservatorios, algo faltos de recursos para labores más complementarias, iso si. Pero no 67 na Galiza non había formación en vento e vento-metal. Hai unha orquestra de cámara na Coruña e outra non oficial en Vigo. Hai nivel de capacidade técnica, hai criación e interpretación, pero para divulgar hai que editar, difundir e gravar con medios.

Logo, non hai cartos?

Hai recursos económicos de sobra, nunca houbo tanto diñeiro para música, pero gástase moi mal. No programa do Xacobeo do 99 brilla pola sua ausencia a música galega e vanse pagar moitos cartos por música de consumo, que se autofinancia e que en realidade non precisa do Estado para subsistir.

Dá a impresión de que no pasado houbo grande nivel musical, refírome ás bandas populares.

Nos 40 e nos 50 houbo unha tradición de bandas populares, pero agora hai unha grande rede cun nível admirábel porque os seus músicos xa non reciben o ensino dos directores, senón que hai profesores especializados. Estas bandas deberían ter apoio, como sucede en Suíza ou en Valéncia, onde se extraen os mellores músicos para facelos profesionais. Estou de acordo con importar músicos cando se precisen e sexan superiores aos nosos, pero non para sacrificar os músicos galegos. Antes non había intérpretes de calidade dabondo como para formar duas orquestras, pero agora si, xa non son necesarios os de fora. Ainda así, continúan coa política de importación, hai moi papanatismo, non todo o que traemos de fora en bon, aquí hai xente superior. Quizais tamén haxa transfundos laborais, os de fora son más fáciles de despedir.

A respeito da composición, hai que difundir todo o que se fai?

Estréanse obras que prexudican o marchamo de música contemporánea porque non teñen calidade. Son partidario de estrear todo o que se compón, pero en concertos monográficos de compositores vivos e non incluir nos outros concertos obras novas que fan que o público as aborreza. Non podemos esquecer que os compositores ás veces creen que as suas obras son boas, pero non sempre teñen calidade. Beethoven tamén fixo cousas malas.

E por que non se programa o que se compón?

Ademais da falta de política musical, hai certa culpa dos directores, que aquí son os responsables de programar a interpretación. Ao director élle máis fácil incluir unha obra da que hai gravación que unha nova. Contan con pouco tempo para montar o programa e se a composición xa é cofecida pola orquestra é máis doado e vai ter o aplauso do público. Logo no fondo igual crese mellores directores por programar obras consagradas que outras más recentes. A maiores, hai cuestións como amiguismo, autores que mendigan que se programen as suas obras... ♦

Dille Berce ao Inimigo

Poetas na televisión

O Consello da Cultura Galega celebrará o próximo dia 9 de Abril a xornada *Comunicar Cultura en Galicia*. Cando este país carecía de institucións propias, a cultura convertíase na única maneira de conservar a identidade e despertar a conciencia nacional. Era entón militante a mantentela e por iso tamén producía desconfianza. Ao comezar a agromar organismos autonómicos, a cultura continuou a ser sospeitosa. Os e as que traballaron pola nosa literatura, o noso teatro ou a nosa música non eran do gosto dos novos xestores políticos. Fraga entendeu o desencontro e nomeou como Conselleiro de Cultura a Xesús Pérez Varela, confiando controlador dos medios de comunicación. A sua experiencia profesional afondou na desaparición da cultura dos medios públicos. A lei de creación da CRTVG recolle como obxectivo a promoción da cultura propia pero ningunha coñece a Méndez Ferrín, a Manuel María ou a M. Xosé Queizán polas suas aparicións televisivas. O último congreso da Asociación de Escritores en Lingua Galega demandaba presenza de espazos culturais na programación da radio e televisión públicas. Unha iniciativa popular anda a recoller sinaturas para esixir espazos para a nosa música tradicional. Reclamacións hai a manchea, respuestas, ningunha. Atinou o Consello na escolla da xornada. Que preste. ♦

As mulleres revolucionan a última poesía

Grial revisa a criación poética deste final de século

O número de mulleres é maior que o dos homes na antoloxía do último número da revista *Grial*. A publicación revisa a poesía dos últimos quince anos, xusto desde que no número 89 ofrecera o balance dunha década de criación literaria desde o 1975. Daquela só duas poetas aparecían antologadas. O dado non é só numérico, as análises apresentadas coinciden en resaltar a criación das poetas como a grande revolución destes anos. Tres mulleres –Iris Cochón, Helena González e Dolores Vilavenda– coordinan o número.

Os tempos mudaron para a poesía. Marcas desta época son a vitalidade, a pluralidade, o debate reflexivo arredor de si própria, o dinamismo público e mesmo a sua primacia no noso panorama literario, á contra do que acontece noutras literaturas nas que a narrativa pasa a primeiro plano. E a presencia revolucionaria das mulleres que, cunha criación marcada polo xénero, está a modificar o panorama literario e non só o da escrita feita por elas. Marga Romero non afirma ao falar de "momento deslumbrante" vinculado á alteración que produciu o movemento feminista en todos os ámbitos sociais, tamén na aparición de críticas que, como acontece na mesma *Grial*, están a dar outra visión da literatura.

"Non se dá a necesidade de matar o anterior, porque todas, conscientes ou inconscientes, tiveron a mesma necesidade: matar o pai que governaba o terreo da simbolización" afirma Romero, referíndose ao diálogo que se establece das mulleres consagradas até as

Nas poetas de todas as idades latexa a transgresión do discurso patriarcal.

máis novas, nunha comunicación que busca a criación do novo discurso e un código próprio –transgresor en boa medida– que subxace ás distintas poéticas.

Helena González opta por falar da poesía coma xénero "aurico", marca case de tribu que pervive "mália os esforzos por apoiar a aparición de narradores". Dos poetas dos oitenta que conformaron unha sorte de canon, González conclue na sua progresiva individualización, parella á aparición dos novos poetas que beberon de voces disidentes como as de An-

tón Reixa, Manuel Rivas, Fran Alonso, Alfonso Pexegueiro ou Lois Pereiro. Desbotada a división en xeracións por carente de funcionalidade neste estado de cousas, non elude a crítica o conflito entre *vellos* e *novos*, queremxe o mundo literario e que á fin quedou, ao seu ver, nun *acordo de partillas*. "Contra a idea dunha poesía dominante e hexémónica resolveuse apostar pola pluralidade de tendencias, que xa se percibia na promoción de idade anterior, só que non vendia, non se entendía ou non interesaba. Turran por achegala ao público.

co e por iso cando escriben renuncian a ser os gardiáns da lingua, militan nos recitais ou crean iniciativas coma o Batallón Literario Costa da Morte" explica González que sinala a comunicación ou a narratividade como elementos fundamentais desta nova poesía, coincidindo con Romero en que o signo más evidente deste período é "a toma e asalto das poetas, que están a desbaratar e dinamitar o discurso poético e a construir un espacio próprio a unha velocidade de vertice".

Un discurso épico que non queda á marxe da permanente reclamación polo idioma está presente tamén en novas propostas poéticas, cunha intención renovadora que bebe de poemarios como *Estarpe* de Xosé Luis Méndez Ferrín ou *A ponte das poldras de Chus Pato*. Os estudos recollidos en *Grial* coinciden tamén á hora de destacar o libro *Pomografía* autoeditado por Lupe Gómez coma un punto transgresor no que os aforismos descarnados mostran con maior radicalidade a recuperación do corpo e a sensualidade que agromá na poesía de mulleres e que mesmo está a contaxiar a poesía feita por homes. "Se a historia é a esfinxe desta era, o discurso poético das mulleres vai así mesmo marcar unha referencia mítico-histórica que reproba o lastre patriarcal das respuestas edípicas, ao tempo que nega o mito da neutralidade obxectiva e defende vias distintas na captación da realidade" afirma Iris Cochón, a respecto dun tempo de grande heteroxeneidade que, mesmo asi e mália a falta de perspectiva, mostra que ten marcas de seu. ♦

TABLA DAS LETRAS

FICCIÓN

1. CÍRCULO
Suso de Toro. Xerais
2. ALÉN DA DESVENTURA
Xavier Alcalá. Galaxia
3. MORNING STAR
Xosé Miranda. Xerais
4. O LAPIS DO
CARPINTERO
Manuel Rivas. Xerais
5. O CAMIÑO
DE PRISCILIANO
Ramón Chao. Espiral Maior

NON FICCIÓN

1. ROBERTO
BLANCO TORRES
Marcos Seixo. A Nosa Terra
2. GUIA DE CASAS
RURAIS DE GALICIA
Cristóbal Ramírez. Galaxia
3. HISTORIA DA
LITERATURA GALEGA
Dores Vilavedra. Galaxia
4. HISTORIA SOCIAL
DA LINGUA GALEGA
Henrique Monteagudo. Galaxia
5. HISTORIA
DA LINGUA GALEGA
Freixeiro Mato / Gómez
Sánchez. A Nosa Terra

Librarias consultadas:

Cartabón (Vigo).
Couscuro (A Coruña).
Índice (Ferrol).
Michelena (Pontevedra).
Pedreira (Santiago). Souto (Lugo).
Torga (Ourense).

LOIS DÍEGUEZ

A SERPE DOS CAMINOS

As andoriñas de Tiermas

medieval abandonada, e soben a pé a pina encosta pedregosa co sol petando-lles con carraxe. Unha nube de andoriñas vai-nos escoltando, xogando alegremente por riba das suas cabezas. Cando chegan ao cimo alíñan-se elas nos arámios como dando-lles a benvida. As casas abandonadas, a muralla meio derribada e a linda porta con arco apontado comezando a sua caída, poñen-nos tristes. Que inter-

resante debeu ser a vila. Ven desde ali as duas ribeiras barrentas, entre a masa azul a brillar en faiscas. Nos precipicios ou nos patios das casas, asoman sen forza figueiras e árbores fruteiras como se agardasen unha axuda. Xulia di que non atura a soildade e volven-se, suarentos.

As andoriñas non se moveron dos arámios que quedan á entrada de Tiermas, e en canto vol-

ven os viaxeiros, erguen o voo e acompañan-nos outra vez na volta. Pero agora xa non chian coa alegria do comezo. Despiden-nos abaiixo, na estrada do tráfico, pousadas nun caxigo e silenciosas. Paco di que aquilo é un miraxe e Saef ri.

Os viaxeiros non queren parar en lesa, convertida agora nunha vila para o veraneo. Dali saen as xentes para navegar ou bañar-se no encoro. O nome atragantou-se-lles. Sobén por unha estrada estreita e sinuosa a Serra de Leire, penedia ela, na busca do mosteiro, xa en terras navarras. No ocaso, as augas do encoro din talmente de sangue. Paran para admiralo. Imaxinan un lago natural xurdindo nas suaves sombras das encostas.

Saef non deixá que contemplen o grande mosteiro e fai como se turrase deles para meté-los polo mato. Ela vai voando, nervosa, Sobén un camiño estreito entre penedos e pequenas sobreiras durante un bon anaco até coroar un claro do bosque. Ali está a

humilde fonte onde San Virila, abade de Leire, no século X, curioso el por coñecer o que podería ser a eternidade, ouviu cantar un Paxariño durante uns segundos que foron en realidade trescentos anos. O santo viñera de Galiza, sendo abade do mosteiro de Penamaior, do concello de Becerreá, para Leire, segundo demostra Pérez Cuenllas, e non, como díen os navarros, ao revés. E tivera tamén relacións co mosteiro de Samos, onde se repete a tradición da fermosa metáfora da eternidade e o primoroso canto do Paxariño. Na Galiza conta-se o mesmo feito en Armenteira, con Santo Ero, ou con Santo Asnar, ainda que neste caso concorren outro tipo de lindas histórias e paisaxes.

Os viaxeiros, estomballados sobre a pena, sentindo o suave canto da fonte, gardan silencio. A luz baixou de sócato e trouxo xa pronunciadas sombras. De volta para a hospedaria do mosteiro ainda Saef ten forzas para lles contar as viaxes de Santo Amaro en busca das portas do ceo. ♦

ANACOS

A expresión literaria da Galeuzca

Cun chover que era arroiar, coma se fora de Santiago a Padrón, fúmos Manuel Velo e máis eu dende a redacción de *El País* á Galería Sargadelos, na rúa de Zurbarán, através do "mar y golfo de la Corte de España" (calificábase disto xeito a Madrid en *Los avisos de los forasteros en la Corte*). Chovía si Deus ten auga, e que me perdoe a Nosa Señora da Saudade por usar tan fóra de contexto, os seus húmedos versos ulláns.

Tanto arroia naquel serán, a más chuvioso de todo o pasado inverno no pobo do sol, que semellaba extraordinaria a concurrencia duns cantos aruados escoitantes á presentación de dúas publicacións da UNED, cuxa materia exténdese por un ámbito lingüístico amplísimo, senón universal, pluscontinental.

Por tanto, inda que a chuvia os mollarab abondo, aquela dupla presentación debería atraer aos cen mil madrigalegos, e aos miles e miles de cataláns, portugueses, franceses, italianos, rumanos e, incuso, aos vascos, que residen na "ciudad del polvo y de la muerte" (*Encyclopédia Espasa*, t. XXXI, pág. 1.385).

Xa que as publicacións que se presentaban, no Sargadelos ma-

tritense, atinxian á fala de todas asas xentes. E se en principio é o verbo, haberían de antepoñer os bos creentes –normalmente hinchas da pelota, inflados como vinchas de porco– a problemática da lingua ao deporte practicado pasivamente; arrefolgados nunha cadeira ante a pantalla parva. Mais, ningúen diles se deshinchou ata o colmo de desafiar a tormenta.

De ahí que fósemos catro gatos os que acudimos á cita lingüística. Gatos alcumáñelles aos madrileños nativos, anque o alcuno correspónenos máis ben aos madrigalegos; xa que ten a súa raíz no noso paisán, o valente Álvarez, que gañou ese alcume subindo como un gato polos muros do Magerit agaren; ao conquistalo o noso rei Alfonso VI, o pai de dona Urraca. Os muros daquél "castillo famoso" eran de pedernal, e botaban chispas ao rozalos o aceiro das armas e armaduras; o que motivou o segundo elemento do Mote heráldico de "Madrid, la Osárea, cercada de fuego, fundada sobre agua".

E stoume desviando do tema con ista digresión demasiado localista, que contrasta coa amplitud universal da ciencia e as letras que se mostra nas volu-

minosas producións da Universidade Nacional de Educación a Distancia, presentadas aquela tempestuosa noite: a *Revista de Lenguas y Literaturas Catalana, Galega y Vasca*, e outra que leva un título más conciso e arcano, *Serta*; pois tan certo misterio prós que non afondamos na lingüística románica. Nembargantes penso que *Serta* é parente próxima de *sermón*; palabra que na primeira acepción do Diccionario da RAE equivale a *lenguaxe* xa que ven do latín *sermo*, que siñifica diálogo ou conversa.

Vocabulário románico, *Serta*, moi apropiado, por iso, para designar unha publicación que se subtítula *Revista Iberoamericana de Poesía y Pensamiento Poético*, e na que cabe a creación poética, en todas as lenguas ibéricas e románicas; incluindo a vasca, que tendo unha orixe moi distinta das demás, assimilou através dos séculos moitas formas latinas. Así o explicou Antonio Domínguez Rey, que encabeza o grupo de profesores da Facultade de Filoloxía da UNED, que publica *Serta*.

Iste surprendente mestre de Filoloxía e Filosofía, nado no concello de Rianxo, concretamente na freguesía de Burés, ben merece

ser incluído na inxel nómina dos grandes escritores arousanos. Cando leí, hai anos, o seu estudo maxistral sobre a obra e, más que a vida, de Antonio Machado, ignoraba eu que era de alí e quedei abraçado cando o supen. Logo o meu aglao creceu ao asistir no Círculo de Bellas Artes á presentación polos más destacados filósofos dos Madriles, dun novo libro seu acerca do principal filósofo eslavista da época. E, por si fose pouco, inda lle queda tempo a Antonio Domínguez para xestionar a creación dunha Universidade Iberoamericana en Galicia.

Se a soñada Universidade Strasluce o espírito aberto e a riqueza de colaboración que por adiantado se mostra en *Serta*, as vilas de Padrón e Rianxo cabrian sentirse honradas con ser a sede de tal utopía. ¡Que clausuro incomparábel formarían cantos mestres dunha dúa de nacións escreben en *Serta*!

E tamén na outra espléndida revista da UNED; coordinada por Manuel Rodríguez Alonso, en canto a llingua que ten nil o más heterodoxo catedrático. Con xente así estes órganos de tal Facultade de Filoloxía, semellase moito á ideal expresión literaria da Galeuzca. ♦

FRANCISCO A. VIDAL

CAMIÑO VELLO CONGOSTRA NOVA

O home crucificado

A beleza sempre estivo asociada ás divindades; como se os deuses e a súa familia non puidesen ser feos. Ata os faunos, por estar emparentados con eles, disimulan a súa pinta grotesca cunha figura lanza.

E quizabes, esa manía de representar aos deuses como seres fóra do común, fai que a maioría os vexamos como uns divos, ás veces repelentes, e tan fóra da normalidade que, finalmente, o afán de imitación que deberían provocar, desvíase á envexa do inalcanzable, e con ela ao descredo dos seus actos.

Foi cousa de todas as épocas iso de que os artistas adulasen, por medio da súa arte aos seres que amaban, ou a aqueles dos que necesitasen algún favor: benfeiteiros, mecenas, santos ou amantes; e do mesmo xeito que non nos parece moi real que un neno descendente da morenocha estirpe de David, por ese efecto distintivo da gracia do ceo, saíse co pelo da cor do ouro; ou que na bendita terra de Galilea, onde as mulleres poden presumir dos más fermosos cutos morenos do mundo e dos más engaiolantes ollos negros como o acibeche, fose aparecer unha muller de rechamantes ollos azuis, como se as morenas non puidesen ser virxes, tamén se nos fai raro que a al-

guén, pola parte de Manzanares, lle dese por representar ao Fillo de Deus, rompendo todos os canones existentes, como un paisano paticorto e cabezón, víctima do duro traballo e dunha deficiente alimentación. E a verdade é que a min, a imaxe deste Cristo, parécenme más acertada que a de moitos dos que se ven por aí.

Evidente que cando o artista escolleu este modelo non pensaba neses Nazarenos engañados e mexeriqueiros, porque un home desas condicións non sería capaz de soportar o sufrimento e a dura tortura da

que nos falan os evanxeos. Subir coa cruz ao lombo polas pedragallentas abas do Calvario, no medio dunha multitud asombante, berrona e despreciativa, despois dunha longa noite de torturas, insultos, lategazos, trompadas e todo tipo de malos tratos, non é labor para soportar un home que non tivese o corpo afeito aos bandazos da vida.

Parece claro que o escultor desta imaxe non pretendeu amosar a divindade, senón ao home de carne e osos, ao paisano loitador contra as inclemencias do tempo e da vida, afeito a sacar da terra o fro-

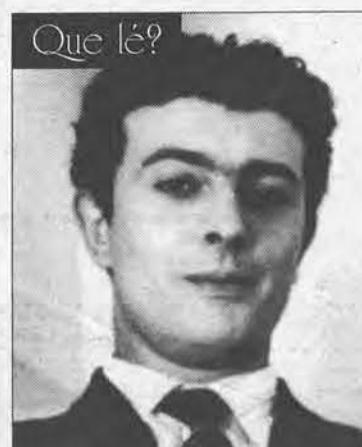
to por medio do seu esforzo e da constancia, a calibrar o traballo manual coa acertada análise dos feitos, coa reflexión e a esperanza no porvir.

Aí está representado, en suma, o que os evanxeos definiron como o "Fillo do Home", un ser capaz de sufrir e sobreponerse ás contrariedades, un home de corpo robusto, que non esbelto, e espírito fortalecido nesa subida constante coa cruz da vida ás costas, que non rexeita o amargo cálix da dor, porque sabe que a vida é un conxunto de amarguras e dozuras, e que tras a morte do inverno ven a resurrección da primavera.

Como remate da súa obra, o escultor non lle deixou a expresión dun cadáver, senón a dun home sereno, como se estivese descansando, como preso dun sono repositorio tras un duro traballo, agardando volver a espertar, non para vivir dos réditos do labor feito, senón para seguir loitando pola vida.

O artista, aquí, non converteu ao Fillo de Deus en home, senón ao revés, ao home en Fillo de Deus.

Diante dunha imaxe así, un ata acaba crendo niso da redención. ♦

Evaristo Calvo

'Identifícome con Pedriño e Rañolas de Castelao'

Rematei o *Dicionário do demo* de Ambrose Bierce, un auténtico nii-lista que odiaba moito tamén polo moito que amaba.

Que recomenda ler?

Adiantando o ano 2000 no que se celebrará o cincuenta aniversario da morte de Castelao recomendaría a obra *Os dous de sempre* sobre o que Mofa e Befa e Quico Cadaval estamos a traballar co fin de facer unha dramatúrxia. Pedriño e Rañolas abarcán a toda a humanidade, son dous personaxes galegos universais. Identifícone, o pragmatismo de Pedro e a teima de trascender o mundo no que se vive de Rañolas.

Ven de gañar o premio María Casares á dirección con *Qui pro quo*.

É a primeira obra que dirixi. O papel do director é ler o texto de forma comprensiva, interpretalo e transmitilo aos actores. *Qui pro quo* é un espectáculo de criación colectiva que se foi facendo en base á improvisación. Son autor de parte do texto co cal a función como director comezaba xa na casa.

Esa unión autor-director, que se repite no noso teatro, é beneficiosa?

Non hai normas establecidas pero é unha tónica que se dá no teatro universal. No noso caso temos nomes como os de Manuel Lourenzo, Vidal Bolaño ou Quico Cadaval pero tamén nos clásicos atopamos as duas facetas en nomes coma Shakespeare, Molière ou Goldoni. Non creo que a Shakespeare lle fiera falta distanciarse do texto.

Con Mofa e Befa está a representar *Finis Mundi Circus*, tal vez a sua obra más provocadora.

Toca temas que a xente mira nos xornais con distancia, narcotizada. Os medios de comunicación bombardean con información e o que nós facemos nesta obra é dala de forma descarnada e escandalosa co elemento do humor que o fai más subversivo. É unha peza arriscada que incomoda a moitos espectadores.

E por que a recriación teatral do circo?

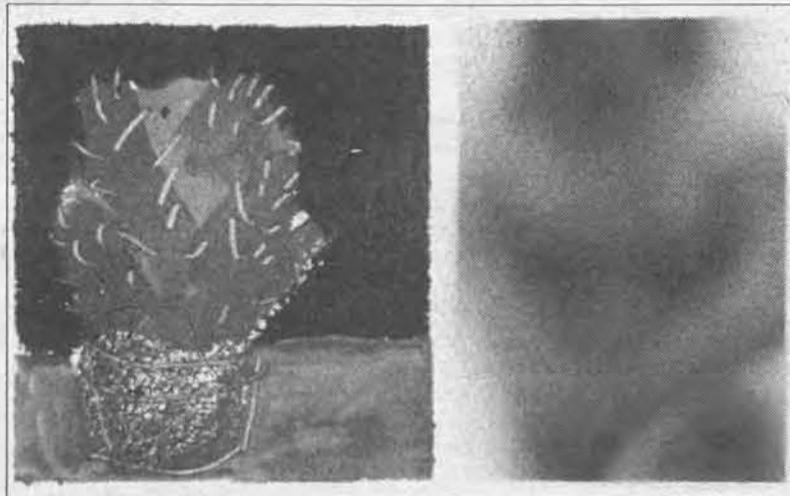
A estrutura do circo daba cos nosos obxectivos e tamén pola sua decadencia. O circo non deixa de ser un espazo sórdido, falto de luz, itinerante, de malviver, un lugar que bate contra o politicamente correcto. ♦

Director, actor e autor teatral. A Coruña (1961).

LeCer

• PÁGINAS COORDENADAS POR ANDRÉ LUCA •

En FERROL podemos contemplar a exposición de Cristóbal Novoa na galería Sargadelos.

Carteleira

AVIDA É BELA. Comédia ambientada na Itália fascista. Humor e traxéda ensarillados por un inspirado Roberto Benigni. Magnifica a primeira metade. Mais floxa na segunda.

A CEA DOS IDIOTAS. Empresarios e altos executivos teñen por costume buscar individuos supostamente parvos para convidalos a cear e tirse deles. Comédia francesa, que ten como base unha obra teatral. Entretida, ainda que non seña unha grande película.

MORTOS DO RISO. Un guión que avanza a saltos non impide tirar en varias ocasións. Correcta interpretación de Santiago Segura e o Gran Wyoming. De la Iglesia confirma a sua boa posta en escena, pero non as suas potencialidades narrativas.

CELEBRITY. Outro Woody Allen ben realizado, ben interpretado, crítico coa superficialidade da sociedade do espectáculo. O guión queda, sen embargo, un pouco corto e alguns diálogos fanse reiterativos. Ben o protagonista, Kenneth Branagh.

ENTRE AS PERNAS. Película de enredo que deserta o interese na sua última media hora. Interpretes: Carmelo Gómez (aceitábel), Javier Bardem (ben intencionado, pero inmaduro) e Vitoria Abril (que é desde hai anos a mellor actriz española con diferencia). Mais cutrez que erotismo, con cenários mal iluminados (non se sabe si por falta de medios ou a mantenta).

BÁGOAS NEGRAS. Un mozo namórase dunha esquizofrénica con tendencias asasinas e, nunha tentativa de redimila, trata de fuxir con ela, pero a protagonista sabe que a súa doença vai levarla á loucura máis absoluta, por iso a súa vida carece de sentido. Bon papel de Ariadna Gil nunha película moi fróxua.

VELVET GOLDMINE. Dous mozos ben feitos escandalizan a conservadora sociedade británica dos sesenta coa súa música glam e a súa estética bisexual. Moito video-clip e un chisco de socioloxía da época.

A DELGADA LINHA ENCARNADA. Un soldado que é obrigado a partici-

par na II Guerra Mundial pergunta polo seu papel contenida e chega á conclusión que esta corrompe ao individuo e non ten utilidade. Filme anticlericalista que critica a presenza norte-americana nesa guerra.

A VIDA SOÑADA DOS ANXOS. Duas rapazas francesas rexitan a exploración da fábrica, viven nun piso prestado e tratan de buscar unha vida mellor. Só unha leve membrana separa este filme da realidade. Aconsellábel, ainda que o centro da película seña un pouco demorado.

ESTACIÓN CENTRAL DO BRASIL. Caro lle costou ás pantallas comerciais pasar este filme de Walter Salles que narra a busca interminable de tenrura dunha muller na madurez da vida e un pequeno comenzando a súa. Personaxes que buscan e fuxen da amenaza que pesa sobre os desposeídos. A candidatura ao Oscar abre por fin as portas dos cinemas.

A GUERRA DO ÓPIO. Retrato do imperialismo británico através dos sucesos que en 1840 desembocaron na guerra do ópio entre o Reino Unido e a China, tras a decisión chinesa de proibir a venda desta droga. Esquemática.

ENTRE AS PERNAS. Película de enredo que deserta o interese na sua última media hora. Interpretes: Carmelo Gómez (aceitábel), Javier Bardem (ben intencionado, pero inmaduro) e Vitoria Abril (que é desde hai anos a mellor actriz española con diferencia). Mais cutrez que erotismo, con cenários mal iluminados (non se sabe si por falta de medios ou a mantenta).

ESTADO DE SÍTIO. Desaparecido o demo comunista, os integristas islámicos acosan á nación americana. Unha campaña terrorista en Nova York leva ao exército ás ruas e nese momento debátense o conflito entre seguridade nacional e direitos civis. Filme maniqueo escorrido ás tesis do Partido Demócrata.

INIMIGO PÚBLICO. Un avogado é vítima dunha persecución de todos os poderes do Estado sen saber por qué. Ao cabo descobre un plano dos servizos secretos para montar un operativo que vixie todos os movementos da cidadanía. Guión ben construído para unha película intrascendente.

GATO NEGRO, GATO BRANCO. Dous pícaros ciganos, pai e fillo, sobreviven ás beiras do Danubio acasados por todo tipo de estafadores ata que un deles pretende casar á súa irmá co fillo do cíngulo. Filme do Kusturica máis anarcoide.

OS PADRINOS DO NOIVO. É a segunda das fitas en galego prometida pola distribuidora Filmax tras o seu convénio coa Xunta. A febre de arremediar a Tarantino continua neste filme no que se frustra unha voda ao verse implicado o noivo máis os seus amigos no atrao a unha tenda. Moita policía, moitos tiros, pero pouca emoción.

ROUNDERS. A vida observada desde o risco dos xogadores de póker. Película de interiores, con bons actores e cenários críbeis. Inapropiada para os que odian as cartas.

DE AGORA EN DIANTE. Un home rico deixá a súa muller por outra. A muller cofiecerá a un home simpático e pequeno (Dany de Vito). A historia destes primeiros días da muller madura e separada é o tema dun filme que se ve con agrado.

HORA PUNTA. "Ser policía de Los Angeles é unha vergüenza. A miña nai dille ás veciñas que son traficante". Esta é unha das frases da comedia que ten como protagonistas a un policía negro e a outro asiático (da República Popular China). Sesión de artes marciais, con humor. Por unha vez vez os loiros son os que quedan pior.

O MILAGRE DE PINTO. Os irmáns Freser, un deles guionista de *Gomaespuma* e o outro publicista, tñense nunha película occurrente, pero con abundantes fallos narrativos. Os ambientes clásicos do cine: chegada dos homes da NASA, escola franquista, musical con pizza, despedida no porto, campo de fórmula, estrada recta con posta de sol, fan pensar que de Javier Freser pode sair algo o dia que teña un guión ben armado.

FISTERIA. Fita galega con resoánicas de certa cinematografía europea (do Norte): limpo, de caracteres más evocadores que mostrados. Un pai hippie abandona á súa familia. O fillo menor sae a buscálo, anos despois, por intermedio do seu irmán.

XOGOS SALVAXES. Díñeiro, erotismo e crímenes nunha vila de ricos de Miami. Película de intriga onde o guionista utiliza todos os trucos (proprios do mal cine) para enganar ao espectador. Escea de sexo a tres, inédita no cine puritano norteamericano.♦

O Trinque A aventura do galego

Se todas as lenguas teñen unha historia digna de coñecer (pensemos, por exemplo, que cando estallou a revolución francesa moi poucos ciudadáns coñecían o francés), a historia do galego constitúe unha aventura, na

que ao final o heroi salvase de milagre. Henrique Monteagudo, con *Historia social da lingua galega* (Galaxia) e Ramón Mariño Ferro, con *Historia da lingua galega* (Sotelo Blanco), venen de ofrecernos dous libros imprescindíbeis.♦

29

Nº 876 - ANO XXII
31 DE MARZO DE 1999

Carballo

■ EXPOSICIONES

DESASTRES DA GUERRA

Na Casa da Xuventude pódese contemplar, até o 11 de Abril, a colección de debuxos de Francisco Goya, que levan por título *Los desastres de la guerra*.

A Coruña

■ EXPOSICIONES

M. TIJESSEN PASTOR

Abre na Biblioteca Pública Miguel González Garcés a mostra de pintura do alemán, afincado na Galiza, Miguel Tijessen Pastor. Pódese contemplar até o 10 deste mes.

A MIRADA COMPLACIDA E A MIRADA INQUEDA

O debate entre a modernidade e a tradición da pintura galega de fin de século. Castelao, Zuloaga, Sotomayor, Sorolla, Rusiñol, Iturrino ou Regoyos, son algunos dos autores que conforman esta mostra. Até o 11 de Abril no Museo de Belas Artes.

A Estrada

■ EXPOSICIONES

A MAXIA DO TREN

No Pazo de Congresos, encontra-se a mostra sobre a chegada e a evolución do tren na Galiza.

Ferrol

■ EXPOSICIONES

MANDRÁGORA; NUS E PLANTAS

Así titula Cristóbal Novoa González a mostra de pintura aberta na galería Sargadelos. Pódese ollar de Luns a Sábado de 11 a 14 e de 17 a 22 h, Domingos de 12,30 a 14,30 h, até o 10 de Abril.

Lugo

■ EXPOSICIONES

J. LUIS ARAUJO

Na Biblioteca Provincial pódese contemplar durante estes días, a mostra de pintura de Xose Luis Arauxo.

Monforte

■ EXPOSICIONES

INSECTOS DOS CINCO CONTINENTES

A itinerante mostra dos *Insectos dos cinco continentes* chega a Monforte para permanecer durante esta semana no Centro Multiusos.

Catoira ocupa coa sua obra a galería ourensá Visol.

Continua, na galería Marisa Marín de OURENSE, a exposición de Álvaro Negro.

Santiago

■ EXPOSICIONES

LAS HURDES

Mostra relacionada coa obra do cineasta aragonés Luis Buñuel, enmarcada polo movemento surrealista internacional que marca a traxectoria do mesmo. Pódese contemplar até o 5 de Maio no Centro Galego de Arte Contemporánea. Por outra, pódese ollar tamén no CGAC, a mostra de fotografía do arxentino Humberto Rivas. Unha selección de 56 fotografías realizadas desde 1979, nas que se amosan arredores das cidades de Buenos Aires, Barcelona, Lisboa, Coimbra e Santiago de Compostela.

Xira de Ismael Serrano

Caixávigo organiza a xira do cantautor Ismael Serrano polo país. Así comeza no Gustavo Freire de LUGO, o Martes 6 ás 20,30 h. O Xoves 8 en SANTIAGO, no Pazo de Congresos e o Sábado 10 en OURENSE no Pazo dos Deportes Paco Paz. ♦

ESCOLA DE LONDRES

No Auditorio da Galiza pódese contemplar, até o 4 de Abril, a obra dunha dúcea de artistas englobados na Escola de Londres. Desde o humanismo de Francis Bacon, Lucian Freud, Kitaj e Raymond Mason, entre outros, até o conceptualismo dos máis novos como Paula Rego, Bill Jacklin, Celia Paul, Stephen Conroy ou Tony Benvan.

MARIANO S. GRUEIRO

Mostra as súa fotografías na sala de exposicións da Escola de Artes Mestre Mateo (Virxe da Cerca) do 1 ao 15 de Maio, de Luns a Venres de 9 a 14 horas e de 16 a 20 horas.

VÁZQUEZ CEREIXO

Paisaxes así titula Xosé Vázquez Cereixo a súa mostra de pintura aberta Casa da Parra. A mostra comprende traballos realizados entre os anos 1990 e 1999. Pódese contemplar até finais deste mes.

PATRIMÓNIO ECLESIÁSTICO

Todos con Santiago. Patri-

Exposición fotográfica de Mariano S. Grueiro na Escola de Artes Mestre Mateo de SANTIAGO.

Bueno salto colga os seus cadros na galería compostelá José Lorenzo.

O escudo da Galiza deseñado por Castelao en insignia ou chaveiro

Chaveiro:
Prezo 500 pts + 250 pts de gastos de envío

ANOSA TERRA

Insignia:
Prezo 200 pts + 250 gastos envío
Pagamento a meio de selos de correos (máximo de 100 pts.) ou ingreso na conta de Caixa Galicia 2091 0501 683040001024
Solicitaos ao Apdo. 1371, 36200 de Vigo.

Convocatorias

CURSO DE DIRECCIÓN E TRABALLO DO TEXTO TEATRAL

A Asociación de Actores, Directores e Técnicos de Escena, convocan o *Curso de dirección e traballo do texto teatral para actores*, que se desenvolverá do 12 ao 16 de Abril, de 17 a 21 no INB Alexandre Bóveda. O prezo da matrícula é de 3.000 pts, 1.000 pts, para socios da AADTE. O prazo de inscrición está aberto até o 5 de Abril. Maior información no teléfono 981 584 171.

FESTIVAL DA CANCIÓN DO LANDRO

Nos días 12 e 13 de Agosto terá lugar na Praza Maior de Viveiro o *VIII Festival da Canción do Landro* organizado polo Concello de Viveiro. O festival premia duas opcións: unha, a mellor interpretación con 500.000 pts, para o primeiro, 250.000 para o segundo e 125.000 para o terceiro. E outra para a mellor canción inédita, dotada cun único premio de 300.000 pts. As interpretacións faranse en directo acompañadas da Orquestra do Festival. Para máis información chamar ao teléfono 982 560 128.

SOIDADE DOS MAIORES

A Fundación Pedro Barrié de la Maza ofrece un premio de 2.000.000 pts. á mellor iniciativa para combatir a soidade dos maiores, na sua vertiente personal, familiar e social. Ademais do primeiro premio tamén ofrece dous accésits de 500.000 pts. cada un, ás iniciativas que o xuri considere de maior interese despois da primeira. O data de presentación está aberta até o 31 de Xullo do presente ano. Maior información no teléfono 981 22 15 25.

mónio eclesiástico, así se titula mostra sobre o patrimonio arquitectónico de Santiago, organizada pola Consellería de Cultura. Abre no Museu do Mosteiro de San Martiño Pinario.

VIRXILIO VIÉTEZ

Até o 11 de Abril, pódese ollar, no Museu do Povo Galego, a mostra de fotografía de Virxilio Viétez. Fotografías realizadas entre 1955 e 1965 na Terra de Montes na que se retrata a Terra de Montes. Tamén está aberta a mostra de pintura de Ramón Vázquez Molezn.

QUEN VIVE AQUI?

Instalacións, fotografías e debuxos conforman a mostra de Xan Anleó, aberta na galería Trinta. Pódese contemplar até o 18 de Abril.

SETE NAOS

O Colectivo poético do IES Ramón Cabanillas Sete Naos, convoca a II edición do premio de creación literaria que leva o mesmo nome que o do colectivo. Poderán optar ao premio todos aqueles estudantes de secundaria da Comarca do Salnés, que apresenten traballos orixinais inéditos e non premiados con anterioridade. Estableceranse duas modalidades: prosa e verso. Cada modalidade está dotada cun primeiro premio de 25.000 pts, e un accésito de 10.000 pts. A extensión dos orixinais na modalidade de prosa non será inferior a tres folios non superior a dez, por outra, a modalidade de verso non será inferior a vinte versos nem superior aos cincuenta. O prazo de presentación dos traballos está aberto até 1 de Maio de 1999. Os orixinais, que deberán presentarse baixo lema, adxuntarase un sobre pechado no que debe figurar tamén o lema, contendo no interior o nome e apelidos do autor ou autora, enderezo e número de teléfono. Os orixinais remitiranse ao IES Ramón Cabanillas (Rosalia Castro, 16. 36.630-Cambados) indicando no sobre Para II Premio Sete Naos. Maior información no teléfono 986 542 950.

PRÉMIO NOVELA LONGA
EDUARDO BLANCO AMOR

Este ano será o Concello de Bueu quem organice a XVIII edición do premio de novela longa Eduardo Blanco Amor. O premio está dotado con 2.000.000 pts. As obras que se presenten deberán ir escritas no galego da normativa oficial. A extensión dos traballos será como mínimo de 150 folhas mecanografiadas a duplo espazo. As obras enviaranse por correo sen remite e baixo lema ao Con-

cello de Bueu (Eduardo Vicente, s/n; 36.930 Bueu-Pontevedra). No sobre estará escrito o título do certame. En sobre adxunto, pechado e baixo o mesmo lema figurarán os datos persoais do autor ou autora. O prazo de admisión dos orixinais rematará o 30 de Xullo de 1999. O fallo do certame darase a conecer no mes de Setembro. Maior información no teléfono 986 324 338.

PRÉMIO DE FOTOGRAFIA
LUÍS KSADO

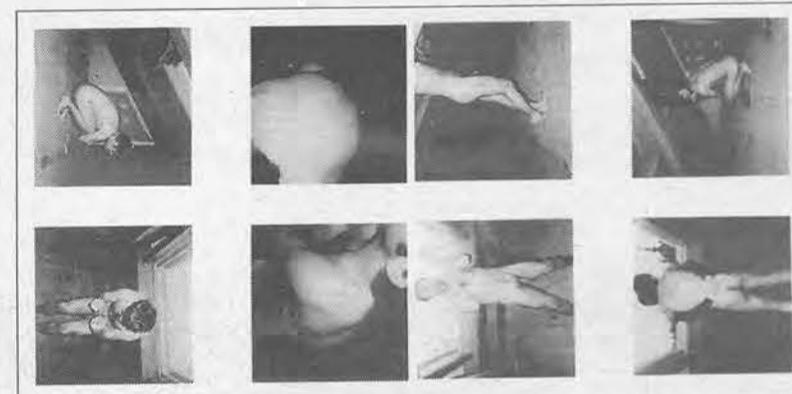
A Deputación da Coruña convoca a III edición do premio de fotografía Luis Ksado. O premio está aberto a todos aquelas persoas maiores de idade que gosten da fotografía. O certame está dotado cun único premio de 1.000.000 pts. As fotografías apresentadas deberán compoñer unha serie de un mínimo de seis e un máximo de doce, en formato 30 x 40 cm. O tema xirará entorno ao pais, e as cópias deberán entregarse sen ningún tipo de montaxe ou enmarca, en cor ou branco e preto e inscribirse no álbido do fotodocumentalismo, fotoxornalismo ou reportaxe en xeral. Os traballos apresentaranse baixo lema ou título acompañados de plica na que figurarán os datos persoais do autor. As fotografías deberán levar no seu dorso o título ou lema da serie e más o número de orde da serie. O prazo de admisión dos traballos remata o 1 de Maio de 1999. As fotografías remitiranse á Deputación Provincial da Coruña, sección de Cultura e Deportes, Avd. Alfonso XIII, 15006 A Coruña, indicando no sobre III Premio Luis Ksado de Creación Fotográfica. Bases publicadas no BOP, nº 286 do 15 de Decembro de 1998.

CERTAME LITERARIO
TERRA DE LOBOS

A A. C. da Serpe de Friol convoca o I Certame literario Terra de lobos de relato curto. O certame acollerá duas categorías: nenos menores de 15 anos e a partir dos 15 anos de idade. A temática dos traballos versará sobre a posibel lenda, historia da Pena Freire no Cordal do Cotón nas terras de Friol. A extensión dos relatos será dun mínimo de tres e dun máximo de 8 folhas. O prazo de admisión dos traballos remata o 15 de Abril do presente ano. Os orixinais máis tres cópias remitiranse ou apresentaranse baixo seudónimo na A. C. Cova da Serpe 27335 Condes. Friol. Lugo. O Concello de Friol patrocina este certame aportando a contribucións dos premios e a sinalización e limpeza da Pena Freire no Cordal do Cotón. Maior información nos teléfonos 982 390 323 ou 39 00 36.

PRÉMIO XORNALÍSTICO
MANUEL REIMÓNDEZ PORTELA

A Fundación de Exposiciones e Congresos da Estrada convoca o IV Prémio Xornalístico Manuel Reimóndez Portela. O premio otorgarase ao mellor traballo ou serie de traballos publicados en calquier dos medios de comunicación impresos, que mellor trate o tema *A leitura: hábito e futuro*. O certame está dotado cun único premio de 250.000 pts. Ao premio poderanse apresentar persoas de calquier nacionalidade, con traballos publicados até o 30 de Xullo de 1999. O prazo de presentación dos traballos está aberto até o 10 de Agosto do mesmo ano. Maior información no teléfono 986 573 406. ♦

BUENO SALTO

Até o 14 deste mes, pódese contemplar na galería José Lorenzo (Travesa do Franco, 6-1º), a mostra de pintura de Bueno Salto, comprendida na súa maior parte por espídos en lapis e óleo. Aberta de Luns a Sábado de 11,30 a 14 e de 17,30 a 21 h.

Vigo

■ CINEMA

LUMIERE

O Cine Clube Lumière comeza o programa do mes de Abril coa proxección da fínta *Un marido rico* de Preston Sturges (USA, 1942). Luns 5 no Auditorio do Concello ás 20,30 h. O prezo da proxección é de 400 pts.

■ COLÓQUIO

A SITUACIÓN DO POVO SAHARAUI

A Asociación Máximo Gorki de solidariedade entre povos, organiza a mesa redonda, sobre a situación actual do povo saharaui, despois da VIII Caravana ga-

lega pola paz no Sahara. Intervirán na mesa: o delegado da Frente Polisaria para Galiza, Mahayub Sirina. O presidente da Asociación Galega de axuda ao Sahara, Pío Moa. A mesa terá lugar o Martes 6 de Abril

ás 20 h, na sala de conferencias de Caixávigo.

■ EXPOSICIONES

DIEGO ANTONA

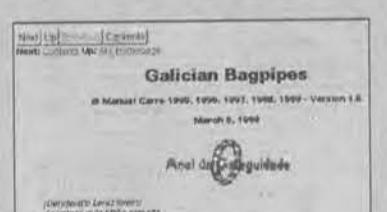
O vindeiro 9 de Abril

inaugurase no Centro Cultural Caixávigo a mostra de pintura de Diego Antona. Comprendida, na súa maior parte, por óleos. A mostra permanecerá aberta até o 22 domesmo mes.

ANIA GONZÁLEZ

Derradeiros días para contemplar a instalación criada por Ania González na galería Artefacto.

A Rede

PAXINA DA GAITA
<http://clip.dia.fi.upin.es/~boris/gaita>

A gaita ten na rede unha páxina moi completa e moi ben elaborada. Inclúe un mapa das gaitas do Estado, información de como se fa e que clases de gaitas hai, listado de construtores, escolas, métodos de aprendizaxe e moito máis. Trátase dunha páxina verdadeiramente ben construída, cunha información de acceso rápido sen ilustracións innecesarias. ♦

COLMEIRO

Colmeiro a través da súa obra, un conxunto de máis de un cento de traballos de debuxo e pintura. Abre na Casa das Artes e na Sala de Arte Caixávigo.

XURXO MARTIÑO

A galería Abel Lepina acolle, até o 10 de Abril, a mostra de pintura de Xurxo Martiño.

Anúncios de balde

■ Véndese Ford Fiesta XR2. 110 CV. En perfecto estado. PO-AN. Teléfono 986 450 776 de 20 h en diante.

■ Lixo Urbano, novo catálogo com mais de 300 referencias musicais (punk, rock, hardcore, metal, ska, reggae...), fanzines, revistas, livros. Especial atençom à música feita no nosso país. Pídeo de balde ao apdo. 304 de Compostela (15700) ou a lixo@ctv.es. Página Web actualizada recentemente: members.xoom.com/lixourbano.

■ Se vivides en Ferrol e queredes esmendar co riso, os Luns de 11 a 12, oide en Radio Kaos, 96,3 FM: O que nós sabemos e vostede non. Chama á tertulia radiofónica definitiva no 981 337 413 e resolvemos todas as tuas dúbidas.

■ Esquerda Nacionalista-Mocidade vende os textos da sua IV Asamblea Nacional. Interesados envien 300 pta. en sellos ao apartado de correios 384. 15.780 Compostela.

■ Asociación Cultural ofrece primeira oportunidade de actuaciones a novos grupos musicais de calquier estilo. Chamar polas tardes de 5 a 8 ao teléfono 986 241 534.

■ Novo grupo de música fusión-folk busca os seus primeiros concertos e oportunidades. Seriedade. Chamar polas noites de 10 a 11 ao teléfono 986 240 431.

■ Enfermeira titulada busca traballo na comarca do Salnés ou próximas. Experiencia en coñado de enfermos hospitalizados e a domicilio. Teléfono 630 787 633 ou 986 216 562.

■ O Centro Social semente convidavos a que passemos umha tarde conosco disfrutando dumha boa conversa, dumha melhor compañía, ou se preferedes, lendo un libro da nosa biblioteca, o tempo que vos tomades algo. Estamos na Paz 16 (Zona os Mallos-Coruña) podedes vir as sestas feiras e os Sábados das 18 ás 21 h. e das 18 ás 20 h, respectivamente. Tambah podes organizar acó os vossos actos e fazer as vossas assembleias.

■ Grupo independente do Povo Vasco vende duas camisetas ao preço de 3.000 pta. Todas as tallas e todas os cores. Euskadi Independent e Euskal presoak. Baraka-Taldea

r/Economia nº 17-4º esq. c.p. 48.902 Barakaldo (Bizkaia).

■ Lixo Urbano, novo catálogo com más de 300 referencias musicais (punk, rock, hardcore, metal, ska, reggae...), fanzines, revistas, livros. Especial atençom à música feita no nosso país. Pídeo de balde ao apartado dos correios 304 de Compostela (15700) ou a lixo@ctv.es. Página web: members.xoom.com/lixourbano

■ Cursos de verán en Irlanda. Swan Iutt. Grupos acompañados por guia. Teléfono 986 702 131. Carmen.

■ Se queres ter o Nº 2 do vozeiro Além do Cícito ou o manifesto Mal-Dito, só tes que enviar un selo de correios (mínimo 35 pta.) a: Pub Trinchera. Rua d@s Irmundinh@s, 15-baixo. 36201. Vigo Galiza.

■ Precísase persoa para compartir piso céntrico en Vigo. Dous habitacións tranquilas e cuarto de baño próprio. 30.000 pta. máis gastos. Teléfono 986 228 748

■ Alugáse apartamento en zona de praias. Xullo e Agosto. Teléfono 986 702 131. Carmen

■ Synergia é un Boletín, que con periodicidade trimestral, contén as últimas novas das nacións sen estado de Europa-Oeste, escrito en inglés e editado en Catalunya. Synergia está abierto para quien crea no direito de cada nación a preservar a sua identidade e a decidir o futuro co direito de autodeterminación. Encómendala a Liga Celta Galiaca. Apdo. 2167 da Coruña. Envíase gratuitamente.

■ Alugáse apartamento en Carnota (A Coruña) ao lado da praia, con terraza e vistas ao mar. Completamente equipado. Para Semana Santa ou tempada de verán. Teléfono 981 761 144 preferentemente á noite. Daniel.

■ Enfermeiro cubano ofrece os seus servicios para coñadear enfermos e ancianos. Teléfono 986 266 282.

■ Se es radioaficionado e nacionalista luita connosco por unha entidade galega (ham e 11mts). Escreve ao apdo. 111-15920 de Rianxo (A Coruña) ou ben ao correo electrónico xoanpin@teleline.es.

■ A Asociación de Mulleres Andanza ofrece información e asesoramiento sobre maus tratos, alcoolemia, violencias, ludopatías, drogo-dependencias, actividades culturais, cursos de interese, etc. Mais información no café bar A Esquina, urbanización Sol e Mar, Oseiro, Arteixo ou no teléfono 981 602 266.

■ Auxiliar de clínica con experiencia ofrécese para traballar en Santiago, coidando nenos, enfermos, ancianos ou calquera traballo relacionado coa rama sanitaria. Teléfono 617 065 527.

■ Véndense cinco encyclopédias novas. A Nosa Terra, Nós, Documentos Galegos, Alfar e Historia de Galiza. De Luns a Venres, de 15 a 16 horas no 981 716 203. Perguntar por Marcos.

■ Coral Máximo Gorki. Se entendas a música como un acto de solidariedade entre povos. Se tes un par de horas libres á semana e queres empregalas de xeito lúdico e creativo. Esperámose os Luns e Xoves de 19,45 a 21,15 no Instituto Santa Irene de Vigo. Tfno. 986 224 457 ou 986 366 381.

■ Celebrararam-se Conferencias Juventude-Festival Mundial Juventude-1998 (Portugal). No marco da Conferencia Mundial Ministros Juventude (Declaração de Lisboa), solicitou-se-lhe em 8 Agosto (escritos en mao) a Kofi Annan resolución ONU favorável á libre determinación, independencia, soberania da Galiza. Quem desejar máis información escreva ao apdo. 1.012, Ferrol. CP 15406.

■ Necesito urgentemente un traballo en Santiago para vivir, ofrézome para limpar, como asistente, etc. Teléfono 617 065 527.

■ Moto inválido. Véndese seminova no Saviñao en 300.000 pta. e outra de máis uso en 100.000 pta. Teléfono 982 410 244 despois das 16 h.

■ Precisamos calquera tipo de material galeguista para espallar a nosa ideoloxía polo Bierzo. Colectivo Fala Ceibe, Avd. do Castelo 203, 2º C. 24.400 Ponferrada.

■ Véndese Renault Twingo, 1.2. Equipamento completo. 50.000 km. Ano 95. Garantía até Novembro do 99. Perguntar por Emilio no 986 420 687 ou 670 521 447.♦

MUSICA

PEDRO GUERRA

O Cantautor Pedro Guerra ofrece, o Sábado 10, un concerto no Centro Cultural Caixavigo.

TEATRO

FINIS MUNDI CIRCUS

Baixo a dirección de Quico Cadaval, Mofa e Befá presentan o seu espectáculo teatral Finis Mundi Circus. Terá lugar nos días 8 e 9 no Caixavigo.

Braga

EXPOSICIONES

STEFAN HIRSIG E MICHEL MAJERUS

A galeria Mário Sequeira (Quinta da Igreja, Parada de Tibães) acolle a mostra de pintura de dous valores emergentes da pintura internacional, trátase dos alemanes Stefan Hirsig e Michel Majerus.♦

A galeria Mário Sequeira de BRAGA acolle as obras de Michel Majerus, do que oímos Mom-Block 35; e de Stefan Hirsig, á direita o seu lenzo Plywood group 4.2

Encrucillado

XOAN COSTA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

Horizontal

1) Flor ~ Vivenda. 2) Sesenta minutos ~ Teñen amor a unha persoa ou animal. 3) Análise, estudo ~ Argola 4) Igrexa episcopal ~ Pon ou axusta unha cousa sobre outra. 5) No plural, aborrecemento, rancor. 6) Buraco amplio ~ Letras de bubela. 7) Parecía ~ Vagas. 8) Conxunto de bagos que colgan todos do mesmo talo ~ A parte de atrás de algo. 9) Flor da roseira ~ Cicer sen usar auga ou aceite.

Vertical

1) Terminación verbal ~ Dar berros algúns animais como a ovella ou a cabra. 2) No dia en que estamos ~ Cabalo corpulento, chamado tamén frisón. 3) Fala en alto a un público para o convencer de algo ~ Pertencentes á voz. 4) Ramos cortados e dispuestos para dar sombra a un lugar ~ Vocais de astro. 5) Grandioso ou memorábel. 6) Símbolo do calcio ~ Eloxi, aplauso. 7) Ademais ~ Entregas algo a alguén. 8) Ao revés, palabra onomatopeica utilizada para indicar que algo rompeu ~ O froito da videira. 9) Fai nós ~ Utilizar.♦

Para a inclusión de información nestas páginas do Lecer pregámos-vos nolas fogadas chegar antes das Luns. Pódese facer a través do correo, Aptd. 1.371, 36200 Vigo; por Telf., 986 222 405, por Fax 986 223 101 ou correo electrónico antpec@arrakis.es

Caldo de letras

X	T	E	I	D	C	K	Q	C	C	H
X	S	O	G	J	Ñ	M	C	J	S	O
W	B	R	N	O	V	I	C	Z	P	T
Ñ	Ñ	I	X	R	V	J	T	U	C	Z
O	X	C	A	O	G	A	Z	I	U	Ñ
Q	R	Y	N	V	P	T	V	Ñ	C	Y
U	E	N	C	I	V	O	L	I	A	S
C	A	V	N	C	N	V	R	T	Q	H
P	E	H	C	A	C	I	K	U	J	D
F	Ñ	U	K	B	C	C	J	T	D	S
S	M	O	I	Q	K	W	X	P	A	U
Y	Q	W	N	K	Ñ	O	P	N	K	B

Nove futbolistas iugoslavos en equipos do Estado español.

SOLUCIONES AO ENCRUCILLADO

1) CHES ~ BEAR. 2) HORA ~ URCO. 3) EXAME ~ ARO. 4) SE ~ HOJA ~ ORAS. 5) ODIOS. 6) BURACAS ~ BU. 7) ERA ~ ONDAS. 8) APILCA. 9) ZAGA. 10) RO. 11) CASA ~ GASA. 12) SA ~ ASAR.

SOLUCIONES AO CALDO DE LETRAS

X	T	E	I	D	C	K	Q	C	C	H
X	S	O	G	J	Ñ	M	C	J	S	O
W	B	R	N	O	V	I	C	Z	P	T
Ñ	Ñ	I	X	R	V	J	T	U	C	Z
O	X	C	A	O	G	A	Z	I	U	Ñ
Q	R	Y	N	V	P	T	V	Ñ	C	Y
U	E	N	C	I	V	O	L	I	A	S
C	A	V	N	C	N	V	R	T	Q	H
P	E	H	C	A	C	I	K	U	J	D
F	Ñ	U	K	B	C	C	J	T	D	S
S	M	O	I	Q	K	W	X	P	A	U
Y	Q	W	N	K	Ñ	O	P	N	K	B

Vertical

Horizontal

A NOSA TERRA

DIRECTOR: Alfonso Eiré López. EMPRESA XORNALÍSTICA EDITORA: Promociones Culturales Galegas S.A. PRESIDENTE: Cesáreo Sánchez Iglesias.
Príncipe, 22, planta baixa (36202) Vigo. Tel.: Administración, Subscriptions e Publicidade (986) 43 38 30*. Redacción (986) 43 38 86 - 22 24 05. Fax (986) 22 31 01.

* 31 DE MARZO • 1999 • N° 876 • ANO XXII • IV XEIRA *

Doce polainas enteiras reúne partituras e opiniões de novos e vellos mestres

Gaiteiros de palabra e xenerosos

• A. ESTÉVEZ

"Todos eles son grandes músicos, xente cabal e coas ideas ben claras. Gaiteiros de polaina enteira que diría aquél xastre ourensán da rúa Vilar cando perguntaba aos seus clientes, cunha certa retranca, se querían un traxe de media polaina ou de polaina enteira, porque haber... había xente para todo. Son gaiteiros que non se quedan a medio camiño, que non falan con medias palabras e que están plenamente comprometidos coas suas ideas". Eses son os doce novos e vellos mestres que protagonizan o traballo *Doce polainas enteiras* (Ediciones do Cúmio) e dese xeito os ven os autores do traballo, Astrid Filgueira e Xosé Presedo.

"Nun principio escolleramos a quince gaiteiros, pero quedaron en doce porque o resto se descolgaron do proxecto. Por que estes trece e non outros? Hai quén nos di que fixemos un proxecto con amigos e eu non o nego. Os gaiteiros que aparecen en *Doce polainas* sons dos que más están aportando á música, os que están gañando os concursos, etc", comenta Astrid Filgueira, tamén mestra de gaita na Escola Marmúrios de Leucosia, un nome que lembra á serea que Teucro trouxo ás costas pontevedresas.

Xunto a ela no volume, e tamén nesta escola, está Xosé Presedo, gaiteiro ilusionado en que as pezas que se están a compoñer puidesen ser publicadas. Unha ilusión compartida con outros compañeiros e que o motivou a iniciar o proxecto. Non se trataba de publicar só un feixe de partituras senón de dar unha visión total das persoas que as compoñen ou as interpretan. Difundir partituras para gaita non é nada usual xa que o publicado resúmese normalmente nos manuais e nos cancioneiros clásicos.

E así foron doando as suas parti-

A.N.T.

turas, para que Presedo pasase nota por nota no ordenador, gaiteiros como Iván Costa e Ricardo Santos, que aportaron as pezas que acostumaban interpretar, Iván Area, consciente da responsabilidade de tocar música galega, Xosé Álvaro Novegil, autodidacta influído por Ricardo Portela, Raul Gallego, na nómica da banda da Deputación da Coruña, Hermenexildo Fernández, mestre e ex garda civil que faleceu antes de ver este proxecto rematado, Edelmiro Fernández, xoven membro de Ancoradouro que trunfa en non poucos certa-

mes, Xosé Lois Romero e Xesús Vaamonde, moi novos e sen embargo xa mestre en Terrabieita, outro Vaamonde, Pepe, ex director da banda de gaitas da Deputación de Lugo, o más cativo da escolma, Pedro David Lamas, nacido en 1978, estudiante de Enxeñería Industrial ademais de membro da banda Frouma de Oleiros e do grupo Lelia Doura, e, por último, Xosé Presedo.

Gaiteiros con opinión

"Eu comproto os puntos de vista da maior parte dos gaiteiros

que coñezo no tocante á concepción da música galega. Estou de acordo cos puristas, pero non deixo de estarlos cos que, dun xeito non traumático, intentan aportar novas cousas á nosa música e, por ende, á nosa cultura. Gústame o toque fechado, pero non me disgustan os que tocan en abierto. Disfruto co que toca impecablemente a gaita, pero tamén valoro ao que fai o que pode. Gustanme as gaitas de buxo e mailas de granadillo, as de Seivane e mailas de Corral, ou Oli, ou Donsión, ou Pino ou moitos outros que furan paus para que nós o pasemos ben tapando e destapando buratos. Admiro aos que recollen e mais os criadores". A opinión de Presedo coincide coas dous gaiteiros de *Doce Polainas*. Todos teñen clara a responsabilidade de ter entre mans unha gaita galega.

"A nosa idea era facer un proxecto de música galega, folk próprio, non foráneo. E, será porque somos amigos, pero tanto os gaiteiros como os co-ordenadores de *Doce Polainas* pensamos semellante, a gaita galega é a nosa", aponta Astrid Filgueira, mestra nunha escola de toque fechado. Publicado por Do Cumio, o traballo de equipo conta coas imágenes de Ricardo Bará e a axuda de Nani García, en cujo estudio de Oleiros se gravaron as dezaoito pezas do CD unido ao libro.

As vendas do libro animan a Astrid Filgueira e Xosé Presedo, que valoran moito a exquisita presentación de *Doce polainas enteiras*. "Ás veces pergunto por que non hai mulleres. Tiñamos en mente sempre os gaiteiros, que son os que predominan, ainda que é certo que agora estanse a promocionar rapazas como Susana Seivane ou Cristina Pato", comentan. "De calquier maneira cando empezamos a matinar no proxecto non sabímos como remataria. É un soño feito realidade de grácia a moitas persoas".

A barbarie humanitaria

M. CIDRÁS

Como unha cousa trivial, sen excesiva importancia, o mesmo que empezaron as vacaciones de Semana Santa ou xa é primavera, resulta que hai unha semana que estamos en guerra. O pasado domingo foi o día de guerra máis curto do ano, unha hora menos polo cambio de horario. O luns, en cambio, foi festa local só en Vigo, así que houbo guerra todo o día.

Esta de Iugoslavia é unha guerra sen fervor e con mala conciencia, a primeira a de Solana. Por máis que líderes de opinión, políticos, periodistas e charlatáns traballen sen acougo para convencer da necesidade do ataque, o público non aplaude. O público está más atento ao que fan os futbolistas, que teñen para os siateiros unha autoridade intelectual superior á de calquera mago da palabra. O traballo do propagandista é así de ingrato.

E sen embargo é fundamental, como se sabe. Sendo a guerra en esencia repugnante é preciso xustificala para vencer primeiro as reservas morais que reteñen os instintos de morte. As xustificacións da guerra evolucionan cos tempos e nos ilustran a cada intre sobre os ideoloxemas legitimadores do poder. A guerra santa de onte, propia de estados teocráticos, é hoxe a guerra humanitaria das democracias, que se xustifica diante dos votantes pola necesidade de acudir a quem padece a vulneración dos dereitos humanos. E tempos non moi longos verán unha guerra ecolóxica. (De feito xa as agresións contra Iraq apuntaron esta xustificación en relación ao temor ás armas químicas de destrucción masiva en poder dun demente, ou á posibilidade dun desastre ambiental pola queima dos pozos de petróleo).

Pouco importa que as bombas agraven a situación dos que se di defender (nada importan eles en realidade) mentres quede a salvo a guerra como imperativo humanitario. Todo é unha hipócrita mentira, é certo, pero tampoco era verdade que a guerra fose santa.♦

VOLVER AO REGO

O diario deportivo de más venda, a Marca, foi o primeiro en pôr de manifesto a outra cara da guerra, através da opinión de xogadores e adestradores iugoslavos. Xa se felicitara pola trégua de ETA a toda páxina. Outros foran (e son) más resídos. Os afeizados están divididos entre a versión oficial do alto mando da OTAN e as palabras directas e sinceras dalguns dos seus ídolos. Outros contan o número de bombardeos (e o avión derrubado polos sérbios como un tanto da equipa que vai perdendo).♦

Galiza en concerto, unha banda sonora para a historia do país

"Se Galiza fose unha persoa e puidese contarnos a sua historia e a sua visión do futuro, este sería o disco para expresalo", comenta César Pazos, promotor do proxecto *Galiza en concerto*. O pasado 16 de Marzo gravouse no Teatro Rosalía de Castro da Coruña o tema central deste disco, o *Alba de Gloria de Castelao*, interpretado pola orquesta Sinfónica de Galicia. O disco *Galiza en concerto* nace dunha análise da realidade diferenciada do país e da necesidade de defendela. "Elaboramos un índice dos temas nos que nos parecía rele-

vante afondar e comezamos a contactar con escritores e músicos que escribirían e aportarían ideas. Dáselle moita importancia a que intentemos embarcar no proxecto a Sting e a Sienna O'Connor pero o certo é que están embarcados grupos moi importantes galegos do folk, rock, rap...", sinala Pazos.

O seu obxectivo é que Sting puidese interpretar o texto de Méndez Ferrín Alexandre Bóveda asasinado. "Un dos capítulos que hai que lembrar neste disco é o trauma do 36 que tanto dano fixo", comenta o promotor. Ou-

tro artistas como Víctor Manuel ou María del Mar Bonet participan en *Galiza en concerto*. Para os que non coñecen a realidade do país, o proxecto conta cunha carta que a describe en folio e medio da autoría do deputado Francisco Rodríguez. "No disco colaboran moitas persoas e quería que fose unha persoa representativa do país, como Francisco Rodríguez, quen falara do presente e do futuro. Pero tamén contei coa axuda do compositor Paulino Pereiro, con Berrogüetto e Luar na Lubre, coa parlamentaria Pilar García Negro, con textos de Manuel Rivas, etc.", co-

menta César Pazos. "Tamén queremos exportar as nosas lendas como *O fistor*, o contador de contos medieval. Ou falar das mulleres, para o cal contamos cun texto de Margarita Ledo Andión", engade.

O deseño deste proxecto, que consta dun CD e un album-libro, é responsabilidade do debuxante Pepe Carreiro. Da fotografía encarréxase Xoán Piñón. "É un disco da Galiza consciente, para o cal, polo de agora, non contamos cunha peseta oficial. Está en mans da iniciativa privada", reseña o seu promotor.♦